

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

Diplomová práce

**Situace v politickém okrese Strakonice
od května 1946 do února 1948**

**The Situation in the Political District of Strakonice
in the Period between May 1946 and February 1948**

Vedoucí práce: Mgr. Robert Skopek

Autor práce: Marek Dunovský

Studijní program, obor: Učitelství pro střední školy, N AJ-D

Forma studia: prezenční

Ročník: 3.

2013

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury.

5. května 2013, Praha

.....

Rád bych poděkoval PhDr. Luboru Václavů a Mgr. Robertu Skopkovi za pomoc při psaní této práce, za jejich podnětné rady a užitečné připomínky; dále můj dík patří Mgr. Milanu Hankovcovi a Mgr. Jindřišce Koštové ze SOkA Strakonice, neboť mi byli velmi nápomocni při dohledávání četných materiálů i v dalších ohledech.

Obsah

Úvod.....	6
1. Činnost ONV Strakonice	10
1.1 Vznik obnoveného ONV a složení rady	11
1.2 Činnost obnoveného ONV Strakonice od 1. července 1946 do 15. února 1947	11
1.3 Činnost rady ONV ve Strakonících od 15. února 1947 do 15. listopadu 1947	23
1.4 ONV Strakonice po 25. únoru 1948.....	38
1.5 Závěr.....	41
2. Činnost MNV Strakonice.....	43
2.1 Činnost rady MNV Strakonice	43
2.2 Zasedání pléna MNV Strakonice	51
2.3 MNV Strakonice po 25. únoru 1948	54
2.4 Závěr.....	55
3. Národní správa.....	56
3.1 Národní správa v politickém okrese Strakonice.....	56
3.2 Národní správa v soudním okrese Strakonice.....	63
3.2.1 Majetek Rudolfa Berana	63
3.2.2 Velkostatek Zdeny Havránkové	65
3.2.3 Majetek Rolfa Hallera	68
3.2.4 Příklad Karla Egera st.....	70
3.2.5 Firma Antonína Menzela.....	76
3.2.6 Firma Josefa Koláře.....	77
3.2.7 Firma Tobias Freye.....	78
3.2.8 Koncese Jana Počty.....	82
3.3 Závěr	83
4. Únorové dny roku 1948 v politickém okrese Strakonice.....	85
4.1 Únorové dny roku 1948 ve Strakonících.....	86
4.2 Únorové dny roku 1948 ve Volyni	89
4.3 Závěr	90
5. Okresní akční výbor Národní fronty ve Strakonících.....	92
5.1 Vznik OAV-NF Strakonice	93
5.2 Činnost OAV NF Strakonice.....	94
5.2.1 OAV-NF Strakonice a Československá strana lidová.....	94

5.2.2 OAV-NF Strakonice a Česká strana národně socialistická	98
5.2.3 OAV-NF Strakonice a Československá sociální demokracie	101
5.2.4 OAV-NF Strakonice a ONV Strakonice	102
5.2.5 OAV-NF Strakonice a MAV-NF v politickém okrese	105
5.2.6 OAV-NF Strakonice a okresní školství	120
5.2.7 OAV-NF Strakonice a akční výbory	128
5.2.8 Další činnost OAV-NF Strakonice	132
5.2.9 OAV-NF Strakonice a advokátní stav v politickém okrese	143
5.2.10 OAV-NF Strakonice a národní správa	144
5.3 Závěr	147
Závěr	148
Seznam pramenů a literatury	151

Úvod

Má motivace pro výběr tématu diplomové práce byla trojí. V první řadě má co do činění s faktem, že v regionu, jehož historii (tedy její konkrétní výsek) práce popisuje, žiju celý život. V druhé řadě mě při výběru tématu vedla skutečnost, že nebylo nikým jiným dříve zpracováno. V celostátním měřítku byla poválečná historie zpracována v řadě publikací i odborných prací, nicméně na poli regionální historie je situace značně nejednotná. A v případě někdejšího politického okresu Strakonice pak léta 1945 – 1948 zůstávají prázdným místem. Existují sice publikace, které se zabývají historií města Strakonice v průběhu let 1939 – 1945, dále publikace stručně kryjící období února 1948 a následného vývoje politického, ekonomického, společenského. Jedná se ovšem vesměs o kompilace již existující starší literatury z oblasti regionální historie, které se tématem zabývají ve stručnosti. Žádná z existujících prací se nepokouší podat komplexní obraz politické situace v regionu v období tzv. třetí republiky na základě podrobného studia autentických dobových pramenů. Příslušné fondy uložené v SOkA Strakonice, ze kterých jsem v této práci čerpal, jsou dostupné veřejnosti, ale skutečně nedošlo nikdy dříve k pokusu nastudovat je systematickým přístupem a následně předložit laické i odborné veřejnosti. V poslední řadě se motivace pro výběr tématu vztahuje k tomu, že jsem je začal zpracovávat už před těmi lety. V roce 2010 jsem napsal a obhájil bakalářskou práci zabývající se politickým vývojem regionu od skončení německé okupace po první poválečné parlamentní volby. Bylo tedy nejen logické, ale přímo žádoucí tento malý časový výsek prodloužit k dalšímu významnému mezníku v historickém vývoji Československa, tj. k únorovému komunistickému převratu v roce 1948. Tedy jestliže jsem tehdy doufal, že má první práce se eventuálně stane odrazovým můstkem pro další badatele, posloužila jako odrazový můstek alespoň mně v upřímné snaze nezaujatě a kriticky (v případě práce s tendenčními prameny a literaturou) zaplnit stále prázdnou zející mezeru v historickém poznání o regionu.

Důležitost tématu je nasnadě. Když odhlédneme od toho, co jsem již výše zmínil (tedy snaha doplnit nedostupné historické vědění), můžeme důležitost tématu v jistém smyslu vztáhnout na aktuální politickou situaci. V krajských volbách konaných v roce 2012 velmi významným způsobem posílila politická strana, která je přímým pokračovatelem politiky poválečné KSČ v tehdejší Československu. Ačkoli si tato práce v žádném případě neklade cíl své čtenáře jakkoli politicky směřovat nebo jim

podsunovat konkrétní politické názory, je důležitá i díky tomu, že na základě autentických historických pramenů předkládá obraz země, kde byla demokracie z vícera důvodů natolik slabou, že byla smetena levicovou totalitou – naší země. Ve zcela objektivním duchu se práce dotýká témat přímo spojených s vlnami represí, které KSČ po 25. únoru 1948 v Československu rozpoutala v zájmu upevnění své nově získané dominantní pozice. Pohled je omezen na území jednoho konkrétního politického okresu, ale dává jasný obraz o tom, co probíhalo i kdekoliv jinde na zcela identických principech. Práce se dále snaží odhalovat i kontroverze spojené s některými rozhodnutími národních výborů v politickém okrese Strakonice, zejména pak ve spojitosti s rozhodnutími o konfiskaci majetku a uvalení národní správy. Z tohoto hlediska se ještě nikdo činnost těchto orgánů v okrese zpracovat nepokusil.

Práce je z naprosté většiny založena na studiu archivních pramenů uložených v depozitáři SOkA Strakonice. Kapitola pojednávající o událostech ve dnech 20. – 25. února 1948 čerpá z informací obsažených v literatuře z fondu knihovny SOkA Strakonice.

Jako pramenná základna při psaní práce posloužily materiály archivované ve fondu ONV Strakonice, ve fondu MěNV Strakonice z let 1945 - 1948 a ve fondu OAV-NF Strakonice z let 1948 – 1949. Archivované výtisky regionálních periodik, tj. Naší Pravdy, Našich novin a Jihočecha, nebyly při psaní práce využity, neboť neobsahovaly kýžené informace.

Sekundární literatura využitá při psaní této práce zahrnuje do jisté míry mou bakalářskou práci Situace v politickém okrese Strakonice od května 1945 do května 1946 obhájenou na PEDF UK v Praze v roce 2010 a publikace od Josefa Sichingera (bibliografické údaje jsou k nalezení v seznamu použité literatury v závěru práce). Tento autor se zabýval historií regionu v úzké spojitosti s historií vzniku a vývoje KSČ ve městě Strakonice a vůbec v celém okrese. Pro kapitolu č. 4 byly využity celkem tři publikace vydané v 80. letech 20. století s podporou Domu kultury při OV KSČ a OV KSČ ve Strakonících. Tituly publikací jsou následující: Příspěvek k historii lidových milicí na Strakonicku (kniha se stručně zabývá vznikem těchto polovojenských útvarů v únoru 1948, dále popisuje další vývoj po roce 1948 s primárním zaměřením na ČZ Strakonice a Vlnařské závody ve Strakonících), Dny rozhodnutí (kniha pokrývá události

v okrese v letech 1945 – 1948 s malým přesahem) a Od února 1948 k dnešku (tato publikace se s předchozí zmíněnou doplňuje).

Při bádání v SOkA Strakonice jsem v souvislosti s příslušnými fondy narazil na méně nesrovnalostí než při bádání před třemi lety. Jednalo se opět zejména o několik nesrovnalostí v inventárních soupisech k jednotlivým fondům. Tyto soupisy obsahují položky, které dle nich mají být součástí konkrétního kartonu či knihy, ale při vlastní práci s daným pramenem se ukáže, že daná položka chybí. Nejvíce nesrovnalostí jsem zaznamenal při práci s fondem OAV-NF Strakonice. Tento fond je informačně velmi nosný, ale mnohdy také neucelený v tom smyslu, že příslušný karton obsahuje písemnost, k níž chybí navazující dokument. Například v kartonu obsahujícím korespondenci OAV-NF Strakonice lze nalézt celou řadu písemností řešící nějaký konkrétní případ postihu nebo konfiskace s dalším subjektem (např. podřízený MAV-NF), ale rozuzlení takového případu není k dispozici. Ve fondu nalezneme přepis sdělující rozhodnutí orgánu, dále odvolání postiženého či námítky ze strany níže stojícího orgánu, ale konečné rozhodnutí chybí, což poněkud znemožňuje celistvou rekonstrukci. V některých případech tak práce pouze konstatuje, že výsledek nelze stanovit, protože příslušná písemnost ve fondu není. Za největší nedostatek ale považuji to, že v celém fondu OAV-NF Strakonice nejsou zápisy ze zasedání rady tohoto orgánu. Badatelé nenaleznou ani personální složení, třeba i jen jména členů rady jako nejužšího vedení ve fondu nejsou. Otázkou zůstává, co se s těmito materiály stalo. Ztratily se? Došlo k jejich skartování pracovníky archivu v minulosti? Toto je dnes nemožné určit. Za hlavní nedostatek výše uvedených fondů bych tedy označil jistou neutříděnost (ve smyslu chronologického uspořádání písemností v jednotlivých kartonech) a v případě fondu OAV-NF Strakonice také neúplnost dochovaných pramenů. Fond ONV Strakonice s materiály pro roky 1946 – 1948 bych nicméně ohodnotil lépe než materiály z tohoto fondu, se kterými jsem pracoval při psaní bakalářské práce, tj. především materiály z roku 1945. Celá řada spisů označených jako tajné, zejména pak spisy týkající se bezpečnosti situace v okrese sepsané příslušníky SNB nebo spisy pojednávající o opatřeních proti pohybu banderovců, je plně dochována.

Počet dostupné literatury zabývající se historií politického okresu Strakonice po roce 1945 je extrémně omezený. A - jak už bylo řečeno – obzvláště pak ve spojitosti s obdobím tzv. třetí republiky. Publikace Jana Zdeňka Cvrčka obsahují minimální

množství informací o událostech po květnu 1945, proto nebyly při psaní práce využity. Bylo nutné zaměřit se pouze na knihy Josefa Sichingera, který se událostem v letech 1945 – 1948 v politickém okrese Strakonice věnoval v poněkud větším rozsahu. Při psaní kapitoly č. 4 se Sichingerovy knihy staly jediným použitelným zdrojem informací. Regionálně-historická literatura vydaná po roce 1989 se poválečným rokům nevěnuje vůbec nebo jen v maximální stručnosti, což badatele nutně odkazuje k literatuře komunistické provenience. Josef Sichinger byl autorem velmi těsně spjatým s KSČ (od mládí byl činitelem v SČM, později v SSM), tudíž jeho knihy je třeba chápat jako zcela tendenční, zkreslující historii a dezinterpretující historické skutečnosti v souladu s oficiálně posvěceným výkladem dějin. Kromě toho jsou tyto knihy poznamenané tíživým ideologickým nánosem, který zahrnuje specifický slovník, propagandistickou frazeologii. S literaturou tohoto druhu je nutné pracovat nanejvýš obezřetně. Nicméně i přes tyto zásadní nedostatky je z ní stále možno získat cenné a použitelné údaje. Na závěr musím konstatovat, že sekundární literatura – jakkoli nepočtená a jakkoli nedostatečná – byla zcela zásadní pro tuto práci, neboť bez ní by nebylo možno podat obraz o únorových událostech v politickém okrese Strakonice. Ve zbývajících kapitolách ovšem už využita nebyla vůbec.

1. Činnost ONV Strakonice

Úvodní kapitola této práce se věnuje aktivitě nejdůležitějšího orgánu státní správy na úrovni politického okresu Strakonice – Okresnímu národnímu výboru (ONV) ve Strakonících

Vzhledem k tomu, že práce je primárně zaměřena na časové období od května 1946 do února 1948, témata jako vznik, raná podoba a činnost ONV Strakonice před uvedeným obdobím zde stojí mimo pozornost, obzvlášť s přihlédnutím ke skutečnosti, že tyto údaje již byly z příslušných archivních fondů zpracovány a jsou k dispozici v bakalářské práci Situace v politickém okrese Strakonice od května 1945 do května 1946 (viz seznam použité literatury).

Cílem této kapitoly je zdokumentovat činnost tzv. obnoveného ONV, který vzešel z voleb do Ústavodárného shromáždění Československé republiky konaných v neděli 26. května 1946.

Hlavní část kapitoly (podkapitoly 1.2 a 1.3) shrnuje činnost orgánu na základě dvou souhrnných zpráv sepsaných členy rady ONV a vedoucími jednotlivých referátů. V těchto zprávách pokrývajících období od července 1946 do února 1947 a od února 1947 do listopadu téhož roku je shrnuta činnost orgánu zobecňující formou. Přesto je ale možné udělat si na jejich základě živý obraz o tom, co všechno agenda tohoto orgánu v praxi zahrnovala.

Podstatná rozhodnutí, zejména politického rázu, učiněná radou ONV Strakonice ve sledovaném období jsou k nalezení v textových přílohách (viz textové přílohy 1 – 5). Konkrétně se jedná o rozhodnutí o udělení/neudělení osvědčení o státní a politické spolehlivosti, udělení/vrácení československého státního občanství, rozhodnutí o konfiskaci majetku na základě prezidentského dekretu č.108/1945 Sb. z 25. října 1945 a rozhodnutí ohledně živnostenských záležitostí podle doporučení živnostenské komise. O tematice národní správy pojednává samostatná kapitola (viz kapitola 3).

Kapitola se rovněž věnuje personálním obměnám uvnitř ONV Strakonice po únorovém převratu v roce 1948 v souvislosti s politicky motivovanými personálními čistkami (viz podkapitola 1.4).

1.1 Vznik obnoveného ONV a složení rady

Pro stručné připomenutí si na úvod řekněme, že volby v květnu 1946 přinesly v politickém okrese Strakonice poměrně výrazné vítězství KSČ v podobě 43,1% hlasů. Československá strana lidová (ČSL) se umístila s druhým nejlepším volebním výsledkem 27,3% hlasů, zbylé dvě strany začleněné do Národní fronty (NF), tj. národní socialisté a sociální demokraté, obdržely 17,8% a 11,3% hlasů. Celkový počet oprávněných voličů v politickém okrese činil v té době 45 833 osob, z toho 21 986 mužů a 23 847 žen.¹

Obnovený ONV Strakonice zahájil činnost v červenci 1946. První plenární schůze z 19. července 1946 měla na pořadu mimo jiné ustavení rady ONV. Následná schůze NF vyřešila přidělení referátů jednotlivým nově zvoleným členům rady. Do čela presidia v pozici předsedy ONV byl zvolen Adolf Mráz za národní socialisty. Dalším referátem pro národní socialisty byl referát školský a kulturní – referentem se stal J. Haramule. ČSL získala referát bezpečnostní (Rudolf Vaníček), referát zdravotní a sociální (František Hájek) a referát dopravní a technický společně s pozicí II. náměstka předsedy ONV (František Listopad). Sociální demokracii pak připadl referát zásobovací (Karel Smolka). KSČ, jakožto strana s nejlepšími volebními výsledky v politickém okrese, obhospodařovala referát finanční a samosprávný společně s pozicí I. náměstka předsedy ONV (Vít Paroulek), referát živností, obchodu a průmyslu společně s pozicí III. náměstka předsedy ONV (Leopold Hejduk), referát vyživovací (Jana Pavlíčková), referát družstevnický a zemědělský (František Logner) a referát leso-hospodářský (Jan Baron).²

1.2 Činnost obnoveného ONV Strakonice od 1. července 1946 do 15. února 1947

O činnosti ONV Strakonice v letech 1946 – 1947 nás informují dvě souhrnné zprávy sepsané při příležitosti pololetních sjezdů a v souvislosti s nimi pořádaných veřejných schůzí rady ONV. Cílem těchto schůzí bylo informovat obyvatelstvo okresu o hlavních problémech, se kterými se ONV musí aktuálně potýkat, ale také o úkolech a cílech, které se snažilo v souladu se státní politikou naplnit. Dalším důležitým cílem bylo

¹ Dunovský, Marek, Situace v politickém okrese Strakonice od května 1945 do května 1946, bakalářská práce PEDF UK Praha, 2010, str. 62

² Dunovský, Marek, Situace v politickém okrese Strakonice od května 1945 do května 1946, bakalářská práce PEDF UK Praha, 2010, str. 63

podnítit zájem obyvatelstva o činnost ONV a motivovat je k užší spolupráci s ním. Tyto zprávy se sestávají z úvodu sepsaného předsedou rady a následně z referátů vypracovaných jednotlivými členy jakožto předními představiteli referátů ONV.

První taková zpráva shrnuje období od 1. července 1946 do 15. února 1947 a začíná zprávou předsedy ONV Strakonice, Adolfa Mráze, ve které popisuje činnost tzv. referátu presidiálního, tj. referátu majícího na starost zejména organizaci celého úřadu a personální záležitosti (do jeho kompetence spadali mimo zaměstnanců ONV také zaměstnanci obecní a nemocniční). Je možno se dozvědět, že v době 1. pololetního okresního sjezdu pro rok 1947, tj. 20. února 1947, měl ONV celkem 99 zaměstnanců včetně zaměstnanců, kteří v té době byli na prezenční vojenské službě, na bezplatné dovolené, mimo činnou službu. Strakonický okres, jako jeden z největších okresů v rámci tehdejší ČSR, měl s výjimkou vodohospodářského oddělení všechna odborná oddělení působící v rámci ONV. Zmíněné chybějící oddělení nemohlo být zformováno pro zamítavý postoj ministerstva zemědělství k takové žádosti ze strany ONV Strakonice; hlavním důvodem měl být nedostatek odborných pracovních sil. Dále můžeme z textu vytěžit informaci, že úřad se nalézal celkem ve 3 budovách – v hlavní budově, dále v samosprávné budově (zde sídlila státní a okresní silniční správa) a v budově okresního soudu, kde byla umístěna oddělení zemědělské a školské.³

Následovala zpráva o činnosti referátu samosprávného a finančního z pera I. místopředsedy ONV Strakonice, Víta Paroulka. Tento referát měl na starosti hospodaření okresu, hospodaření státními úvěry v případě plnění státních úkolů, plus dohled na hospodaření MNV Strakonice v podobě schvalování rozpočtu a finančních uzávěrek a revizí prováděnými k tomu pověřenými finančními úředníky.⁴

K hospodaření okresu pro uplynulý rok 1946 udává zpráva následující: řádný rozpočet při celkové potřebě 10 381 795 Kčs vykazoval nekrytý schodek ve výši 3 270 992 Kčs. ZNV povolil ale nižší rozpočtový příspěvek – celkem 2 371 400 Kčs. Díky úspornému hospodaření se povedlo úředníkům ONV Strakonice zabránit vzniku schodku. Ve výsledku okres hospodařil s čistým přebytkem 118 971 Kčs. Nejvyšší výdaje okres vydal na údržbu okresních silnic v délce 305 km. Na mzdy okresním cestářům a dělníkům bylo vydáno 3 227 201 Kčs, za materiály nutné k údržbě (písek,

³ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

⁴ Viz tamtéž

šterk ad.) 2 597 777 Kčs. Dalším výdajem v této oblasti byla koupě nového silničního válce za cenu 488 900 Kčs. Další výdaje šly na okresní sirotčinec a chorobinec – zde se jednalo o 253 519 Kčs a 197 851 Kčs. Na úrok a úmor okresních dluhů padlo 1 799 010 Kčs, přičemž stav zadlužení okresu koncem roku 1946 se rovnal dluhu ve výši 25 816 Kčs. Dále je zmíněn prodej turistické chaty na Javorníku, který okresní pokladně přinesl 2 500 000 Kčs.⁵

Rozpočet na aktuální rok, tj. 1947, vykazoval potřebu 10 000 247 Kčs s neuhrazeným schodkem 3 422 877 Kčs.⁶

K otázce státních úvěrů, které byly čerpány na realizaci státních finančních úkolů jako např. správa státních silnic, kancelářské potřeby ONV nebo správu budov tohoto úřadu, zpráva uvádí, že nebyly překročeny.⁷

Dál je možno se dočíst, že za uplynulý rok 1946 byl povolen zemský finanční příspěvek v hodnotě 1 747 500 Kčs pro potřeby 32 finančně slabých obcí v rámci okresu.⁸

Hlavní pracovní náplní samosprávného referátu bylo zajištění bezproblémové spolupráce s MNV. Následují cenné údaje o složení obnovených MNV v rámci politického okresu Strakonice, tedy v podobě, v jaké se ustavily na základě voleb do Národního shromáždění z 26. května 1946. V rámci okresu bylo na 184 obcí. Počet mandátů pro jednotlivé MNV ve všech těchto obcích dosahoval počtu 2 166. Z tohoto počtu pak 1044 mandátů, tj. 48%, připadlo na základě volebních výsledků KSČ, 666 mandátů, tj. 31%, čs. lidové straně, 181 mandátů, tedy 8%, sociální demokracii a v poslední řadě 275 mandátů, což se rovnalo 13%, národním socialistům.⁹ Tato statistika dává plošný přehled o rozložení politických sil na úrovni místní samosprávy v okresu směrodatný až do února 1948.

Zmíněny jsou i blíže nespecifikované chyby, ke kterým došlo na úrovni MNV. S cílem vyhnout se jejich opakování a pomoci funkcionářům MNV snáze překonávat

⁵ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

⁶ Viz tamtéž

⁷ Viz tamtéž

⁸ Viz tamtéž

⁹ Viz tamtéž

překážky (opět řečeno velmi obecně) pořádal samosprávný referát ONV Strakonice školící kurzy. První kolo proběhlo ve dnech 4. – 6. února 1947.¹⁰

Do kompetence samosprávného referátu spadala i problematika elektrifikace okresu. Elektrifikaci dokonce I. místopředseda neváhal označit za palčivý problém okresu. V rámci tzv. dvouletky měla být elektřina zavedena do 24 obcí a osad, přičemž dalších 24 obcí projevilo eminentní zájem. Vít Paroulek uvedl, že je reálné, že elektrifikační program prováděný Jihočeskými elektrárnami bude splněn dřív, a tudíž by se elektřina mohla stihnout zavést i do dalších obcí mimo oficiální seznam.¹¹

Stavba vodovodů v rámci tzv. dvouletky se plánovala jen ve 4 obcích okresu s možností, že se může týkat i některých dalších obcí, dá-li k tomu souhlas ZNV. Plánována byla rozsáhlá telefonizace řady obcí, ale k té zpráva nic bližšího neuvádí.¹²

Dále se můžeme dočíst, že na 46 obcí politického okresu Strakonice bylo na počátku roku 1947 bez silničního spojení. Zároveň zpráva konstatuje, že v brzké době se nepodaří všechny tyto obce připojit na silniční síť. Dalšími dvěma úkoly pro tzv. dvouletku mělo být budování kanalizace v obcích a vysazování ovocných stromů.¹³

Dalším referátem v rámci ONV Strakonice byl referát pro živnosti, obchod a průmysl. V jeho čele stál Leopold Hejduk, zároveň III. místopředseda ONV. Tento referát měl v kompetenci kromě záležitostí živnostenských, obchodních a průmyslových také správu nepřátelského majetku, kontrolu národních správ a odsun Němců.¹⁴

První souborná statistika se dotýká počtu a druhů živností, které byly z rozhodnutí tohoto odboru vydány počínaje 30. červnem 1946. Celkem bylo se souhlasem ZNV v Praze a příslušných ministerstev uděleno 16 koncesí, z toho 10 hostinských a výčepnických, 1 autodopravní, 1 zubotechnická, 1 pro prodej lahvového piva, 1 knihkupecká, 1 tesařského mistra, 1 kominická a 1 k prodeji radiových zařízení. Zamítnuty byly pak 4 žádosti o udělení koncese: konkrétně 2 hostinské a výčepnické, 1

¹⁰ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

¹¹ Viz tamtéž

¹² Viz tamtéž

¹³ Viz tamtéž

¹⁴ Viz tamtéž

stavitelského mistra a 1 zednického mistra. Referát vydal také 12 živnostenských listů a došlo mu 10 žádostí o dočasné zastavení živnosti.¹⁵

Ohledně průmyslových záležitostí jsou zmíněna jednání o přesunu výroby ze zastavených podniků z pohraničí do strakonického okresu. Jednání byla ovšem bezvýsledná vzhledem k tomu, že dotčené pohraniční okresy se takovému kroku bránily. Došlo ale k přestěhování firmy Petr Vohradský, továrny na elektropřístroje, do strakonického okresu.¹⁶

Statistické údaje ohledně konfiskací v období od 30. června 1946 do 15. února 1947 odhalují provedení 120 konfiskací, vydání vyhlášek o konfiskaci podle dekretu č.108/1945 Sb. – 2 pro Strakonice, 2 pro Horažďovice, 2 pro Volyni a 1 pro Libětice, Svaryšov, Únice a Přečín.¹⁷

Odsun postihl na 728 Němců. 332 z tohoto počtu do ruského okupačního pásma, 133 do amerického a zbývajících 263 tzv. národních hostů do centrálního odsunového střediska v Prosečnici.¹⁸

Zprávu o činnosti bezpečnostního referátu sepsal a na sjezdu přednesl člen rady ONV Strakonice mjr. Rudolf Vaníček. Písemná podoba mu zřejmě sloužila jen jako koncept, neboť obsahuje pouze hesla vytýkající témata a podtémata, na které by bylo žádoucí se zaměřit, a nikoli konkrétní údaje. V jeho referátu tedy měly zaznít údaje o národní očištění – hlavně počet projednaných případů, dále počet případů zastavených nebo skončených potrestáním i s výší těchto trestů. Dále údaje o vydávání osvědčení o národní a politické spolehlivosti s důrazem na postup při vyřizování a odvolání se k ONV v této záležitosti, na platnost takových osvědčení. Hovořit plánoval i o tématu udělování osvědčení o státním občanství a o vydávání prozatímních osvědčení pro osoby ze smíšených manželství. Dalšími tématy byly volební seznamy a boj ONV proti alkoholismu.¹⁹

Informačně nosnější pak je zpráva o činnosti referátu vyživovacího z pera členky rady ONV Strakonice Jany Pavlíčkové. Ta informuje o kontrolách, které jí vedený

¹⁵ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

¹⁶ Viz tamtéž

¹⁷ Viz tamtéž

¹⁸ Viz tamtéž

¹⁹ Viz tamtéž

odbor během necelého roku své činnosti od voleb provedl. Celkem se jednalo o 880 kontrol, do kterých je zahrnuto 115 kontrol provedených u MNV, 492 kontrol evidence domácího zvířectva, 44 kontrol domácích porážek, 165 kontrol plnění dodávek všeho druhu, 34 kontrol silničních a nádražních, 30 kontrol u obchodníků smíšeným zbožím. Následně zpráva obsahuje i podrobný seznam zboží při výše vyčtených kontrolách zabaveného: 89,5 kg vepřového masa a 2,5 kg uzeného vepřového masa, 27,5 kg hovězího masa, 5 kg loje, 37 kg telecího masa, 9,9 kg selského másla, 2 800 kg chlebového obilí, 2 160 kg ječmene, 37 vepřů různého stáří a 9 kusů ovčích a hovězích kůží. Celková výše uložených blokových pokut dosáhla hodnoty 12 850 Kčs. 166 přestupků bylo předáno trestnímu oddělení k zahájení trestního řízení. Nejčastěji se jednalo o případy prasat poražených na černo a úmyslné krácení veřejného zásobení masem a sádlem. Svou zprávu uzavírá Jana Pavlíčková poukazem na přetrvávající problémy s dodávkami mléka od místních zemědělců a s dodávkami sádla z domácích porážek.²⁰

Činnost odboru zásobovacího se 7 zaměstnanci v období od července do konce roku 1946 je shrnuta členem rady ONV Strakonice Karlem Smolkou. Hlavní agendou odboru byly vyživovací přestupky, za které bylo v daném období na pokutách vybráno 289 600 Kčs a v souvislosti s nimiž došlo k odnětí svobody některým pachatelům v celkovém trvání 38 dní. Celkem se odbor zabýval 155 takovými přestupky – 100 z nich bylo odhaleno kontrolní činností zásobovacího odboru, 18 oznámil Sbor národní bezpečnosti (SNB) a 15 jiné odbory ONV. V 10 případech bylo podáno odvolání k ZNV a ve 20 případech byla sepsána žádost o milost. Následuje výčet zboží propadlého státu – namátkově 126 kg telecího masa, 1 ovčí kůže, 22,5 kg mouky, 28 q žita, 700 vajec aj.²¹

Odbor se dále intenzivně zabýval přestupky zásobovacími – oznámeno bylo 11 takových přestupků. Kontrolní orgány ONV jich oznámily 6, ministerstvo průmyslu a ústřední rozdělovna uhlí 5, přičemž výše udělených pokut činila 3 750 Kčs. Byla podána dvě odvolání k ZNV a 1 žádost o milost.²²

Cenových přestupků, tj. předražování služeb nebo zboží, zaregistroval odbor 94 – 84 z nich oznámil kontrolní oddíl odboru a kriminální úřadovna, 9 SNB a 1 ONV. Zde bylo

²⁰ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

²¹ Viz tamtéž

²² Viz tamtéž

na pokutách vybráno 408 700 Kčs a uděleny tresty odnětí svobody v souhrnné délce 15 dní. Státní pokladně propadlo na 2 300 kusů cigaret značky Magyar a UCK. V oblasti cenových přestupků bylo podáno 21 odvolání k ZNV a 4 žádosti o milost.²³

Další agendou odboru zásobovacího byl dále třeba výdej šatenek (např. vydal 180 šatenek pro děti od 2 do 3 let nebo 380 kojeneckých šatenek, 84 šatenek pro ženy po 15. roku ad.), výdej poukazů na obuv (např. pracovní, vycházková, ortopedická obuv nebo cvičky), výdej přídavekových lístků a hromadných nákupních lístků na mýdlo, poukazů na duše na kola (těch vydal asi 1 000), poukazy na rozhlasové přijímače (celkem 350) nebo známek na budíky (54). K tomuto Smolka poznamenal, že na zásobovací odbor dochází příliš mnoho žádostí zejména o rozhlasové přijímače a budíky na to, aby mohlo být vyhověno všem žadatelům.²⁴

Na závěr své zprávy se Smolka dotkl důležitého tématu, a to totiž zásobování okresu uhlím v zimních měsících. Ústřední rozdělovna uhlí snížila okresu roční náležitost o 25%, a tudíž nebylo možné kladně vyřídit všechny zasláné žádosti. Zmíněna je hlavně nedostatečnost falknovského (severočeského) uhlí, kterého bylo do okresu dodáváno 31 050 tun, z hlediska malé výhřevnosti a vysokého obsahu mouru. ONV Strakonice se snažil zajistit si zásobení kvalitnějším uhlím zorganizováním uhelných brigád a jejich zasiláním do dolů. Takový krok ale nebyl realizován kvůli nesouhlasu centrálních úřadů a náročnosti na organizaci. Smolkova zpráva obsahuje detailní údaje o tom, jaké uhlí a z jakých uhelných regionů je do strakonického okresu každoročně dodáváno. Vyjma již uvedeného falknovského uhlí se jednalo zejména o uhlí z Ostravy a Rosic, Plzně, Kladna a Nýřan a z Mostecka.²⁵

Zprávu o činnosti referátu dopravního a technického sepsal František Listopad. Hlavní agendou technického oddělení byly stavební činnosti, údržba státních silnic, přiděl hmot potřebných pro pozemní stavby. Dopravní oddělení pak mělo na starost správu okresních silnic, evidenci motorových vozidel, distribuci konfiskovaných vozidel, pohonných látek a pneumatik.²⁶

²³ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

²⁴ Viz tamtéž

²⁵ Viz tamtéž

²⁶ Viz tamtéž

Dopravní oddělení evidovalo v okrese na 2 620 motorových vozidel k 17. únoru 1947; 312 z tohoto počtu byly nákladní automobily (231 povoleno k jízdě), 594 osobní automobily (304 povoleno k jízdě), 12 speciální vozy, tj. hasičské a policejní (všechny povoleny k jízdě), 1 autobus, 1 605 motocyklů (693 povoleno k jízdě), 109 traktorů (84 povoleno k jízdě). Další uvedené údaje: řidičských průkazů se vydalo v průměru 80 měsíčně; v okrese panoval nedostatek pneumatik, proto už se do provozu daly i nějaké zkonfiskované; došlo k poklesu přidělů pohonných látek, hlavně benzínu – přiděly se v lednu a únoru 1947 snížily asi o 60% oproti množství, jaké bylo vydáno v období srpna a září 1946, tj. 33 000 l oproti 112 000 l benzínu. V nedostačujícím množství měl být také olej, kdežto nafty a motorové petroleje byl dostatek.²⁷

ONV Strakonice začal věnovat zvýšenou pozornost péči o okresní silnice od května 1945. Tuto snahu ale podrýval nedostatek materiálů a pracovních sil. Od podzimu 1946 se pracovalo na opravách silnice z Tažovic do Zvotok. Zpráva líčí i plány na nadcházející dva roky, které zahrnovaly mimo jiné také stavbu okresních silnic na trasách Nahošín - Doubravice, Volyně – Zechovice, Tvrzice – Dub. Mimoto hovoří o plánech na stavbu silničního průtahu přes Cehnice, uválcování silnice mezi Štětkní a Čejeticemi a vybudováním zastávky ve Střelských Hošticích. Během nadcházejících dvou let mělo být opraveno na 50 km okresních silnic a některé objekty, hlavně mosty, dále se počítalo s provedením nátěrů zábradlí a železných konstrukcí, s rozšířením některých silničních úseků, opatřením sněhových plotů nebo vysázením stromořadí podél silnic. Na závěr je podotknuto, že rozsah konečné realizace je odvislý od množství přidělených financí a povolení získaných od nadřízených orgánů.²⁸

Následně se zpráva věnuje situaci ohledně státních silnic I. a II. třídy nacházejících se na území okresu. Zmíněn je velmi špatný stav v raném poválečném období způsobený zejména vysokou frekvencí pohybu těžké techniky po silničním povrchu na jaře roku 1945. Přesto ale došlo k poměrně rychlé obnově poničených komunikací. Ze státního rozpočtu bylo pro rok 1946 uvolněno a vyčerpáno 10 000 000 Kčs na údržbu a stavbu státních komunikací v rámci okresu, pro rok 1947 bylo na péči o státní silnice

²⁷ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

²⁸ Viz tamtéž

pro okres vyčleněno z rozpočtu státu celkem 15 170 000 Kčs, z toho 3 129 000 na zvýšené udržování.²⁹

V závěru své zprávy podává František Listopad některé údaje o pozemních stavbách v okresu. Celkem udělilo technické oddělení v roce 1946 127 stavebních povolení – 39 na obytné budovy, 48 na zemědělské stavby, 35 na stavby průmyslové a živnostenské, 3 na ostatní stavby a vydána byla i 2 povolení k demolici. Povoleno bylo i 150 stavebních úprav, které nevyžadovaly vydání stavebního povolení jako takového. V roce 1946 přidělilo oddělení následující množství stavebních hmot obhospodařovaných řízeným hospodářstvím – 23 500 kg železa, 2 300 kg jemných plechů, 700 m³ řeziva, 10 000 kg cementu. Pracovníci technického oddělení se zabývali také inspekcí budov poškozených ve válečném období, pořizováním odhadů a přípravami podle zákona č.86/1946 Sb.³⁰

Plány na výstavbu pro rok 1947, v rámci tzv. dvouletého plánu, zahrnovaly stavbu 232 nových bytů a rekonstrukci 16 starších bytů. Na závěr jsou zmíněny počty bytů přidělených ONV ve Strakonících České Zbrojovce (celkem 80 bytů), Vlnařským závodům a fezárnám (15 bytů), Státnímu obytnému domu ve Strakonících (20 bytů), Obecním domům ve Strakonících (25 bytů), Bytovému družstvu ve Strakonících (28 bytů) a dále bytovým družstvům ve Volyni (25 bytů), v Katovicích (12 bytů), v Horažďovicích (30 bytů), v Radomyšli (5 bytů), v Češticích (4 byty), v Cehnicích (4 byty).³¹

Zprávu o činnosti zemědělského referátu sepsal člen rady ONV Strakonice František Logner. Zabývá se v ní tématem zemědělských dodávek v rámci dvouletého plánu. Okres si dobře vedl v dodávkách chlebového obilí, ječmene, brambor a vajec. Jako kritickou Logner hodnotil situaci v dodávkách krmiv pro dobytek – ovsu, sena a slámy. Rovněž plán na obdělání půdy byl splněn a sklizeň byla uspokojivá navzdory nedostatku pracovních sil. Zmiňuje také, že 54 obcí v rámci okresu bylo v roce 1946 poškozeno živelnými pohromami. Škodu tímto způsobenou vyčíslil na 7 920 024 Kčs. K živočišné výrobě se vyjádřil v tom smyslu, že v okresu je nadbytek hovězího dobytka, přesto ale jeho dojivost hodnotil jako málo uspokojivou. Dvouletý plán ukládal strakonickému okresu normu 1 620 l mléka na 1 dojnici. Chov prasnic se prý oproti

²⁹ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

³⁰ Viz tamtéž

³¹ Viz tamtéž

minulosti zlepšil, ale nadále byl stížen výskytem různých chorob, např. obrny, a ovlivněn nedostatkem bílkovinných krmiv. Kontingent masa byl v půlce aktuálního kontingentního roku splněn už z 46%, ovšem u vepřového masa to bylo jen 10%. Nemałym problémem pro chov dobytka v té době byl nedostatek objemových a jadrných krmiv (okres dostával přiděly těchto krmiv v každém čtvrtletí od Svazu pro hospodaření obilím). Konkrétně obdržel okres za rok 1946 dodávky 2 350 q melasy, 670 q otrub, 91 q jiných krmiv a 1 050 q pokrutin, navíc na vyžádání zemědělského odboru ONV Strakonice bylo dodáno 350 q krmiva pro dojnice s produkcí nad 3 l mléka denně, dále 75 kg otrub pro dojnice zapsané v zemské plemenné knize. V prosinci 1946 pak ještě obdržel okres přiděl 374 q otrub od Jednotného svazu českých zemědělců (JSCZ) pro dojnice zapsané v oblastní plemenné knize. Zvláštní přiděly obdržel okres i na podporu obcí postižených v roce 1946 krupobitím – 100 q otrub a 300 q melasy pro Mnichov, Katovice, Dolní Poříčí a Novosedly. Na začátku roku 1947 pak dalších 450 q tekuté melasy pro zemědělce obzvláště postižené krupobitím. K účelu odvozu dřeva byl vydán přiděl 355 q melasy.³²

Prostor ve své zprávě Logner věnuje i tématu konfiskací zemědělského majetku. V období od července 1946 do zimy 1947 se dotkla 23 zemědělských objektů o výměře cca 3 425 ha. Na začátku roku 1947 ještě nebylo definitivně rozhodnuto o konfiskaci dalších 319 ha zemědělské půdy (tyto případy byly v řešení u ZNV v Praze) a v řešení bylo i odvolání proti konfiskaci velkostatku v Chanovicích, který už ale byl v té době rozparcelován.³³

Do pohraničí odešlo z politického okresu 1 440 zemědělců a uvolnili tak půdu o rozloze cca 2 412 ha.³⁴

Na závěr své zprávy podává Logner číselné údaje o traktorech a vazačích nově získaných pro okres. Strojní stanice ve Strakonících dostala 3 traktory, strojní stanice v Horažďovicích 2 traktory, pastevní družstvo v Horní Vltavici 1 traktor, dále 5 traktorů dostala strojní sdružení na obci a volná sdružení měla k dispozici dalších 5 těchto strojů.

³² Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

³³ Viz tamtéž

³⁴ Viz tamtéž

Po 1 vazači obdržela strojní družstva v Cehnicích, v Kladrubech, ve Strakonících a v Horažďovicích.³⁵

Zprávu o činnosti referátu sociálního, zdravotního a družstevního vypracoval člen rady ONV Strakonice František Hájek.³⁶

Nejprve v ní dává výčet oblastí veřejné správy, které spadají do agendy tohoto referátu. Jednalo se o sociální a bytovou péči, úrazové a penzijní pojištění, přihlášky válečných škod a škod způsobených mimořádnými poměry, chudinské záležitosti, příspěvky početným rodinám, státní starobní podpora, vyživovací příspěvky, pracovní záležitosti, družstevní záležitosti. Další oblastí činnosti pak byla správa okresního sirotčince a chorobince.³⁷

Stručně uvedme některé údaje obsažené v Hájkově zprávě. Z celkového počtu 475 podaných žádostí o vyživovací příspěvek vyřídil odbor kladně 305 žádostí a 119 zamítl nebo odložil jako bezpředmětné. Vyřizeno bylo 77 spisů státních starobních podpor, chudinských a repatriačních záležitostí.³⁸

Žádosti o náhradu válečných škod byly kladně vyřízeny v 923 případech z celkového počtu 2 404, zbytek v době konání pololetního okresního sjezdu čekal na vyřešení hlavně kvůli jejich nedostatečnému podložení. Podáno bylo také 409 žádostí na odškodnění za škody způsobené armádou USA.³⁹

K situaci v okresním sirotčinci Hájek sděluje, že vnitřní správa ústavu je záležitostí kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského se sídlem v Praze. Se sirotky v ústavu žily 3 sestry a 3 služebné. K počtům sirotků umístěných v ústavu zpráva udává, že na počátku roku 1946 v něm bylo umístěno 40 dětí, z toho 23 chlapců a 17 dívek. V průběhu roku byli přijati další 3 chovanci (1 chlapec a 2 dívky) a z ústavu vystoupilo 5 chlapců a 7 dívek, čili na konci roku 1946 v ústavu pobývalo 31 chovanců. Denní ošetrovné na 1 osobu činilo 10 Kčs. Podotkněme ještě, že ústav ve Strakonících působil od roku 1913.⁴⁰

³⁵ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

³⁶ Viz tamtéž

³⁷ Viz tamtéž

³⁸ Viz tamtéž

³⁹ Viz tamtéž

⁴⁰ Viz tamtéž

Okresní chorobinec založený ve Strakonících v roce 1908 a původně vedený civilní správou, od roku 1932 ovšem touž kongregací zmíněnou v předešlém odstavci, obývaly 2 řádové sestry a 5 služebných pečující o 73 chovanců (stav na konci roku 1946), z toho 36 mužů a 37 žen. 58 chovanců bylo původem z obcí v politickém okrese Strakonice, 16 chovanců z jiných politických okresů a 9 chovanců přijatých na soukromý náklad. Denní ošetřovné činilo u první skupiny 8 Kčs, u druhé skupiny 16 Kčs a u třetí skupiny 24 Kčs na osobu.⁴¹

Následně podal zprávu za referát školský a kulturní jeho vedoucí činitel a člen rady ONV Strakonice Ing. JUDr. Miroslav Haramule. Ve zprávě informuje veřejnost mimo jiné o tom, že v nedávné minulosti došlo ke zřízení dvou měšťanských škol v Pačejově a v Čestvicích a také že byla zahájena výuka na měšťanských školách v Katovicích a v Cehnicích. Školy v posledních dvou jmenovaných obcích fungovaly v té době jako pobočky měšťanské školy ve Strakonících, přestože v krátké době se měly osamostatnit. V dohledné době bylo v plánu ještě zřízení měšťanské školy v Chanovicích, protože tato škola měla dotvořit síť měšťanských škol v okrese. V únoru 1947 fungovalo v politickém okrese celkem 13 veřejných měšťanských škol – ve Strakonících, v Horažďovicích a ve Volyni to bylo po dvou školách (1 chlapecká a 1 dívčí), 9 škol v dalších obcích. V Horažďovicích byla činná také soukromá dívčí měšťanská škola vedená tamním řádem školských sester. Zpráva zmiňuje i obecní školy v Dražejově, která ale nebyla zatím v provozu, protože se pro ni stále opatřovaly vhodné místnosti.⁴²

Dále je zmíněno, že ve Strakonících byla do provozu uvedena Vyšší lidová osvětová škola s kursem vyšší střední školy, kursem vlastivědným a jednoročním učebním kursem.⁴³

K osvětové činnosti Haramule uvedl, že ve 2/3 z celkového počtu obcí v politickém okrese už působí místní rady osvětové (MRO), vedené a podporované okresní radou osvětovou (ORO). Jejich činnost byla ve formě kurzů, školení, konzultací, zájezdů.⁴⁴

Na závěr hovořil o činnosti referátu lesního a mysliveckého člen rady ONV Strakonice Jaroslav Baron. Tento referát vznikl 15. července 1946 a převzal agendu

⁴¹ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

⁴² Viz tamtéž

⁴³ Viz tamtéž

⁴⁴ Viz tamtéž

nižšího lesního úřadu dohlédacího (ovšem úřad jako takový byl k ONV Strakonice přidělen v listopadu 1946). Ode dne, kdy začal referát působit, do února 1947 jeho úředníci vyřídili 404 spisů týkajících se honebních záležitostí, pachtovních smluv nebo honebních výborů; dále řešili 25 honebních sporů, z čehož 3 vyřešili komisionálním řízením na místě. Referát za 7 měsíců svého působení vydal 219 honebních lístků, organizoval zkoušky z myslivosti v srpnu 1946, ve kterých bylo vyzkoušeno 128 osob (z celkového počtu 141 přihlášených), z toho 117 osob zkoušku úspěšně složilo. Při tomto odboru vznikla z nařízení ministerstva zemědělství odborná myslivecká komise. Dále se referát zabýval záležitostmi jako např. odvoz dříví, vydávání poukazů na pohonné hmoty a obuv pro odvozce dříví, obhospodařování lesů pod 100 ha, kontrola ochrany a krmení užitkové zvěře a povinný odstřel škodné zvěře.⁴⁵

1.3 Činnost rady ONV ve Strakonicích od 15. února 1947 do 15. listopadu 1947

O činnosti rady ONV Strakonice v období od 15. února do 15. listopadu 1947 podává informace druhá souhrnná zpráva sepsaná u příležitosti 2. veřejné schůze rady ONV, které se účastnili zástupci MNV, zájmových organizací i řadoví občané. Konání schůze doznalo z hlediska organizačního určitých změn – jednotliví členové rady už nepředčítali své zprávy o činnosti jimi vedených referátů. Tyto zprávy byly v písemné podobě rozeslány na jednotlivé MNV a do zájmových organizací v okrese. Cílem bylo, aby co nejvíc času mohlo být věnováno aktivní diskusi – tj. členové rady odpovídali na vznesené dotazy, přednesené návrhy, kritiku atp.⁴⁶

Předseda ONV Strakonice na úvod schůze informoval o počtu zaměstnanců úřadu ONV resortu ministerstva vnitra – jednalo se o 89 osob včetně těch, kdo byli toho času mimo činnou službu. Úřad ONV resortu ministerstva techniky zaměstnával 21 kancelářských sil a 155 státních cestářů; resortu ministerstva zdravotnictví 2 úředníky; resortu ministerstva zemědělství 12 úředníků. Okresních zaměstnanců měl ONV 74, z toho 4 byli technickými úředníky okresní silniční správy, 3 zaměstnanci v garážích, 62 okresních cestářů a 5 v okresním polesí v Přečíně.⁴⁷

⁴⁵ Fond ONV Strakonice, kniha č. 70, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1946, sign. IIA/70

⁴⁶ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁴⁷ Viz tamtéž

Adolf Mráz, předseda ONV, v úvodu dále hovořil o mobilizaci pracovních sil a organizování pracovních brigád k dočasnému pokrytí nedostatku pracovních sil v určitých pracovních odvětvích (zejména zemědělství, hornictví, stavebnictví, práce v cihelnách nebo lomech) pro potřeby realizace dvouletého plánu tak, jak je k němu v rámci politického okresu přístupováno. Důležitým činitelem v této oblasti byl poradní sbor pro koordinaci činností národních výborů při mobilizaci pracovních sil ustavený na základě vyhlášky ministerstva vnitra č. 371 z 10. dubna 1947. ONV Strakonice ustavil pracovní brigádu pro práci v uhelném dole Herkules v Mostě s příspěvkem 700 Kčs měsíčně pro svobodné účastníky brigády a 1 000 Kčs měsíčně pro ženaté. Tyto výdaje okres kryl výběrem dobrovolného příspěvku 5 Kčs za 1 q odebraného uhlí. Další brigády pak vypomáhaly při žňových nebo špičkových pracích v zemědělství.⁴⁸

Předseda ONV Strakonice uvedl ještě 2 další aktuální problémy řešené na okresní úrovni – jednalo se o vybudování oblastní nemocnice ve Strakonících a oblastního chorobince. Nemocnice měla být zařazena mezi léčebné ústavy I. třídy. Ovšem čekalo se na rozhodnutí kompetentních orgánů o tom, zda nemocnice bude využívat také stávající objekty, nebo zda stávající objekty budou využity k jiným sociálně prospěšným úkolům a pro oblastní nemocnici dojde k výstavbě objektů nových, což bylo navrhováno ze strany ZNV v Praze. V případě chorobince se ONV Strakonice snažil o získání zámku v Oselcích i s přilehlým parkem, zelinářskou zahradou a ovocným sadem. Tento objekt podléhal konfiskaci a činitelé ONV jej považovali za vhodný k umístění chorobince. Důvodem vedoucím tuto snahu byla skutečnost, že okresní chorobinec ve Strakonících byl z důvodů estetických a zdravotních nevyhovující. Náklady na stavební úpravy zámku, tj. adaptační práce, zavedení ústředního topení, vodovodu atd., odhadoval ONV na 1 700 000 Kčs. Částka 1 000 000 Kčs již byla získána od ministerstva sociální péče coby subvence s příslibem další finanční podpory od ministerstva zdravotnictví a ZNV v Praze. V Oselcích plánoval ONV zřídit moderně vybavený chorobinec pro pacienty z politických okresů Strakonice, Blatná a Prachatic. Zahájení adaptačních prací bylo zdržováno tím, že v objektu byl uskladněný stylový mobiliář, který vyžadoval přezkoumání zvláštní kulturní komisí předtím, než mohl být rozprodán nebo odvezen.⁴⁹

⁴⁸ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁴⁹ Viz tamtéž

Zpráva o činnosti referátu finančního dává k dispozici data o hospodaření politického okresu v daném období. Celkově hospodářský vývoj a situaci hodnotí jako příznivější než v předešlém roce. Okres dostal od ZNV v Praze vyšší zemský rozpočtový příspěvek ve výši 2 972 700 Kčs a také ho včas vyplatil. Největší výdaje padly ve 2. pololetí roku 1947 na stavební práce na okresních silnicích a na jejich údržbu. Na stavby a rekonstrukce těchto silnic vydal okres 2 850 000 Kčs, dalších 4 700 000 Kčs pak okresní silnice pohltily v rámci akce 2M. Značnou částku vynesl okresu prodej turistické chaty na Javorníku za celkem 4 700 000 Kčs. Celkem 2 486 660 Kčs z této částky bylo použito ke splacení výpůjček k 1. červenci 1947, díky čemuž byla predikována úspora na dluhové službě v nadcházejících rocích. Částka 28 007 080 Kčs pak představovala celkový hospodářský obrat v okresu v období prvních devíti měsíců roku 1947.⁵⁰

K hospodaření státnímu zpráva uvádí, že stát vyplatil okresu 13 693 718 Kčs z úvěrů na správu státních silnic, dále pak z úvěru na vyživovací příspěvky příslušníků vojenských osob 407 811 Kčs. Stát naopak vybral 551 690 Kčs na poplatcích za prohlídku masa, 657 815 Kčs na poplatcích za úřední úkony, 779 410 Kčs na pokutách, z 20% poplatku ze mzdy Němců dalších 488 585 Kčs. Celkový obrat v hospodaření státu v rámci okresu v období od 1. ledna do 30. září 1947 činil 46 280 126 Kčs.⁵¹

Zpráva o činnosti referátu pro spolupráci s MNV zmiňuje nový jednací a organizační řád, který měl vstoupit v platnost 15. října 1947 a od kterého si slibovala zefektivnění a zjednodušení spolupráce mezi ONV a jednotlivými MNV. Zmíněna jsou i opakovaná školení pro činitele z MNV.⁵²

K elektrizaci okresu zpráva udává, že naplánované zavedení elektřiny do 24 obcí okresu v rámci dvouletého plánu probíhalo zdárně, dokonce s vyhlídkou na to, že bude dokončeno dříve, než bylo původně určeno, a tak se ONV rozhodl do plánu na elektrizaci okresu zařadit dodatečně dalších 18 obcí, které o to měly zájem. Zmíněny jsou některé potíže s realizací plánu na výstavbu vodovodů – mnohé MNV práce na vodovodech v rámci akce 2M odřekly nebo s ní ještě nezačaly. Za světlé výjimky byly označeny obce: Břežany, Kotouň, Dub, Novosedly a Radomyšl. Zvláštní uznání pak

⁵⁰ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁵¹ Viz tamtéž

⁵² Viz tamtéž

zpráva projevuje MNV v Cehnicích, který má mít pozitivní vliv i na MNV v Čejeticích, v Mladějovicích, v Netonicích, v Kváskovicích, v Paračově a v Jiníně.⁵³

Zpráva o činnosti referátu pro obchod, průmysl a živnost podává informace o tom, že v období od února do listopadu 1947 bylo 11 živnostenskými komisemi rozhodnuto o 136 koncesích – buď se jednalo o udělení koncese, nebo o její opověď. Celkem došlo k povolení 60 nových živností, kdežto 61 osob se vzdalo provozování živnosti. Ve 12 z uvedeného počtu 136 případů bylo povoleno rozšíření koncese, v 6 z nich pak povoleno nebylo (většinou to bylo rozšíření koncese o výčep a prodej lihových nápojů). Došlo k udělení 12 nových koncesí, 15 žádostem o novou koncesi vyhověno nebylo. 33 živností bylo povoleno v oboru drobné řemeslné výroby, v tomtéž oboru komise zamítly 18 žádostí o opověď koncese. 12 živností bylo povoleno v oboru svobodných živností a 8 zamítnuto. Schváleno bylo rovněž 15 pachtýřů živností, ve 2 takových případech padlo zamítavé stanovisko. Pro dané období hovořila zpráva o potřebě živností v okrese jako o kryté bez výrazných výkyvů.⁵⁴

Zmíněn je případ puškaře Roberta Pavliše ze Strakonice, který byl podezřelý z nedovoleného vydávání účtů na pušky z národního majetku a z jiných ilegálních machinací, a bylo proti němu vedeno trestní řízení u krajského soudu v Písku. ONV Strakonice proto na přechodnou dobu rozhodlo o uzavření jeho živnosti. Referát dále potrestal 41 tzv. „fušerů“ pořádkovými pokutami ve výši dle závažnosti jejich prohřešků.⁵⁵

Zpráva referátu pro obchod, průmysl a živnost dále uvádí, že ZNV v Praze věnoval v rámci akce cílené na hospodářskou pomoc ekonomicky slabším krajům politickému okresu Strakonice celkovou částku 23 900 000 Kčs. Z této sumy pak na výstavbu teplárny ve Strakonici byly určeny 3 000 000 Kčs, 19 000 000 Kčs na stavbu skladiště pro ČZ Strakonice, 1 350 000 Kčs na zbudování továrny na kožené rukavice firmy J. Ullman ve Volyni, 300 000 Kčs na rozšíření objektů Mlékařského družstva ve Volyni a v poslední řadě 250 000 Kčs na rozšíření objektů družstevní škrobárny v Horažďovicích.⁵⁶

⁵³ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁵⁴ Viz tamtéž

⁵⁵ Viz tamtéž

⁵⁶ Viz tamtéž

Situace na poli průmyslu doznala také několik změn. Objekt bývalé továrny Alfréda Mullera ve Velkých Hydčicích čekal na přidělení Ašským pletářským závodům. Čekalo se už jen na konečné rozhodnutí o přidělení objektu zmíněné firmě ze strany Osidlovacího úřadu v Praze. Probíhala také jednání s národním podnikem Transporta z Varnsdorfu o výstavbě nové budovy ve Volyni. Transporta neměla ve svém domovském regionu dostatek pracovních sil, což hodlala kompenzovat zaměstnáním volných pracovních sil právě v soudním okrese Volyně. Projekt to nebyl zanedbatelný – firma plánovala do 5 let zaměstnat až 1 000 osob z Volyně a okolí. ONV Strakonice se proto snažilo o dohodu se zástupci firmy, ovšem na podzim 1947 jednání nebyla ve finální fázi a firma tak stále jednala s více okresy v rámci jižních Čech.⁵⁷

Zpráva zveřejňuje plán úživnosti vypracovaný odborem pro živnost, obchod a průmysl. V blízké budoucnosti měl být podle tohoto plánu rozšířen stávající průmysl o 38 914 m² provozního prostoru, 2 606 m² administrativního prostoru a 5 660 m² skladištního prostoru, což mělo vytvořit 2 766 nových pracovních míst.⁵⁸

Zpráva se dále dotýká konfiskačních řízení. Statistické údaje v ní publikované uvádí, že od února do listopadu 1947 proběhlo 159 konfiskací majetku na základě dekretu č.108/1945 Sb. Většina případů tak měla být vyřešena a rozhodnutí zbývalo učinit v těch nemnoha zbývajících. 59 osob bylo potrestáno za nepřihlášení národního majetku a nezákonné machinace s ním.⁵⁹

Ve zprávě o činnosti referátu bezpečnostního se pojednává o tematice tzv. národní očisty. Ve zprávě stojí, že trestní komise nalézací skončila v politickém okrese Strakonice svou činností ke dni 26. května 1947. Následuje statistika vztahující se k činnosti této komise. Není ovšem uvedeno, zda se jedná o statistiku kryjící pouze období únor – květen 1947, nebo zda jde o statistiku shrnující celkovou činnost komise od jejího zřízení na jaře 1945. Soudě dle vysokého počtu případů se ale pravděpodobněji jeví druhá varianta. Statistická data udávají, že komise vyřešila na 2 300 případů z celkového počtu (který ovšem není specifikován). Na komisi doputovalo na 926 udání, z čehož šetření v 595 případech bylo zastaveno a ve 331 případech komise přikročila k potrestání osob, vůči kterým byla udání namířena.

⁵⁷ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁵⁸ Viz tamtéž

⁵⁹ Viz tamtéž

Celková délka udělených trestů činila 32 roků a 13 dní vězení a souhrnná výše pokut udělených komisí činila 638 000 Kčs s eventuelní možností zaměnit peněžitý trest za trest odnětí svobody v celkové výši 18 let, 8 měsíců a 29 dní. K trestu veřejným pokáráním přikročila komise ve 248 případech. Komise předala 321 případů k dořešení lidovým soudům podle článku III zák. 246/1946 Sb. Ve zbývajících 1053 případech se jednalo o 150 rozsudků lidového soudu, 350 německých uprchlíků, 200 Němců, proti kterým nemohlo být trestní řízení dle dekretu č.138/1945 Sb. vedeno, v 50 případech bylo trestní řízení přerušeno dle § 412 trestního řádu, ve 313 zbylých případech se udání netýkala dekretu č.16/1945 Sb. ani dekretu č.138/1945 Sb.⁶⁰

Další důležitou agendou v řízení bezpečnostního referátu ONV Strakonice bylo vydávání osvědčení o státní a národní spolehlivosti - vydáno bylo 11 osvědčení dle vyhlášky ZNV v Praze č.183/2 ze 17. ledna 1947 - a zrovna tak vydávání osvědčení o československém státním občanství Němcům. V této oblasti vydal bezpečnostní referát při ONV Strakonice dle dekretu č.33/1945 Sb.⁶¹ 87 osvědčení nezletilým osobám, 11 osvědčení dospělým osobám a podle § 1 odst. 4 uvedeného dekretu 1 osvědčení dospělé osobě, která se v době okupace nepřihlásila k německé národnosti.⁶²

Zpráva podává také přehled o struktuře bezpečnostních složek působících v politickém okrese Strakonice a statistiku jejich činnosti od poloviny února do poloviny října 1947. Okresní kriminální úřadovna (OKÚ) oznámila v uvedeném období soudům 100 trestných případů, ONV 43 trestných případů, 23 pachatelů trestných činů bylo na podnět OKÚ zatčeno. SNB nahlásil soudům 340 případů, 388 případů pak předal ONV coby správní přestupky, na blokových pokutách udělených za přestupky proti silničnímu dopravnímu řádu vybral SNB 19 690 Kčs. Bezpečnostní odbor ONV Strakonice pak ve správních řízeních za přestupky různého druhu potrestal 399 osob a uložil 149 200 Kčs na pokutách za tyto přestupky s eventuelní možností trestu odnětí svobody namísto trestu peněžitého v celkové výši 4 roky, 8 měsíců, 20 dní a 18 hodin. Došlo k vyhoštění 5 osob, 3 z tohoto počtu byly poslány postrkem.⁶³

⁶⁰ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁶¹ Ústavní dekret o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské z 2. srpna 1945

⁶² Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁶³ Viz tamtéž

Nahlášeno bylo na ONV Strakonice v dosavadním průběhu roku 1947 28 požárů (na jiném místě zpráva udává 27).⁶⁴

Zpráva je zakončena nastíněním plánované činnosti bezpečnostního referátu v horizontu blízké budoucnosti. Chystalo se sloučení bezpečnostních sborů podle zákona č.149/1947 Sb.⁶⁵ Odbor dále připravoval opatření, která měla přispět ke zlepšení situace na poli dopravních nehod – na křižovatce u spořitelny ve Strakonících měla být doprava řízena světelným signálem; v ulici Americké (úsek ulice Alfonse Šťastného k mostu přes řeku Volyňku) se plánovalo zavedení jednosměrné dopravy; připravovalo se taktéž rozmístění zrcadel a zákazů stání a parkování v různých místech města, odstranění překážek bránících řidičům ve výhledu; zvýšené úsilí bezpečnostních orgánů v boji s opilstvím u řidičů i chodců; potírání černého obchodu podle zákona č.15/1947 Sb.⁶⁶; preventivní opatření namířená proti vzniku a šíření požárů jako doplnění požárních zařízení obcí, zřízení nádrží na vodu v těch obcích, kde mají nedostatek vody.⁶⁷

Zpráva o činnosti referátu vyživovacího je poměrně podrobná. Nejprve specifikuje organizaci referátu samotného. Ten se sestával z oddělení potravinových lístků, z oddělení odběrných a hromadných odběrných listů a odběrných listů pro nemocné, závodní a táborové kuchyně atd., z oddělení dodatkových lístků a vyúčtování masa a z oddělení kontrolní služby vyživovací a zásobovací. Agenda odboru byla obstarávána 7 zaměstnanci pro kancelářskou práci, 3 kontrolními orgánovými službami vyživovacími a 1 kontrolním orgánem služby zásobovací a sestávala se zejména ze zajišťování plynulého zásobování spotřebitelů celého okresu, tedy nesla odpovědnost za to, aby každý obyvatel obdržel zavčasu a v odpovídajícím množství stanovené dávky potravin. Referentka ONV Strakonice Jana Pavlíčková, která vedla vyživovací odbor, podotýká, že díky jejím zásahům a jejím intervencím u ministerstva výživy (a různých svazů) došlo k navýšení množství potravin přidělených okresu oproti množství, které bylo původně určeno. Vytýká zde hlavně sardinky nebo pomeranče se zvláštním ohledem na děti ve školách – školy, které o to požádaly, dostaly pro své žáky zvýšený příděl pomerančů. Přesto ale žádost o zlepšení zásobení okresu potravinami zasláná na

⁶⁴ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁶⁵ Zákon o národní bezpečnosti účinný od 23. srpna 1947

⁶⁶ Zákon o stíhání černého obchodu a podobných pletich účinný od 24. února 1947

⁶⁷ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

ministerstvo výživy z popudu ONV Strakonice 22. srpna 1947 nebyla vyřízena kladně. Potíže měl okres hlavně se zásobením zeleninou a v tomto smyslu také zaslal stížnost na ministerstvo výživy.⁶⁸

Stručné zhodnocení aktuální situace v okrese z hlediska zásobování textilem informuje, že situace byla značně nepříznivá – odbor dostal na 2 000 žádanek a nemohl pokrýt takovou potřebu. Zrovna tak dodávky pláštěů a duší na bicykly vázly – až v nedávné době měla přijít dodávka asi 400 kusů, první od léta. Zásobování obuvi v roce 1947 naopak zpráva hodnotí jako poměrně dobré. Obuvi bylo i na podzim 1947 ve skladech ONV dost. Díky tomu prodej obuvi na odběrní poukazy běžel bez výpadků. Na 4 000 kusů odběrních poukazů na vycházkovou obuv pro muže a 5 000 na vycházkovou obuv pro ženy, které ONV dostal do ministerstva vnitřního obchodu za posledních 6 měsíců, bylo rozděleno mezi MNV v okrese.⁶⁹

K činnosti kontrolního oddělení vyživovacího při ONV Strakonice přináší zpráva podrobnou statistiku věnující se nejprve činnosti 3 kontrolních orgánových služeb vyživovacích. Ty provedly 190 kontrol u MNV v celém politickém okrese, 368 kontrol evidence hospodářského zvířectva, 676 kontrol domácích porážek, 386 kontrol plnění dodávek všeho druhu, 45 silničních a nádražních kontrol, 29 kontrol v obchodech se smíšeným zbožím, 93 kontrol u řezníků, 4 kontroly v hostincích, 3 kontroly v závodních kuchyních, 15 kontrol u obchodníků s dobyt看em, 13 zjištění zásob různého zboží a 16 kontrol u sběren sádla a loje, tedy celkově od začátku do podzimu roku 1947 provedly tyto služby 1 838 kontrol. Během těchto kontrol došlo k zabavení 18,9 kg vepřového uzeného masa, 25 kg vepřového soleného masa, 823,9 kg čerstvého vepřového masa, 72 kg škvařeného vepřového sádla, 11,5 kg slaniny, 27 kusů vepřového dobytka, 62 kg telecího masa, 1 kg máku, 140 kusů slepičích vajec, 6,1 kg selského másla, 13 kg přeškvařeného másla.⁷⁰

Dalšími úkoly pro kontrolní oddělení služby vyživovací bylo např. zajišťování dobytka pro povinnou dodávku, soupis zásob masa u řezníků, vyřizování udání a oznámení.⁷¹

⁶⁸ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁶⁹ Viz tamtéž

⁷⁰ Viz tamtéž

⁷¹ Viz tamtéž

Na základě provedených kontrol, došlých oznámení a prošetřených udání bylo orgánům činným v trestním řízení předáno 405 případů, na blokových pokutách se vybralo 14 650 Kčs.⁷²

Většina obcí podle obsahu zprávy plnila dodávky potravin v rámci svých reálných možností poctivě a svědomitě, přesto je v několika případech poukazováno na liknavost samozásobitelů.⁷³

Jako závažný problém hodnotí zpráva černý obchod a jeho rozrůstání se v okrese. Dokonce do té míry, že měl mít negativní dopad na zásobení veřejnosti potravinami.⁷⁴

K činnosti orgánu kontrolní služby zásobovací zpráva udává, že tato služba provedla 378 kontrol - 14 kontrol ve velkoobchodu, 194 kontrol v maloobchodu, 164 kontrol u MNV v politickém okrese a 6 revisí. Na základě těchto kontrol padlo 48 trestních oznámení s návrhy na peněžité tresty ve výši 53 550 Kčs.⁷⁵

V závěru zpráva přináší počty jednotlivých přestupků spáchaných na poli působnosti vyživovacího odboru a jemu podřízených orgánů v období od 1. dubna do 30. září 1947. Přestupků vyživovacích bylo oznámeno 325, byly za ně příslušnými orgány uděleny peněžité tresty ve výši 236 200 Kčs a pachatelé byli odsouzeni k celkem 47 dnům odnětí svobody. Zpráva dále specifikuje povahu takových přestupků – nejčastěji se jednalo o nesprávný prodej hovězího a vepřového dobytka, pak o nenahlášené a neschválené domácí porážky prasat, dlouhodobé neodevzdávání mléka spojené s nedovoleným užíváním odstředivky a máselnice, odvádění másla s větším množstvím vody, neodvedení předepsaného množství sádla ze schválené domácí porážky, zatajení při povinném periodickém hlášení selat.⁷⁶

Přestupků zásobovacích bylo oznámeno 19. Příslušné orgány za ně udělily peněžité tresty v souhrnné výši 19 250 Kč. Nejčastěji měly tyto přestupky méně závažný formální ráz (např. nepředložení kontrolního seznamu o objednavce zboží, včasné nezaslání bodového šeku aj.).⁷⁷

⁷² Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁷³ Viz tamtéž

⁷⁴ Viz tamtéž

⁷⁵ Viz tamtéž

⁷⁶ Viz tamtéž

⁷⁷ Viz tamtéž

Přestupků cenových bylo kontrolním orgánům oznámeno rovných 100. Pokuty za ně udělené se vyšplhaly k celkové částce 64 100 Kčs. Přestupky se ve většině případů týkaly předražování zboží, nezaslání kontrolního seznamu cen obchodní a živnostenské komoře. Zmíněn je ojedinělý případ, kdy pachatel prodal 94 q mouky na černo za přemrštěnou cenu. Trest za tento přestupek nebyl malý – pachatel musel zaplatit pokutu 20 000 Kčs a byl potrestán odnětím svobody po dobu 7 dní.⁷⁸

Závěrečné konstatování sděluje, že větší případy černého obchodu, tj. v rozsahu zakládajícím skutkovou trestní podstatu dle zákona č.15/1947 Sb. nebo ve smyslu vyhlášky ministerstva vnitra z 27. února 1947, nebyly kontrolním orgánům vyživovacího odboru ONV Strakonice prozatím nahlášeny.⁷⁹

Povšechná zpráva o práci vykonané na úseku technického oddělení obsahuje seznam prací na síti státních silnic v politickém okrese Strakonice v průběhu roku 1947. Oddělení spravovalo státní komunikace v délce asi 760 km a na provoz těchto komunikací bylo do podzimu 1947 vyplaceno 11 200 000 Kčs.⁸⁰

Postavena byla silnice Strakonická „přeložka Rakovák“, upravena byla státní silnice II. třídy ve Vlachově Březí (byla vydlážděna), úpravy se týkaly i silnice II. třídy vedoucí z Rábí do Sušice, pokrytí dlažbou a rekonstrukce se dotkly silnice II. třídy mezi Husincem a Prachaticemi, dlažbou byla upravena silnice I. třídy Strakonická v úseku u Brusů a provedena byla i místní rekonstrukce ve Vacově. Zpráva dále zmiňuje, jakých komunikací a jak dlouhých úseků se týkalo válcování povrchu. Zmíněny jsou státní silnice II. třídy na trase Strakonice – Třebohostice (úsek dlouhý 2,1 km), Velký Bor – Svěradice (úsek dlouhý 2,3 km), u nádraží Olšany (úsek 2,5 km), Lažany Defňovy – Oselce (úsek 0,5 km), Babiny – Komušín (úsek 2,5 km), Sušice – Rejštejn (úsek 3,5 km), Horažďovice – Sušice (0,5 km), Zdíkovec – Stachy (úsek 1,5 km), Zdíkovec – Vimperk (úsek 1,2 km), Lhenice – Chrášťany (úsek 1 km), Vadkov – Lhenice (úsek 2 km). Chystalo se ještě válcování na úsecích silnic Babiny – Hlupín (úsek 1,6 km), Volyně – Nišovice (úsek 2 km), Husinec – Prachatice (úsek 1 km).⁸¹

⁷⁸ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁷⁹ Viz tamtéž

⁸⁰ Viz tamtéž

⁸¹ Viz tamtéž

Naopak válcování se nedotklo silnic II. třídy mezi Katovicemi a Štěchovicemi (úsek 2 km) a mezi Kotouní a Oselci (úsek 3 km). Na tyto práce nebyl dostatek materiálu a oproti původnímu plánu bylo rozhodnuto o provedení prací se zpožděním. Pro druhou ze jmenovaných silnic byl otevřen lom v obci Újezd a materiál nutný pro provedení válcování měl být k dispozici do května 1948. Pro první jmenovanou silnici se počítalo buď s nákupem štěrku od Prodejny průmyslu kamene, nebo se zřízením lomu v obci Kladruby.⁸²

Omezením pro realizaci naplánovaných prací byl i nedostatek drtě, který způsobil, že nebyly provedeny povrchové nátěry na státních silnicích I. třídy v délce asi 20 km. Jinak většina materiálu potřebného pro stavby nebo úpravy komunikací byla vyrobena ve vlastní režii okresu a rozvezena nákladními auty, které měl ONV Strakonice k dispozici. Kromě zmíněného lomu v Újezdě byl štěrk získáván z lomů např. u Chvalšovic, Rejštejna, v Kašperských horách ad.⁸³

Plány prací na poli státní silniční sítě v okrese zahrnovaly následující práce: dokončení stavby silnice Rakovák a její prodloužení k silničnímu nadjezdu u Hodkovy pily, provedení úpravy a přeložky Bavorovy třídy ve Strakonících, dále úpravy silnice I. třídy v Horažďovicích a ve Střeleckých Hošticích, vybudování mostů na silnicích I. třídy v Malém Boru a v Cehnicích, provedení asi 30 km povrchových nátěrů a každoročně válcování asi 50 km státních silnic k zajištění bezproblémové autobusové dopravy. Ke zdárnému naplnění takových plánů bylo ale podle technického rady potřeba přijmout dodatečné pracovní síly - jmenovitě 1 úsekového inženýra, 2 kancelářské pracovníky a 3 technické pracovníky pro dozory na stavby. Stejně tak je zmíněno, jakým minimálním mechanickým zařízením bylo třeba dovybavit strojní a vozový park technického oddělení – 2 parními válci, 2 kompresory pro zajištění plynulého provozu lomů na štěrk, 3 pojízdnými drtiči, 5 nákladními vozy, 1 vozem „Mack“ na sněhopluh, 3 většími dehtovacími soupravami.⁸⁴

Zpráva dál podává výčet dalších opatření k zajištění efektivní práce technického oddělení a jeho zaměstnanců. Konkrétně hovoří o zásobení zaměstnanců dostatečným přídělem šatů a obuvi, zejména gumové vysoké obuvi. Pro řidiče požaduje dostatečnou

⁸² Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁸³ Viz tamtéž

⁸⁴ Viz tamtéž

zásobu kožených šatů, kabátů a kožichů. Dalším opatřením by mělo být upravení platů a diet (náhrad cestovného a stravného).⁸⁵

Zpráva se pak věnuje situaci v oblasti pozemních staveb. Jak již bylo v této kapitole zmíněno, na rok 1947 bylo politickému okresu Strakonice přiděleno 246 bytových jednotek v intencích dvouletého budovatelského plánu. Na podzim 1947 bylo v hrubé stavbě hotovo 80 bytových jednotek, zbytek byl v nedokončeném stavu, ale práce na nich probíhaly. Pro následující rok žádal okres novostavbu minimálně 250 bytových jednotek. V rámci dvouletého plánu se rozhodlo o stavbě 3 státních obytných domů pro veřejné zaměstnance ve Strakonících. V době, kdy byla zpráva sepsána, tj. 31. října 1947, byl v konstrukci první z nich, v příštím roce se počítalo se stavbou druhého.⁸⁶

Ing. Josef Cvach, vedoucí zemědělského referátu ONV Strakonice, se ve své zprávě věnuje zemědělské situaci v okrese. Lze se v ní dočíst o tom, že zahájení zemědělských prací bylo v roce 1947 opožděno dlouhou zimou. Velké sucho, které v tomto roce postihlo Československo, si také nutně vybralo svou daň v podobě nízkých výnosů. Dále se zpráva věnuje výkupu obilí z aktuální sklizně – pro okres byl určen prozatímní kontingent 8 500 q pšenice, 105 000 q žita, 4 000 q ječmene a 3 500 q krmného obilí. Výše dodávky obilí byla prozatímní právě vzhledem ke slabé úrodě s tím, že měla být upravena, až dojde k zohlednění námitek nejvíce postižených zemědělců. Přesto byla dodávková povinnost u žita splněna na 37% a u pšenice na 48% k 30. září 1947.⁸⁷

Špatná byla situace ohledně úrody brambor. Důsledkem bylo, že zemědělci v okrese odevzdávali na veřejné zásobení jen malé přebytky. Kontingent brambor pro politický okres Strakonice byl pro rok 1947 stanoven na 280 000 q, což ale bylo podle zprávy vzhledem k aktuální situaci v zemědělství nereálné množství. Zásobování měst brambory prakticky ustalo. Od 23. září 1947 bylo zrušeno volné zásobování a výkup brambor byl proveden v jednotlivých obcích zvláštními komisemi v době od 22. do 31. října.⁸⁸

⁸⁵ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁸⁶ Viz tamtéž

⁸⁷ Viz tamtéž

⁸⁸ Viz tamtéž

Díky nedostatku krmiva pro dobytek začali zemědělci odprodávat některé kusy hovězího dobytka. Naopak chov prasat zaznamenal značný vzestup, takže se v souladu se záměrem neohrozit krmivovou základnu začalo hovořit o jeho regulaci.⁸⁹

Díky trvajícím suchu se zpozdily podzimní práce na polích a počítalo se s opakovanou setbou u předčasně osetých ozimů. Za tímto účelem byl vydán zákaz semilání jarní pšenice, která se měla zachovat pro jarní osev.⁹⁰

V závěrečných odstavcích je řečeno, že zemědělský referát podporoval snahy o zřízení vodovodů v obcích a snahy o obnovení zrušených rybníků, o čemž se začalo znovu uvažovat právě v souvislosti s katastrofálním suchem a nedostatkem vody ve studních.⁹¹

Následuje zpráva o činnosti referátu sociálního. Velmi důležitou součástí jeho agendy byla bytová otázka, která představovala jeden z největších problémů Strakonice už od doby obnovení samostatného Československa v roce 1945. V záležitostech bytových se pak ONV Strakonice zabýval hlavně velkým množstvím odvolání žadatelů o přidělení bytu, kteří byli odmítnuti ze strany MNV. V období od ledna do října 1947 dorazilo na ONV 140 stížností a odvolání, díky čemuž bylo provedeno na 200 šetření.⁹²

Dále v oblasti nemocenského pojištění se sociální referát zabýval 225 stížnostmi proti výměrům okresní nemocenské pojišťovny a ONV Strakonice.⁹³

Zpráva podává soupis a počet družstev zapsaných ve správním okrese (družstevní záležitosti rovněž spadaly pod sociální referát ONV), jednalo se o 56 kempeliček, spořitelních a záložních spolků, 8 výrobních a spotřebních družstev, 3 bytová a stavební družstva, 7 zemědělských lesních družstev, 73 družstev pro rozvod elektrické energie a mechanizaci zemědělství, 7 strojních a hospodářských družstev, 4 lesní družstva, 3 hospodářská družstva, 4 lihovarnická družstva, 1 mlýnské družstvo, 1 mlékárenské družstvo, 13 městských spořitel, záložen a hospodářských záložen.⁹⁴

V záležitosti náhrad válečných škod způsobených zemědělcům ozbrojenými silami Spojených států amerických projednal referát několik set žádostí (přesné číslo není

⁸⁹ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁹⁰ Viz tamtéž

⁹¹ Viz tamtéž

⁹² Viz tamtéž

⁹³ Viz tamtéž

⁹⁴ Viz tamtéž

uvedeno) a tyto záležitosti po vyšetření postoupil Americké likvidační misi v Plzni, jejíž pracovníci se pak ujali jednání přímo s poškozenými a poukázali jim peněžité náhrady.⁹⁵

Na 455 žádostí o náhradu válečné škody nebo škody způsobené zvláštními poměry postoupil referát v dosavadním průběhu roku ZNV v Praze, z toho 34 žadatelů své přihlášky o náhradu stáhlo a 16 z nich se po vyšetření ukázalo jako bezpředmětné. Dalších 1063 nedoplněných žádostí se mělo ještě na podzim 1947 nacházet u jednotlivých MNV v okrese. V nejbližší době hodlalo proto ONV Strakonice tyto podřízené orgány obeslat v tom smyslu, aby začaly v zájmu žadatelů urychleně konat.⁹⁶

Od ONV z jiných okresů přišlo na ONV Strakonice 32 dožádání týkajících se přihlášek válečných škod. 24 z nich bylo již vyřízeno a zbývajících 8 čekalo na to, až příslušné MNV provedou výslechy svědků a až technické oddělení ONV Strakonice podá technické posudky o vzniku a rozsahu škod na budovách.⁹⁷

V říjnu 1947 evidoval sociální referát 118 žádostí o státní vyživovací příspěvek – z toho 46 vyřídil kladně, 22 záporně, jiným okresům postoupil 14 a o zbylých 36 ještě nerozhodl. Toho času už ONV Strakonice vyplácel 131 státních vyživovacích příspěvků.⁹⁸

Na základě směrnic ministerstva sociální péče byl matkám s více než 5 dětmi, které do 11. května 1947 nedosáhly věku 18 let, vyplacen dar Československé republiky dětem k svátku matek. Jednotlivým MNV v rámci politického okresu Strakonice bylo od ONV Strakonice poukázáno 255 000 Kčs – 135 000 Kčs určených pro 90 rodin s 5 dětmi (příspěvek ve výši 1 500 Kčs), 60 000 Kčs pro 30 rodin s 6 dětmi (příspěvek ve výši 2 000 Kčs), 27 000 Kčs pro 9 rodin se 7 dětmi (příspěvek 3 000 Kčs), 28 000 Kčs pro 7 rodin s 8 dětmi (příspěvek ve výši 4 000 Kč), příspěvek 5 000 Kčs pro 1 rodinu s 9 dětmi. Tyto dary byly poukázány 29 MNV v soudním okrese Strakonice, 22 MNV v soudním okrese Horažďovice, 23 MNV v soudním okrese Volyně.⁹⁹

⁹⁵ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

⁹⁶ Viz tamtéž

⁹⁷ Viz tamtéž

⁹⁸ Viz tamtéž

⁹⁹ Viz tamtéž

Zpráva kulturního a školského referátu ONV Strakonice obsahuje následující informace: na začátku roku 1947 fungovalo v politickém okrese Strakonice 10 mateřských škol se 13 odděleními, přechodně došlo k uzavření mateřské školy v Sousedovicích pro nedostatek dětí; v okrese dále působilo 80 obecních škol se 2 expositurami a 2 pomocnými třídami, avšak na 3 školách a jedné exposituře se nevyučovalo kvůli nedostatečnému počtu učitelů. Z toho samého důvodu došlo ke spojení tříd na 3 dalších obecních školách. Dále bylo v politickém okrese na 15 měšťanských škol s 15 jednoročními učebními kurzy. Kurzy v Rábí a v Radomyšli byly uzavřeny kvůli malému počtu dětí. V Chanovicích se začalo vyučovat na nově otevřené újezdní měšťanské škole dočasně umístěné v prostorách tamního zámku, další měšťanská škola začala fungovat v Katovicích, namísto pobočky měšťanské školy ve Strakonících. V brzké době se měla otevřít nová měšťanská škola v Cehnicích – zdejší MNV nechal postavit novou školní budovu a zařídil ji potřebným vybavením.¹⁰⁰

V okrese se nově zahajovala akce pro pravidelné lékařské prohlídky mládeže.¹⁰¹

Pro blízkou budoucnost se připravovalo rozšíření sítě mateřských škol, pořádání kurzů pro učitele, rentgenologické prohlídky žáků, vybavení škol rozhlasovými a projekčními aparáty, získání pozemků pro stavbu obecní školy ve Strakonících a v Dražejově.¹⁰²

V sektoru osvěty, který byl doménou ORO (a jí podřízených MRO), proběhla v roce 1947 akce pozdravných adres k 30. výročí SSSR a při této příležitosti byly pro menší obce vydány zdravice. Z podnětu ORO byla založena Československá společnost ve Strakonících. ORO dále organizovala hovory s mládeží, spolupracovala při provádění hovorů se zemědělci a angažovala se v rámci týdne lesů propagací výsadby stromů. ORO v průběhu roku 1947 organizovala zájezd pěveckého sdružení pražských učitelů, představení Prodané nevěsty se uskutečnilo ve Volyni a v Horažďovicích pod její patronací. V rámci okresu se ale pochopitelně udála i řada dalších divadelních, loutkařských, pěveckých a hudebních představení. ORO se podílela i na akci Boj proti kojenecké úmrtnosti, v rámci které se odehrály přednášky v 19 obcích okresu. V dohledné době plánovala ORO koupit projekčního přístroje a zvukových filmů, aby je

¹⁰⁰ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

¹⁰¹ Viz tamtéž

¹⁰² Viz tamtéž

mohla využít k tematicky blíže určeným přednáškám na území okresu. Zpráva obsahuje konstatování, že ačkoliv byl ORO přidělen osobní vůz, nebyl jí doposud předán.¹⁰³

Zpráva je zakončena několika údaji o knihovnictví – např. že v okrese se v roce 1947 nacházelo na 188 veřejných obecních knihoven, dále např. že v průběhu roku bylo uspořádáno 6 knihovnických kurzů pro žáky středních a odborných škol, které byly z hlediska zájmu u cílové skupiny hodnoceny jako úspěšné. Oproti tomu finanční sbírka ve prospěch malých obecních knihoven velkým úspěchem nebyla – vynesla částku ve výši 9 000 Kčs.¹⁰⁴

Jako poslední měl na veřejné schůzi rady ONV Strakonice vystoupit vedoucí mysliveckého referátu. Údaje, které tam hodlal přednést, se dají shrnout následovně: v období od 1. ledna do 31. října 1947 urovnali pracovníci odboru 32 honebních sporů; na jaře a na podzim se mysliveckých zkoušek zúčastnilo 242 kandidátů, 210 z nich zkoušku složilo s úspěchem; bylo vydáno 981 honebních lístků; došlo ke schválení 13 lidových loveckých společností, 132 plánů odstřelu zvěře, zapsání 372 nových zbraní do honebních lístků, schválení 86 honebních výborů; konalo se celkem 7 schůzí odborné myslivecké komise ONV Strakonice ad.¹⁰⁵

1.4 ONV Strakonice po 25. únoru 1948

V souladu s politikou odstraňování osob nepohodlných díky odlišné politické ideologii, stranické příslušnosti nebo osobní historii z odpovědných pozic a dosazování tzv. kádrů na uvolněná místa došlo po únorovém převratu také k personálním obměnám na ONV Strakonice. Personální očista ONV Strakonice i MNV Strakonice jakožto očista orgánů státní správy spadala do pole působnosti tzv. akčních výborů národní fronty, které byly za tímto účelem na území politického okresu Strakonice hromadně ustavovány po 25. únoru 1948.

Na základě dokumentu z 9. dubna 1948 bylo personální složení rady ONV Strakonice následující: v čele presidia stanul Vít Paroulek jakožto předseda ONV, vedoucím referátu finančního a zároveň I. místopředsedou ONV byl Adolf Mráz,

¹⁰³ Fond ONV Strakonice, kniha č. 71, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1947, sign. IIA/71

¹⁰⁴ Viz tamtéž

¹⁰⁵ Viz tamtéž

vedoucím referátu živnostenského a průmyslového a III. místopředsedou ONV byl Leopold Hejduk, vedoucím referátu bezpečnostního Vilém Allmer, vedoucí referátu vyživovacího Božena Hesounová, vedoucím referátu zásobovacího a trestního František Bezpalec, vedoucím referátu dopravního a technického Ing. Josef Cvach, vedoucím referátu zemědělského Vladislav Čejka, vedoucím referátu sociálního, zdravotního a družstevního Quido Houba, vedoucím referátu školského a kulturního a zároveň II. místopředsedou ONV byl František Škola, vedoucím referátu leso-hospodářského byl Jaroslav Baron.¹⁰⁶

Politická příslušnost členů rady ONV na začátku dubna 1948 byla následující: Vít Paroulek (KSČ) v čele presidia, Adolf Mráz (Revoluční odborové hnutí; dále ROH) v čele finančního referátu, Leopold Hejduk (KSČ) v čele živnostenského a průmyslového referátu, Vilém Allmer (KSČ) v čele bezpečnostního referátu, Božena Hesounová (KSČ) v čele vyživovacího referátu, František Bezpalec (sociální demokracie) v čele zásobovacího a trestního referátu, Ing. Josef Cvach (KSČ) v čele dopravního a technického referátu, Vladislav Čejka (JSČZ) v čele zemědělského referátu, Quido Houba (ROH) v čele zdravotního, sociálního a družstevního referátu, František Škola (sociální demokracie) v čele školského a kulturního referátu, Jaroslav Baron (KSČ) v čele leso-hospodářského referátu.¹⁰⁷

Dalšími členy ONV Strakonice byli dle dokumentu ze 17. března 1948 tyto osoby (včetně politické příslušnosti): Václav Bače (KSČ), Petr Bláha (JSČZ), František Hájek (bez politické příslušnosti), František Hanus (KSČ), Alois Hejpetr (KSČ), Václav Komrska (KSČ), Josef Kozbach (Svaz osvobozených politických vězňů; dále SVOP), Jan Kučera (sociální demokracie), Jaroslav Kudveis (KSČ), František Logner (KSČ), Rudolf Mareš (bez politické příslušnosti), Rudolf Oberpfalzer (ROH), Jaromír Pěnkava (Svaz české mládeže; dále SČM), Jaroslav Pihera (sociální demokracie), Antonín Řánek (SČM), Jan Smola (KSČ), Václav Sýkora (ROH), František Šída (KSČ), Miloslav Vilánek (JSČZ), Antonín Voska (KSČ), Petr Chaloupka (JSČZ).¹⁰⁸

¹⁰⁶ Fond ONV Strakonice, karton č. 15, členové ONV Strakonice 1945 – 1948, inv. č. 515

¹⁰⁷ Viz tamtéž

¹⁰⁸ Viz tamtéž

Členy ONV Strakonice můžeme v souladu s dokumenty obsaženými v příslušném archívním fondu rozdělit na ty, kteří zůstali i po 25. únoru 1948, a na nové členy.¹⁰⁹

Do první skupiny pak patřili tyto osoby: Václav Bače, Jaroslav Baron, Ing. Josef Cvach, František Hanus, Leopold Hejduk, Alois Hejpetr, Václav Komrska, Jaroslav Kudveis, František Logner, Vít Paroulek, Jan Smola, František Šída a Antonín Voska za KSČ; Jan Kučera a Jaroslav Pihera za sociální demokracii; Adolf Mráz za ROH; František Hájek, Rudolf Mareš a Vojtěch Vaněk, kteří byli bez politické příslušnosti.¹¹⁰

K druhé skupině pak náleželi Božena Hesounová a Vilém Allmer za KSČ; František Bezpalec a František Škola za sociální demokracii; Miloslav Vilánek, Vladislav Čejka a Petr Bláha za JSČZ; Jaromír Pěnkava a Antonín Řánek za SČM; Quido Houba, Rudolf Oberpfalzer a Václav Sýkora za ROH; Josef Kozbach za SOPV.¹¹¹

Jak vidno dle politické příslušnosti jednotlivých členů - NF jakožto politická superstruktura sdružující zástupce 4 poválečných politických stran se stala prázdným pojmem s hodnotou toliko formální. Ani jedna osoba není členem strany národně socialistické nebo československé strany lidové, jedná se pouze o příslušníky KSČ, sociální demokracie nebo s KSČ spřízněných organizací jako ROH, JSČZ, SČM, SVOP.

Dokument z 8. března 1948 uvádí, že z pléna ONV Strakonice bylo odvoláno 10 členů. Těchto 10 uvolněných míst měli obsadit 3 zástupci JSČZ, 3 zástupci ROH, 2 zástupci SČM a 2 zástupci za odbojové složky. Jména oněch 10 odvolaných osob nejsou v dokumentu uvedena.¹¹²

Na základě přípisu ONV Strakonice adresovaného ministerstvu vnitra ze 14. dubna 1948 se dozvídáme, že odvoláno bylo ze svých pozic v ONV 13 osob, 18 členů zůstalo ve funkci, 1 člen za KSČ byl vyměněn. Nově povolání členové sice už působili v určených funkcích, ale na oficiální schválení těchto kroků mělo dojít dodatečně na nejbližší schůzi pléna svolané na 29. dubna 1948.¹¹³

¹⁰⁹ Fond ONV Strakonice, karton č. 15, členové ONV Strakonice 1945 – 1948, inv. č. 515

¹¹⁰ Viz tamtéž

¹¹¹ Viz tamtéž

¹¹² Viz tamtéž

¹¹³ Viz tamtéž

Oněmi 13 odvolanými členy ONV Strakonice byli: František Bízek, JUDr. Ing. Miroslav Haramule, Václav Hraše, Antonín Mašek za stranu národně socialistickou; Karel Fiala, Stanislav Hucek, František Listopad, Václav Pihera, JUDr. Josef Ryneš, Jan Šindelář, Vojtěch Vaněk, Rudolf Vaníček za československou stranu lidovou a Karel Smolka jako člen sociální demokracie.¹¹⁴

Doplňující informace k veřejné očiště na ONV Strakonice po 25. únoru 1948 jsou k dohledání v kapitole o činnosti Okresního akčního výboru národní fronty ve Strakonicích (viz kapitola č. 5).

1.5 Závěr

Pokud bychom měli zhodnotit činnost ONV Strakonice v období let 1946 – 1948 pouze na základě písemných zápisů ze schůzí rady a pléna, museli bychom nutně dospět k závěru, že součinnost všech politických stran v rámci NF byla v tomto období bezproblémová. Zápisy skutečně neobsahují údaje o vyhrocených sporech mezi zástupci KSČ a dalšími třemi stranami v NF. Jedinou výjimkou může být schůze rady ze začátku roku 1948, kdy byla řešena otázka okresního agronoma za národní socialisty Ing. Antonína Kůly. Antonín Kůla se v závěru roku 1947 pokusil o sebevraždu zastřelením. Je patrné, že na něj byl vyvíjen dlouhodobý nátlak ze strany KSČ a JSZČ. Po neúspěšném pokusu o sebevraždu byla na ONV ve Strakonicích vyslána komise z ministerstva zemědělství, ovšem nebylo jasné, kdo si tuto komisi vlastně vyžádal, co přesně v případě vyšetřovala a k jakým závěrům dospěla. Pravděpodobně vzešlo pozvání od JSZČ. Členové rady za KSČ k dotazům svých kolegů z dalších stran nedali jasné a vysvětlující odpovědi. Záležitost byla nakonec odložena.¹¹⁵ Zápis z této schůze, ze které byla posléze vyloučena veřejnost, neobsahuje bohužel dostatek údajů, které by umožnily celistvé a bezpečné pochopení, vyličení a interpretaci událostí v případě Ing. Antonína Kůly. Přesto v něm můžeme spatřovat odraz sporů na poli zemědělské politiky, která byla v politickém okrese klíčovou z toho důvodu, že se jednalo o oblast z nezanedbatelné části zemědělskou, kde v prvorepublikovém období měla velmi silnou pozici agrární strana (mimo jiné i díky skutečnosti, že Rudolf Beran žil nedaleko Strakonice a měl zde nemalé majetky). To také vysvětluje agresivní rétoriku KSČ proti

¹¹⁴ Fond ONV Strakonice, karton č. 15, členové ONV Strakonice 1945 – 1948, inv. č. 515

¹¹⁵ Fond ONV Strakonice, kniha č. 72, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1948, sign. IIA/72

osobě bývalého protektorátního předsedy vlády i to, že v roce 1945 organizovala KSČ rezoluci dělníků z ČZ zaslanou československé vládě a žádající co nejpřísnější potrestání Rudolfa Berana a dalších „zrádců“. Aktivní přístup k zemědělské politice umožnil KSČ získat vítězství v parlamentních volbách v květnu 1946, přičemž jejím největším konkurentem byla Československá strana lidová (ČSL) mající tradičně silné zázemí ve venkovských oblastech. V ČSL obyvatelé venkova viděli nejpříjemnější alternativu za rozpuštěnou a zakázanou agrární stranu. I z tohoto důvodu se štvavá rétorika KSČ obrátila po květnu 1946 zejména proti lidovcům, což je patrné zejména na poli periodik vydávaných v Prácheňském kraji pod patronací KSČ (Jihočeská pravda). Tragická událost Ing. Antonína Kůly se také stala předmětem sporů a útoků právě na poli tisku, nikoli však uvnitř samotného ONV. Jinou otázkou je, jaké byly vztahy mezi jednotlivými členy rady a pléna, tj. zástupci za KSČ a další strany, mimo oblast oficiálních zápisů ze schůzí, které lze také chápat jako tendenční, směřující k propagaci politické jednoty v rámci NF bez ohledu na degradující vnitropolitickou situace ve druhé polovině roku 1947 a na začátku roku 1948. Ke zjištění těchto informací by ovšem bylo nutné vyzpovídat přímé účastníky událostí, tj. členy pléna či rady ONV v daném období, neboť to je dimenze, kterou dochované písemné materiály z fondu ONV Strakonice nepokrývají.

Na úplný závěr ještě uvedeme, že spory uvnitř NF v politickém okrese Strakonice se přeci jen v určité skryté podobě odehrávaly. Důkazem budiž kniha Dny rozhodnutí od Josefa Sichingera. Tato publikace líčí kromě jiného i období let 1945 – 1948 na Strakonicku. A právě v souvislosti s volbami v květnu 1946 a následným ustavením tzv. obnoveného ONV Strakonice poukazuje na politickou „provokaci“ ostatních stran NF vůči KSČ. Tato provokace spočívala v tom, že během plenární schůze konané 30. června 1946, na které bylo voleno vedení ONV, byl do čela tohoto orgánu jako jeho předseda zvolen Adolf Mráz, představitel národně socialistické strany, třebaže KSČ si tuto pozici nárokovala z titulu přesvědčivého volebního vítězství. Ihned po ustavení okresního akčního výboru v únoru 1948 byl proto na čelní pozici ONV postaven dosavadní I. místopředseda a člen KSČ Vít Paroulek.¹¹⁶

¹¹⁶ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ Strakonice, Strakonice 1988, str. 32

2. Činnost MNV Strakonice

Cílem této kapitoly není podat detailní přehled záležitostí, kterými se MNV Strakonice v uvedeném časovém období zabýval, ani kompletní soupis rozhodnutí, jaká přijal. Cílem je podat ilustrativní sondu tak, aby byla osvětlena hlavní agenda tohoto orgánu státní správy, i s přihlédnutím k tomu, v jakých záležitostech konkrétně docházelo ke komunikaci mezi MNV Strakonice a jemu nadřizenými orgány, tj. ONV Strakonice a ZNV v Praze.

Jelikož je tato práce přednostně zaměřena na události v rámci politického okresu Strakonice, je hlavní pozornost věnována činnosti orgánu zahrnujícího ve své kompetenci celou tuto územně-správní jednotku, tj. ONV Strakonice.

Pro úplnost by samozřejmě bylo vhodné udělat podobný exkurz i do činnosti dalších orgánů podřízených ONV Strakonice a stojících v čele správy v rámci jednotlivých soudních okresů, tj. MNV ve Volyni a MNV v Horažďovicích. To by ovšem přesáhlo rámec této práce, a tak tuto oblast zůstává otevřena dalším badatelům.

V uvedeném období působil na územní soudního okresu Strakonice tzv. obnovený MNV – politická struktura tohoto orgánu byla založena na výsledcích parlamentních voleb z května 1946, tedy přesněji na výsledcích, jakých jednotlivé politické strany sdružené v NF dosáhly na území soudního okresu Strakonice. Jednotliví zástupci politických stran v MNV nebyli přímo voleni obyvatelstvem, ale byli na základě volebních výsledků delegováni politickými stranami. Podrobné údaje o politickém a personálním složení obnoveného MNV, tj. rady jakožto vrcholné složky a pléna, jsou k nahlédnutí v textové příloze (viz textová příloha 6).

Následující stránky věnují pozornost nejprve činnosti rady a posléze pléna MNV Strakonice v období od července 1946 do února 1948.

2.1 Činnost rady MNV Strakonice

Rada MNV Strakonice se zabývala celou řadou shodných záležitostí jako rada ONV Strakonice, pouze s menší územní působností. Jmenujme si tedy hlavní náplň agendy MNV – udělování osvědčení o státní a politické spolehlivosti, rozhodnutí o navrácení čs. státního občanství žadatelům, trestání přestupků, živnostenské záležitosti,

vypracování a dodržování rozpočtů pro soudní okres Strakonice, dohled nad SNB ve Strakonících, udělování domovského práva žadatelům, bytové záležitosti a také rozhodnutí o konfiskaci majetku a zavedení národní správy nad ním (o tomto tématu samostatně pojednává kapitola 3, proto mu zde nebude věnována další pozornost). Proti výměrům MNV bylo možno podat odvolání k příslušnému ONV, který je mohl případně dále postoupit na ZNV. Rozhodnutí ONV jakožto nadřízeného orgánu mělo v soustavě státní správy pochopitelně vyšší váhu.

Kromě komunikace s ONV – ponejvíce v záležitostech konfiskace a národní správy, udělování osvědčení o státní a politické spolehlivosti a rozhodování o navrácení státního občanství a veškerých záležitostech týkajících se Němců nebo dalších cizinců - byl MNV v cílé komunikaci také se závodními radami jednotlivých podniků, s ROH, ORO, SNB, SČM, SOPV, mimořádným lidovým soudem v Písku, okresním odvolacím soudem, s různými místními spolky a sdruženími a pochopitelně také s okresními sekretariáty a místními organizacemi jednotlivých politických stran sdružených v NF.

Na jednání rady dne 2. prosince 1946 bylo vydáno rozhodnutí, aby během návštěvy I. náměstka předsedy vlády JUDr. Petra Zenkla byla městská radnice vyzdobena prapory – výzva k tomuto měla také být závčasem směřována i k obyvatelstvu města. Zenkl měl po příjezdu absolvovat slavnostní oběd ve společnosti Štětiny jakožto vybraného zástupce MNV Strakonice a po obědě měl v zasedacím sále radnice předstoupit před shromážděné plénum MNV.¹¹⁷

Na konci roku 1946 odeslal MNV Strakonice blahopřejný telegram předsedovi vlády Klementu Gottwaldovi. Během schůze konané 11. prosince byl na schůzi rady přečten děkovný telegram od adresáta blahopřání. Téhož dne rozhodla rada MNV o zrušení internačního tábora pro Němce ve Strakonících a v této záležitosti také rozhodla kontaktovat ONV Strakonice s tím, aby propuštěné Němce umístil v zemědělství, kde v té době panoval palčivý nedostatek pracovních sil. Město nemělo kapacity k jejich ubytování a stejně tak ani zaměstnavatelé.¹¹⁸

13. ledna 1947 rozhodla rada MNV Strakonice na své schůzi o tom, že na ONV Strakonice podá návrh na konfiskaci majetku Elsy Strnadové. Téhož dne přijala rada

¹¹⁷ Fond MěNV Strakonice, kniha 8, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1947 – 1947, sign. II/8

¹¹⁸ Viz tamtéž

MNV usnesení ustoupit v záležitosti Jiřího Hladného, kterému dříve zamítla vydat osvědčení o národní spolehlivosti, načež se Hladný s odvoláním obrátil na ONV Strakonice. Rada MNV se rozhodla odvolání vyhovět. Zde je patrná obousměrná komunikace – žadatel se odvolal proti výměru MNV k nadřízenému ONV, to vydalo doporučení MNV, aby žádost přijal, a tak se stalo.¹¹⁹

17. února 1947 přijala rada MNV Strakonice poděkování od Gottwaldova kulturního fondu, kterému věnovala z veřejných prostředků dar ve výši 1 000 Kčs. Na této schůzi také padlo rozhodnutí o zapojení Strakonice do finanční sbírky s cílem vybrat dostatek finančních prostředků ke stavbě památníků americké armádě v Plzni.¹²⁰

24. února 1947 rozhodla rada MNV Strakonice o vyplacení náhrady za dovolenou příslušníkům SNB ve městě za rok 1945. Stejně tak vyhověla žádosti sociální demokracie o povolení uspořádat shromáždění a průvod městem při příležitosti oslav 1. května.¹²¹

10. března 1947 vydala rada MNV souhlasné stanovisko k žádosti, aby pracovní doba v pekárnách byla posunuta o hodinu dříve. Také vzala na vědomí přípis od ZNV, že MNV nejsou povinny platit výživné bývalým příslušníkům obecní policie. Na této schůzi dala rada svolení k tomu, aby národní socialisté uspořádali vlastní oslavu 1. května společně s veřejným projevem na hradním nádvoří.¹²²

24. března 1947 usnesla se rada MNV podat žádost na Fond národní obnovy (FNO) v Praze o to, aby zkonfiskované předměty ze stříbra a ze zlata s uměleckou hodnotou mohly být umístěny v městském muzeu.¹²³

31. března 1947 schválila rada MNV zápis bezpečnostní komise z 26. března téhož roku, čímž posvětila záměr navrhnout Barboru Filipovou do odsunu, M. B. (jméno je nečitelné) se rada usnesla k odsunu nenavrhnout vzhledem k tomu, že jí už dříve udělila příslib domovského práva. Stejně tak Filipa Hofmana vyňala svým rozhodnutím z návrhu na odsun. Rada na této schůzi také vzala na vědomí sdělení ONV Strakonice, že se rozhodl udělit manželům Skokanovým osvědčení o národní spolehlivosti. Dále

¹¹⁹ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 8, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1946 – 1947, sign. II/8

¹²⁰ Viz tamtéž

¹²¹ Viz tamtéž

¹²² Viz tamtéž

¹²³ Viz tamtéž

vzala rada MNV na vědomí rozhodnutí ONV o tom, že Herbert Herald (nar. 15. listopadu 1930), Ema Schneiderová (nar. 18. února 1945), Josef Fischer (nar. 12. března 1927), Jan Fischer (nar. 26. listopadu 1931), Jiří Fischer (nar. 17. listopadu 1938), František Ploschke (nar. 22. října 1926), Barbora Němejcová (nar. 13. listopadu 1927), Miroslav Dvořáček (nar. 1. srpna 1932) - jakožto osoby nezletilé s německou státní příslušností - v době okupace neporušili povinnost čs. státního občana, a tudíž jim nemůže být odebráno čs. státní občanství. Rada ONV také dala radě MNV na srozuměnou, že podle jejího rozhodnutí nepřišla Marie Kessendorferová o čs. státní občanství podle ústavního dekretu č.33/1945 Sb.¹²⁴

Na schůzi rady MNV dne 8. května 1947 bylo sděleno poděkování předsedy vlády Klementa Gottwalda za udělení čestného občanství města Strakonice, o kterém rozhodla rada MNV. Rada byla také seznámena s rozhodnutími trestní nalézací komise ONV ve Strakonicích v případech Bertý Fišerové, Josefa Fišera, Františka Kříže, Tomáše Kováře, Františka Grygara a Otta Kamenického, kteří byli potrestáni podle dekretu č. 138/1945 Sb. Zrovna tak vzala na vědomí, že trestní řízení proti A. Děkanové, F. Koučelíkovi a Josefu Režnému byla zastavena. Stejně tak byla rada obeznámena s tím, že veřejný žalobce u mimořádného lidového soudu v Písku zastavil trestní řízení proti Jindřichu Neuzlovi.¹²⁵

Na schůzi rady MNV dne 12. května 1947 bylo přečteno poděkování od JUDr. Zenkla za udělení diplomu čestného občanství města Strakonice. Na schůzi rada dále rozhodla o tom, že nemůže provést refundaci platů 3 přidělených členů SNB Šedivého, Šimona a Šimka s tím, že další informace v této záležitosti podá velitelství SNB v řádu několika málo příštích dní.¹²⁶

Na schůzi rady konané 19. května 1947 bylo přečteno poděkování Zdeňka Fierlingera za udělení diplomu čestného občanství.¹²⁷

27. května 1947 byla rada MNV informována zástupci KSČ, že předseda vlády Klement Gottwald navštíví Strakonice 6. července téhož roku a vystoupí s veřejným projevem na Masarykově náměstí.¹²⁸

¹²⁴ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 8, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1946 – 1947, sign. II/8

¹²⁵ Viz tamtéž

¹²⁶ Viz tamtéž

¹²⁷ Viz tamtéž

2. června 1947 vydala rada MNV souhlas s tím, aby na Maltézském náměstí mohla ČSL a odbor mladých lidovců vysílat rozhlasem zprávy organizačního charakteru a hudbu. Žádost byla schválena bez námitek, ovšem s výhradou eventuálního odvolání. Na této schůzi také rozhodla rada postoupit odvolání jistého Vorbergera v bytové záležitosti k posouzení na ONV ve Strakonících. Výměr ONV ve Strakonících ohledně nabytku A. Šlehubrové byl vzat na vědomí a postoupen k realizaci likvidační komisi (ovšem není zmíněno, jaký přesně byl obsah tohoto výměru ani jiné podrobnosti o případu). Stejně tak se rada MNV podřídila rozhodnutí ONV o zrušení konfiskace majetku Fr. a A. Kaiserových.¹²⁹

9. června 1947 rozhodla rada MNV svolat schůzi korporací a závodních rad k přípravě pozdravné adresy SSSR s tím, že má na schůzi dojít k sestavení slavnostního přípravného výboru. Jako den konání schůze byl určen pátek 13. června. Odehrát se měla ve velké zasedací místnosti od 20 hodin.¹³⁰

Na další schůzi rady 16. června 1947 informoval ředitel Havrda o průběhu výše zmíněné organizační schůze a o usneseních, která na ní byla přijata (o těch však zápis z jednání neobsahuje nic konkrétního). V tento den rada MNV rovněž rozhodla o tom, že přispěje částkou 3 000 Kčs na zřízení tabule ORO.¹³¹

30. června 1947 dala rada MNV souhlas k tomu, aby se městský rozhlas využil během příležitosti návštěvy předsedy vlády ve městě chystané na červenec.¹³²

14. července 1947 se rada zabývala žádostí Novákové-Domorázkové o to, aby se její manžel mohl vrátit z Německa na území ČSR. Nakonec bylo rozhodnuto postoupit tuto záležitost na ONV Strakonice s tím, že je nutné zjistit, zda toto smíšené česko-německé manželství posud trvá. Rada se také usnesla zaslat žádost na ZNV, aby byli odvelení příslušníci SNB přiděleni zpět do Strakonice nebo alespoň náhrada za ně, jelikož bez nich SNB ve městě není schopno uspokojivě plnit své úkoly a povinnosti.¹³³

¹²⁸ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 8, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1946 – 1947, sign. II/8

¹²⁹ Viz tamtéž

¹³⁰ Viz tamtéž

¹³¹ Viz tamtéž

¹³² Viz tamtéž

¹³³ Viz tamtéž

4. srpna 1947 se rada MNV rozhodla požádat ONV Strakonice o příspěvní k chystané pozdravné zdravici SSSR. Členové pléna MNV měli tuto zdravici podepsat na pracovní schůzi koncem měsíce.¹³⁴

11. srpna 1947 rozhodla rada MNV o tom, že povede intervenci u ministerstva průmyslu ve věci přidělení potřebného množství šamotek městské vodárně. Datum této intervence ani osoby, které ji z pověření rady měly vést, nejsou v zápise uvedeny.¹³⁵

25. srpna 1947 vzala rada MNV na vědomí výměr ONV v Prachaticích o tom, že Věra Darebná má být potrestána pokutou 1 000 Kčs nebo v případě nedobytnosti pobytem ve vězení po dobu 5 dnů za pletichy s národním majetkem. ONV Strakonice tedy nebyl jediný ONV, se kterým byl MNV Strakonice v kontaktu. Zrovna tak vzala rada MNV na vědomí sdělení ze strany ONV Strakonice o proplacení záloh na válečné škody.¹³⁶

3. září 1947 dala rada MNV souhlas k tomu, aby byly místnímu sekretariátu sociální demokracie, na předchozí žádost této strany, pronajaty místnosti používané majitelem pohřebního ústavu Maršíkem naproti městské spořitelně, tedy v případě, že s tím bude majitel objektu souhlasit. Na program jednání přišla také žádost ONV Strakonice o předání 2 psacích strojů ze zabaveného majetku spravovaného MNV. Rozhodnutí o této žádosti se prozatím odložilo. Na schůzi bylo také zmíněno, že 14. září téhož roku měl Strakonice navštívit náměstek předsedy vlády Ján Ursíny s tím, že měl být přivítán na radnici.¹³⁷

15. září 1947 rozhodla rada MNV o tom, že rezoluce o zdanění milionářů navrhovaná KSČ bude předložena NF. K otázce zdanění milionářů měla rada MNV na následující schůzi formulovat jasné stanovisko s tím, že je následně předloží ke schválení plénu. Stanovisko ovšem není v zápisu z příslušné schůze k dispozici.¹³⁸

29. září 1947 se rada MNV zabývala záležitostmi ohledně formulace připomínek ke vznikající československé ústavě. Tuto záležitost prozatím odložila. Rada rozhodla o

¹³⁴ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 8, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1946 – 1947, sign. II/8

¹³⁵ Viz tamtéž

¹³⁶ Viz tamtéž

¹³⁷ Viz tamtéž

¹³⁸ Viz tamtéž

vyslání svého člena Krejčího na schůzi SČM dne 3. října téhož roku ve věci Národní směny.¹³⁹

13. října 1947 vzala rada MNV na vědomí rozhodnutí ONV Strakonice o potrestání Jar. Šrámka, Václava Kovářika a Josefa Slavička pro přestupky bytového zákona.¹⁴⁰

20. října 1947 schválila rada MNV odkoupení psacího stroje Svazem přátel SSSR od prodejní komise FNO. Na této schůzi přišla na pořad také záležitost Josefa Hrnčíře, který si na MNV Strakonice podal žádost o vydání osvědčení o chování za okupace, přičemž žádost byla výměrem MNV z 30. května 1947 zamítnuta. Odvolání dotyčného k ONV Strakonice neuspělo, protože je ONV odmítl jako opožděné. Hrnčíř nyní žádal MNV Strakonice o návrat k předešlému stavu. I tato žádost byla zamítnuta jako opožděná.¹⁴¹

3. listopadu 1947 se rada MNV zabývala žádostí ČZ Strakonice o navržení vhodného místa pro stavbu obytných domů. Rada vyhodnotila žádost jako povšechnou a málo konkrétní a odmítla k ní proto zaujmout konkrétní stanovisko. Na závěr rada konstatovala, že je jejím úmyslem akcentovat obytnou zástavbu v lokalitách, kde byly již vybudovány inženýrské sítě. Rada taktéž vzala na vědomí oznámení o pořádání oslavy u příležitosti 30. výročí SSSR spojené s promítáním filmu Zrádce.¹⁴²

Na schůzi 10. listopadu 1947 se rada MNV zabývala mimo jiné žádostí invalidy Jana Veselského o udělení finanční podpory. Žádost byla zamítnuta s poukazem na podpory pobírané žadatelem i jeho manželkou a s přihlédnutím k platovým poměrům jejich dětí. M. Modré, která žádala MNV Strakonice o chudinskou podporu, se rada rozhodla nabídnout místo v Siebertově ústavu, pokud odkáže svůj domek čp. 328/I obci. Rada byla také seznámena s výsledkem dušičkové hřbitovní sbírky, která vynesla 16 728,60 Kčs, a odmítla vyhlásit sbírku starého šatstva a obuvi pro reemigranty podle návrhu ONV v Prachaticích.¹⁴³

¹³⁹ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 8, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1946 – 1947, sign. II/8

¹⁴⁰ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 9, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1947 – 1948, sign. II/9

¹⁴¹ Viz tamtéž

¹⁴² Viz tamtéž

¹⁴³ Viz tamtéž

Na schůzi konané 17. listopadu 1947 se rada MNV usnesla zaslat rezoluci o stavbě oblastní nemocnice na ZNV a na ministerstvo zdravotnictví. Opis této rezoluce měl být zaslán na ONV ve Strakonících.¹⁴⁴

Na schůzi konané 1. prosince 1947 schválila rada MNV volbu pokladníka knihovnické rady, rozhodla o proplacení podpory z ústavu chudých v celkové výši 1 602 Kčs a vzala na vědomí poděkování od Fezáren za rozhodnutí o zavedení sobotního provozu mateřské školy, ale stejně tak i sdělení, že prostory, které k provozu této školy MNV na Fezárnách žádal, jsou k tomuto účelu nevhodné. Rovněž vzala na vědomí rozhodnutí ONV Strakonice o uzavření obchodu Karla Egra st. ve Strakonících čp. 56/II, o skončení trestního řízení proti Ing. K. Hautschlovi podle dekretu č.138/1945 Sb. osvobozujícím verdiktem a v poslední řadě také oznámení ONV Strakonice o tom, že z rozhodnutí ZNV byl zrušen trestní nález Jar. Majera podle téhož dekretu.¹⁴⁵

Na schůzi konané 8. prosince 1947 souhlasila rada MNV s uspořádáním finanční sbírky na podporu Španělů a Řeků pronásledovaných fašistickými režimy. Pokladnička měla být umístěna na zásobovacím oddělení při výdeji potravinových lístků, měla být směřována výzva k obyvatelstvu, aby na tento účel přispělo. Sbírkou se sběracími listinami měli provést členové SOPV. Na schůzi 19. ledna 1948 byli členové rady MNV informováni, že sbírka vynesla 665 Kčs 20 haléřů.¹⁴⁶

Na schůzi konané 15. prosince 1947 přišla rada MNV s iniciativou, která sledovala zlepšení vztahů s MNV v Písku a která měla v důsledku přispět k odstranění rivality mezi oběma městy. Prvním krokem mělo být navázání styků se členy MNV v Písku. Rada se posléze usnesla, že osloví ONV ve Strakonících, aby s tímto záměrem navázal styk s ONV v Písku. Podle výsledku tohoto kroku se pak měl MNV Strakonice dále zařídit.¹⁴⁷

Na schůzi konané 5. ledna 1948 se rada MNV usnesla, že po 1. březnu 1948 provedou členové MNV po městě sbírku na rozšíření městského rozhlasu, zároveň s tím měla být odeslána žádost do větších podniků, závodních rad a hospodářských společenstev o přispění na tento záměr. Stejně tak padlo rozhodnutí, aby při další cestě

¹⁴⁴ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 9, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1947 – 1948, sign. II/9

¹⁴⁵ Viz tamtéž

¹⁴⁶ Viz tamtéž

¹⁴⁷ Viz tamtéž

do Prahy zástupci MNV Strakonice intervenovali na plánovacím referátu ZNV ohledně schválení místa pro stavbu obecné školy a městské školy.¹⁴⁸

Na schůzi konané 26. ledna 1948 rozhodla rada MNV o přistoupení Strakonice do spolku přátel Lužice s ročním příspěvkem 100 Kčs. V zápisu z této schůze je možno se dočíst o finančním příspěvku, který městu Strakonice poskytlo ministerstvo školství. Jednalo se o částku 25 000 Kčs určenou na nákup vybavení pro mateřskou školu.¹⁴⁹

Na schůzi konané 23. února 1948 rozhodla rada MNV o tom, že město přistoupí coby člen do spolku obcí a měst pro pomoc při zřizování letišť.¹⁵⁰

2.2 Zasedání pléna MNV Strakonice

Na svých schůzích se plénum zabývalo především žádostmi o udělení domovského práva ve městě Strakonice, záležitostmi spojenými s národní správou, hospodařením města, personálními záležitostmi v rámci orgánu, volbou členů do jednotlivých komisí, živnostenskými záležitostmi, žádostmi o osvědčení o národní spolehlivosti, dále žádostmi o ponechání nebo vrácení státního občanství. Plénum rovněž hlasovalo o některých návrzích rady nebo jednotlivých komisí, případně stvrzovalo rozhodnutí jimi již učiněná. Ovšem je nutné podotknout, že prakticky vše, co přišlo do pléna z vyšších míst uvnitř národního výboru, bylo schváleno. Neočekávalo se, že by se řadoví členové MNV shromáždění v plénu postavili radě nějakým výraznějším způsobem na odpor.

Následují vybrané příklady toho, jakými záležitostmi se plénum MNV Strakonice zabývalo od září 1946 do února 1948 se zaměřením na to, aby vynikla typická náplň činnosti pléna.

Na schůzi konané 6. září 1946 se plénum mimo jiné zabývalo tématem navrácení, popřípadě ponechání státního občanství pro osoby německé národnosti ve Strakonících. Referent MNV Strakonice Josef Krejčí vystoupil před plénem s návrhy bezpečnostní komise MNV a rady MNV o tom, jak se v případě jednotlivých osob zachovat. Přehled osob, o kterých bylo jednáno, a příslušná rozhodnutí v jednotlivých případech jsou

¹⁴⁸ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 9, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1947 – 1948, sign. II/9

¹⁴⁹ Viz tamtéž

¹⁵⁰ Viz tamtéž

k dohledání v textové příloze (viz textová příloha 7). Návrh bezpečnostní komise a rady MNV byl plénem posléze schválen.¹⁵¹

Na schůzi konané 20. listopadu 1946 téma Němců žádajících o navrácení nebo ponechání československého občanství přišlo znovu na pořad jednání. Josef Krejčí znovu vystoupil s referátem o jednotlivých případech projednaných bezpečnostní komisí a radou MNV. Detailní přehled žadatelů je k opět k nahlédnutí v textové příloze (viz textová příloha 7). Na samém začátku schůze uctilo plénum památku 52 horníků, kteří zemřeli při důlním neštěstí v mosteckém dole Kohinoor 14. listopadu 1946. Předseda pléna posléze pronesl pozdravný projev k příležitosti 50. narozenin předsedy vlády Klementa Gottwalda, načež se plénum usneslo poslat Gottwaldovi blahopřejný telegram, jehož znění bylo na plénu také přečteno. KSČ poté navrhla, aby bylo předsedovi vlády uděleno čestné občanství města Strakonice. Tento návrh byl následně schválen. Zástupci ostatních politických stran pak navrhli další osobnosti československé politiky k udělení této formální pocty, takže náměstci předsedy vlády Petr Zenkl, Jan Šrámek a Zdeněk Fierlinger byli rovněž jmenováni čestnými občany města. Zde je potřeba podotknout, že jak JUDr. Zenklovi, tak Janu Šrámkovi bylo čestné občanství plénem MNV Strakonice odebráno v březnu 1948 z důvodu jejich postoje a jednání vůči lidově demokratickému zřízení.¹⁵²

Na schůzi konané 25. listopadu 1946 vystoupil člen MNV dr. Štětina se zprávou o blížící se návštěvě JUDr. Petra Zenkla ve městě. Jednalo se o tom, zda by se při té příležitosti mělo plénum sejít, předat mu informaci o čestném občanství, vyjednat, kdy by se mohla tato zpráva předat ostatním členům vlády, kterých se týká (viz výše), a zda by plénum mělo náměstkovi předsedy vlády přednést obecní požadavky. Člen MNV Zajíček následně oznámil, že druhý den, tj. 26. listopadu, přijede do Strakonice poslanec ÚNS a předseda ÚRO Antonín Zápotocký. I jemu chtělo plénum sdělit potřeby a požadavky obce – např. podle návrhu člena MNV Mrázka akcentovat potřeby železniční dráhy, především stavbu železničních domů, která prý neměla přijít do dvouletky. Plénum se na závěr usneslo vyhotovit požadavky a potřeby obce v písemné podobě, dále dát vyhotovit 4 diplomy čestného občanství - 2 měl zhotovit akademický malíř a grafik Jaroslav Dvořák-Šumavský a 2 akademický malíř, grafik, sochař a

¹⁵¹ Fond MěNV Strakonice, karton č. 3, zápisy z jednání pléna MNV Strakonice 1945 – 1948, inv. č. 157

¹⁵² Viz tamtéž

ilustrátor Jiří Rejžek. Dále bylo rozhodnuto, že návštěva Petra Zenkla se uskuteční v zasedací místnosti MNV, pokud ta ale ještě nebude k použití (není uvedeno, jaké problémy s ní byly), tak potom ve Všeobecné záložně. Písemně zpracované požadavky města měl do rukou Antonínu Zápotockému dát předseda MNV na schůzi v 17 hodin.¹⁵³

Na schůzi pléna konané 7. prosince 1946 vystoupil náměstek předsedy vlády JUDr. Petr Zenkl. Na začátku schůze uvítal předseda MNV hosta, učinil projev (není nastíněn jeho obsah) a předal Zenklovi písemně zpracované požadavky města s žádostí o jejich podporu na vládě. Zenkl poděkoval shromážděným členům MNV za udělení čestného občanství. Po přislíbení podpory požadavkům města odešel do sokolovny, kde ho čekalo veřejné vystoupení.¹⁵⁴

Na schůzi konané 21. dubna 1947 se plénum usneslo, podle návrhu rady, doporučit ONV Strakonice kladné vyřízení žádostí cizinců o státní občanství. Jednalo se o žádosti Marie Rezetřichové, Grigorije Mažárova a Grigorije Lugovského. Všichni jmenovaní už dříve obdrželi příslib domovského práva ve Strakonících.¹⁵⁵

Na schůzi pléna konané 29. května 1947 bylo usneseno po referátu předsedy MNV udělit domovské právo na základě 10tiletého pobytu v obci těmto osobám: Ant. Bártík (vrchní oficiál ČSD), Frt. Chromý (technický úředník), Jan Janovec (pomocný dělník), Vojtěch Karas (zaměstnanec ONP), Václav Kareš (strojný zámečnick), Václav Martínek (brusič), Jan Pašava (kalič). Na této schůzi se na program jednání znovu dostaly žádosti Němců o ponechání nebo vrácení státního občanství. Každý případ byl předtím už projednán v bezpečnostní komisi a radě MNV. Plénum všechny návrhy schválilo bez připomínek. Předseda MNV přečetl přípis od okresního sekretariátu KSČ informující o připravované návštěvě Klementa Gottwalda ve Strakonících. Návštěva se měla uskutečnit 6. července 1947.¹⁵⁶

Na schůzi plén 4. července 1947 oznámil předseda MNV zrušení slavnostní schůze pléna připravované na 7. července u příležitosti návštěvy města předsedou vlády. Tato návštěva byla zrušena pro neodkladné státní záležitosti. Nicméně Václav Kopecký, ministr informací, měl společně s Martou Gottwaldovou do Strakoníc přeci jen přijet.

¹⁵³ Fond MěNV Strakonice, karton č. 3, zápisy z jednání pléna MNV Strakonice 1945 – 1948, inv. č. 157

¹⁵⁴ Viz tamtéž

¹⁵⁵ Viz tamtéž

¹⁵⁶ Viz tamtéž

Kopeckého mělo MNV přivítat v zasedací síni (a pozvání k účasti bylo posláno i na ONV Strakonice), první dámu státu měly za MNV přivítat jeho členky Malá a Wolfová.¹⁵⁷

Na schůzi pléna 25. srpna 1947 podepsali přítomní členové zdravici k 30. výročí vzniku SSSR. Na této schůzi se projednalo také uzavření komunální zápůjčky ve výši 1 500 000 Kčs u okresní hospodářské záložny. Finance byly určeny k úpravě komunikací v rámci akce 2M. Dále pak plénum schválilo plán uzavřít zápůjčku ve výši 3 000 000 Kčs u Všeobecné záložny ve Strakonících k využití na práce v rámci dvouletého plánu.¹⁵⁸

Na schůzi 9. února 1948 se plénum usneslo zřídit komisi Místní péče o mládež podle § 1 vl. nař. č.202/1947 Sb. Tato komise měla mít 9 členů a stejný počet náhradníků. Plénum MNV se usneslo na jejím složení. Za členy byli vybráni Marie Vokounová (národně socialistická strana), Božena Hesounová (KSČ), Josef Bernard (ČSL), František Bezpalec (sociální demokracie), František Holman (OOR), Karel Pucherna (OSV), Miloš Havrda (městský lékař), Julius Smulka (sociální pomoc), Jaroslava Personová (ČČK). Za náhradníky byli vybráni Jan Truhlář (národně socialistická strana), Ludmila Blahovcová (KSČ), Klot. Fialová (ČSL), Bohumír Stoidl (sociální demokracie), Petr Habesberger (JSČZ), Božena Jarolímková (rod. sdr. mat. školy I), Marie Teplická (rod. sdr. ob. školy II), Václav Tafat (základní odborná škola), Karel Stuchl (městský lékař).¹⁵⁹

2.3 MNV Strakonice po 25. únoru 1948

V únoru a březnu 1948 došlo díky působení Místního akčního výboru Národní fronty (MAV-NF) v součinnosti s Okresním akčním výborem Národní fronty (OAV-NF) k personálním obměnám ve všech složkách MNV Strakonice, které ve svém důsledku zcela přepsaly rozdělení moci v rámci soudního okresu založené na výsledcích legitimních demokratických voleb. Personální složení MNV Strakonice na začátku dubna 1948 je k nahlédnutí v příslušné textové příloze (viz textová příloha 8). Na základě porovnání soupisů jmen členů MNV Strakonice z července 1946 (viz textová

¹⁵⁷ Fond MěNV Strakonice, karton č. 3, zápisy z jednání pléna MNV Strakonice 1945 – 1948, inv. č. 157

¹⁵⁸ Viz tamtéž

¹⁵⁹ Viz tamtéž

příloha 6) a dubna 1948 je jasné, kdo ze členů obnoveného MNV musel po zásazích akčních výborů odejít. Jednalo se o Antonína Voráčka, Petra Habesbergera ml. a Václava Příba coby zástupce ČSL; dále Rudolfa Doležala, Josefa Staňka, Jana Vyšatu, Marii Břízovou, Jana Kunce, Václava Hozmana a Josefa Mezeru coby představitele Československé národně socialistické strany. Marie Uhlíková a Václav Skála, zástupci KSČ v obnoveném MNV Strakonice, byli nahrazeni Karlem Švarcem a Karlem Teyšlem. Sociální demokracii byl počet mandátů rozšířen o 1 na celkem 6 mandátů a toto nové místo bylo zaplněno Václavem Hůle. Oněch 5 původních mandátů pak zůstalo obsazeno stejně jako předtím. Navíc došlo k rozšíření řad členů MNV o zástupce dalších organizací spřízněných s KSČ, jako byly Svaz národní revoluce (SNR), SČM, ÚRO (Ústřední rada odborů), SOPV, JSČZ.¹⁶⁰

2.4 Závěr

Závěrem lze říct, že MNV Strakonice plnil svou funkci jakožto orgán státní správy pro soudní okres Strakonice bez toho, aby do jeho vnitřního chodu významněji zasahoval vliv vnitropolitické krize, která se v Československu rozhořela v létě 1947. Je nepochybné, že KSČ měla už před únorem 1948 zcela jasno v tom, jaké osoby budou z tohoto orgánu odstraněny a jak jej vnitřně přetvořit v nástroj vlastní politické dominance v prostoru soudního okresu Strakonice. Nicméně úřední záznamy ze schůzí rady a pléna nenaznačují, že by zde docházelo k nějakým výrazným politickým rozepřím či názorovým střetnutím mezi zástupci národních socialistů a lidovců na straně jedné a komunisty na straně druhé. Otázkou ovšem zůstává, do jaké míry tyto úřední záznamy postihují celou skutečnost a jaké byly vztahy v zákulisí. K tomu, abychom toto osvětlili, by bylo zejména vhodné vyzpovídat pamětníka, tj. člena MNV Strakonice právě v tomto období, a zjistit, jaké vztahy v tomto orgánu skutečně panovaly, zda na schůzích nedocházelo i k událostem, které nebyly v zápisech zaznamenány.

¹⁶⁰ Fond MěNV Strakonice, kniha č. 9, zápisy z jednání rady MNV Strakonice 1947 – 1948, sign. II/9

3. Národní správa

Tato kapitola se zaměřuje zejména na ty případy konfiskace a znárodnění majetku, které jsou relevantní pro sledované období. Případy spadající do období květen – prosinec 1945 již byly z velké části popsány¹⁶¹, proto se zde soustředíme na ty, které významně zasahují právě do období let 1946 – 1947/1948. Jejich průběh, postupný vývoj i rozuzlení jsou zde vyličený tak, jak jsou zachyceny v příslušných fondech SOkA Strakonice (fond MěNV a ONV Strakonice). Nemálo z popsáných případů má počátek ještě v porevolučním období roku 1945, ale časově je významně přesahují.

Kapitola se cíleně nedotýká případů vztahujících se k nové vlně znárodnění živností a podniků v době po únoru 1948 – k tomuto lze najít informace v kapitole 5 (viz kapitola Okresní akční výbor národní fronty).

Kapitola se nejprve zaměří na případy konfiskací a národní správy řešené na území politického okresu Strakonice - tedy v kompetenci ONV Strakonice -, následně dojde k zúžení perspektivy na území soudního okresu Strakonice - tedy kapitola představí mikrosundu do činnosti MNV Strakonice na poli národních správ.

3.1 Národní správa v politickém okrese Strakonice

Vleklou záležitostí v kompetenci ONV Strakonice se ukázal být případ Františka Bublíka, majitele volyňské továrny Alba, a jeho manželky Růženy, spolumajitelky podniku. Oba byli podezřelí z přečinů dle tzv. malého retribučního dekretu a od května 1945 byli umístěni ve vyšetřovací vazbě okresního soudu ve Volyni, přičemž zmíněná továrna byla dána pod národní správu.¹⁶²

Z protokolu pořázeného během výslechu Růženy Bublíkové 28. května 1945 lze vyčíst, že továrna z rozhodnutí obou manželů převzala zbrojní výroby pro Wehrmacht poté, co byla v roce 1943 zakázána výroba hospodářských strojů, na kterou byla továrna původně zaměřena. Výslech svědků z 20. června 1945 prozradil, že tato manželská dvojice udržovala za války kontakty s německými orgány a byla v přátelském styku s

¹⁶¹ Dunovský, Marek, Situace v politickém okrese Strakonice od května 1945 do května 1946, bakalářská práce PEDF UK Praha, 2010

¹⁶² Fond ONV Strakonice, karton č. 45, národní správa, konfiskace 1945 – 1948, inv. č. 524

německými důstojníky i s dalšími Němci - např. s Brehmem, pilař z Vimperka, nebo jakýmsi Weinhonigem z Bohumilic (tito dva měli být údajně napojeni na státního ministra K. H. Franka), čímž svou činnost zaštitili proti dozoru českých orgánů. Dále svědci uvedli, že na základě udání manželů Bublíkových skončilo několik dělníků z jejich továrny v kárných táborech. Bývalí zaměstnanci proti nim vypovídali, že jim Bublíkovi vyhrožovali odesláním na práci do Německa nebo umístěním v koncentračním táboře, když byli nespokojeni s tempem práce. Růžena Bublíková měla zaměstnance prý i tlouct. V prostorách továrny byli často k vidění Němci, vojáci, členové policejních formací i civilní osoby. Oba manželé také brali věci od Němců od zástavy.¹⁶³

Dne 23. března 1946 se MNV v Sedlici u Blatné dotazoval ONV Strakonice, jak by měl postupovat s majetkem Františka Bublíka na území této obce. Jednalo se konkrétně o domek čp. 271 a pozemky č. kat. 1448 a 1442 o výměře 3,30 ha. Jmenovaný majetek nebyl toho času pod národní správou. V Sedlici vlastnil majetek také zeť Františka Bublíka, Josef Kouba, pročež majetek rodiny Koubovy byl dán z rozhodnutí MNV v Sedlici pod národní správu. Ta byla ovšem na přípis MNV Volyně a okresní vyšetřovací komise zrušena a majetek byl Josefu Koubovi vrácen. MNV v Sedlici se tedy tázal, zda má národní správu nad domem a pozemky Františka Bublíka svěřit právě Koubovi jakožto nejbližšímu příbuznému.¹⁶⁴

ONV Strakonice se v odpovědi z 25. března 1946 odvolává na skutečnost, že MNV Sedlice je podřízen ONV v Blatné (Blatná byla v této době samostatným politickým okresem) a rovněž že by měl MNV samostatně posoudit situaci podle dekretu č.5/1945 Sb..¹⁶⁵

ONV Strakonice 29. března 1946 s poukazem na skutečnost, že proti Janu Koubovi bylo vedeno trestní řízení podle dekretu č.138/1945 Sb., předání národní správy nad Bublíkovým majetkem v Sedlici do rukou této osoby nedoporučil.¹⁶⁶

¹⁶³ Fond ONV Strakonice, karton č. 45, národní správa, konfiskace 1945 – 1948, inv. č. 524

¹⁶⁴ Viz tamtéž

¹⁶⁵ Viz tamtéž

¹⁶⁶ Viz tamtéž

ONV Strakonice 13. května 1946 předvolal Františka Bublíka k protokolárnímu výslechu a zpravil ho, že proti němu bylo zahájeno trestní řízení podle dekretu č.138/1945 Sb.¹⁶⁷

Růžena Bublíková byla z vazby propuštěna 12. června 1946 a vrátila se do svého někdejšího podniku. Proti tomu velmi razantně vystoupilo osazenstvo továrny. Ve stížnosti adresované ONV Strakonice už následujícího dne po jejím propuštění a podepsaném zástupci závodní rady, zaměstnanci i národním správcem byly znovu připomenuty stížnosti na její chování vůči dělníkům během válečného období. Navíc byla vůči její osobě směřována i výtka, že se v podniku chovala nepřístojným, provokativním způsobem a působila u ostatních pohoršení. Padla i výhružka zastavení práce, pokud nebude učiněno opatření k nápravě vzniklého stavu nejdéle do 6 dnů.¹⁶⁸

JUDr. Otto Seitz z ONV Strakonice v odpovědi rozhořčeným zaměstnancům z 14. června uvádí, že dotyčná byla v lednu 1946 z rozhodnutí mimořádného lidového soudu v Písku umístěna v soudní vazbě coby podezřelá z provinění proti velkému retribučnímu dekretu. Vzhledem k faktu, že soud rozhodl o zastavení tohoto stíhání, zanikl zákonný důvod pro další trvání vazby. Zároveň poukazuje na to, že i nadále je Bublíková vyšetřována trestní nalézací komisí při ONV Strakonice pro podezření z provinění proti národní cti dle dekretu č. 138/1945 Sb. S poukazem na příslušnou směrnici ministerstva vnitra z 26. listopadu 1945 vysvětloval Seitz, že není možné, aby byl člověk vyšetřovaný podle malého retribučního dekretu držen ve vazbě. Zároveň dal doporučení, aby lidé, kteří označují jednání inkriminované za nepřístojné, podali stížnost na velitelství SNB ve Volyni.¹⁶⁹

Manželé Bublíkovi začali s ONV Strakonice vést právní bitvu. Proti konfiskační vyhlášce na jejich majetek z 27. června 1946, která se vztahovala kromě továrny i na zařízení jejich bytu ve Volyni, podali odvolání k ZNV v Praze. Výměr ONV Strakonice manželé napadli pro nesprávnost a nezákonnost, důrazně se ohradili proti veškerým nařčením vzneseným proti nim a připomněli tíživou existenční situaci manželů Koubových ze Sedlice, kterým byl majetek taktéž zkonfiskován na základě blízkého příbuzenského vztahu. V obsáhlém textu odvolání se František Bublík popořadě vyjádřil

¹⁶⁷ Fond ONV Strakonice, karton č. 45, národní správa, konfiskace 1945 – 1948, inv. č. 524

¹⁶⁸ Viz tamtéž

¹⁶⁹ Viz tamtéž

k jednotlivým svědkům obžaloby figurujícím v jejich případě a k nařčením, která tito lidé vznesli, se záměrem dokázat, že celý případ byl uměle vyvolán na podloží zášti několika osob z řad svědků a nemá reálnou podstatu. Dále Bublík uvedl, že od roku 1939 byl terčem zlomyslných pomluv ze strany několika jedinců. Tyto pomluvy byly různé - nejdříve např. že ukrývá ve svém podniku Židy, že podnik odkoupil prostřednictvím židovských peněžních prostředků atd. Od roku 1944 se měla náplň pomluv změnit v tom smyslu, že byl často obviňován z toho, že je Němec, že se s nimi paktuje atp. Za jednoho z hlavních strůjců takových falešných udání a pomluv označil Františka Chána. Ten měl v prostoru továrny malou tiskárnu se 3 zaměstnanci a v roce 1939 se zajímal o koupi celého objektu. Továrna bývala koželužnou, od roku 1926 byla v majetku Občanské záložny ve Volyni, která ji pronajímala místnímu Židu Salomonovi Kohnovi. Od občanské záložny ji Bublík s finanční podporou od rodičů své manželky koupil za 732 000 korun právě v roce 1939. Kohnovi vyplatil 40 000 korun na odstupném. Emanuel Chán se o koupi továrny měl v té době také intenzivně zajímat, ovšem Občanská záložna s ním nechtěla jednat, protože nemohl sehnat dostatečný úvěr na koupi. Dalším ze zlých jazyků měl být František Koler, který měl pronajaté zahrady u továrny a se kterým Bublík rozvázal nájemní smlouvu ihned poté, co se továrny ujal jako nový majitel. Oba tito muži - tedy Chán i Koler - se poté měli osobně dostavit na Oberlandrat do Klatov a zde působit ve smyslu, že kupní smlouva na továrnu je neplatná, protože jí má Bublík krýt židovský majetek. Někteří bývalí zaměstnanci továrny – nyní hlavní svědci v této kauze – měli být Chánem poštíváni proti Bublíkovým a na jeho popud jim dělat potíže. Odvolání uzavírá inventář chybějících zásob a vybavení podniku oproti stavu před konfiskací a zavedením národní správy. Podle Bublíkova odhadu mu na vybavení továrny i na zařízení bytu vznikla škoda v hodnotě několik stovek tisíc korun. Na závěr se tedy dožadoval, aby za jeho přizvání byla provedena inventura. Hovořil o tom, že jeho majetek byl za přispění odpovědných orgánů rozkraden. Vyjádřil také obavu, že se na jeho majetku obohatil nemalý počet osob, které nyní budou bránit řádnému prošetření případu. Žádal ZNV v Praze, aby ze své pravomoci konfiskační vyhlášku vydanou ONV ve Strakonících zrušil a vrátil věc k novému projednání, případně aby sám rozhodl, že na majetek Bublíkových se

konfiskace podle dekretu č.108/1945 Sb. nevztahuje. Text nese datum 23. srpna 1946. Nutno podotknout, že v té době byl Bublík na rozdíl od své manželky stále ve vazbě.¹⁷⁰

Případ manželů Bublíkových jistě nebyl jednoznačnou záležitostí i s přehlédnutím k tomu, že se na jejich obranu postavili další občané. Soudní kancelář Okresního soudu ve Volyni přijala několik prohlášení od různých osob, které se za manžele Bublíkovy písemně i ústně zaručily a podávaly příznivé reference na jejich chování ve válečném období. Tato prohlášení byla všechna okresním soudem přijata v rozmezí od července do září 1946. Můžeme mezi ně zařadit i osobní dopis od Josefa Bartůška z Lán odeslaný 24. července tohoto roku. Autor v něm zmiňuje, že již byl u soudu svědčit ve prospěch manželů (měli jej za okupace podporovat potravinami), a vyjadřuje politování, že slušní lidé jako oni musejí čelit útokům na svou čest. Seznam těchto došlých písemností i s podpisy, které nesou, je k nalezení v textové příloze (viz textová příloha č. 11).¹⁷¹

Ani tento krok ale nepomohl Růženě Bublíkové k očištění jména. Na zasedání 20. ledna 1947 se trestní komise nalézací při ONV Strakonice usnesla na tom, že dotyčná poskytovala úplatu okupantům, že s nimi udržovala dobrovolný hospodářský styk a ucházela se o služby u německých úřadů. Komise zasedající ve složení Josef Krejčí, Josef Dolejš, Rudolf Vaníček, Antonín Žáček a JUDr. Otto Seitz proto uznala Bublíkovou vinnou z provinění proti národní cti podle § 1, odst. 1 dekretu č.138/1945 Sb. V důsledku ji komise odsoudila k veřejnému pokárání, trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců a pokutě ve výši 10 000 Kčs. Doba strávená ve vězení se měla navýšit o 3 měsíce, pokud by nemohla nebo odmítla zaplatit určený peněžitý trest.

Tento výměr byl Bublíkové doručen 30. ledna 1947. Dne 3. února téhož roku se proti němu odvolala k ZNV v Praze. V textu odvolání mimo jiné obvinila orgán vedoucí proti ní vyšetřování, že postupoval vadně. Zejména pak z toho důvodu, že nevyslechl ani jednoho ze svědků obhajoby a výpověď jednoho z klíčových svědků obžaloby nebyla druhé straně poskytnuta k vyjádření.¹⁷²

František Bublík zaslal 14. května 1947 na ONV Strakonice žádost o zrušení národní správy nad majetkem svým i manželčiným.¹⁷³

¹⁷⁰ Fond ONV Strakonice, karton č. 45, národní správa, konfiskace 1945 – 1948, inv. č. 524

¹⁷¹ Viz tamtéž

¹⁷² Viz tamtéž

¹⁷³ Viz tamtéž

Obrátil se rovněž opětovně na ZNV v Praze. V žádosti z 24. září 1947 se dožadoval, aby ZNV zrušil národní správu nad jejich majetkem s odvoláním na očistný rozsudek mimořádného lidového soudu v Písku, který ho i s chotí v únoru téhož roku zprostil obžaloby ve smyslu záměrné spolupráce s německými okupanty a dalších provinění dle dekretu č.138/1945 Sb. Otevřeně poukázal též na skutečnost, že národní správu nad jejich bývalou továrnou vykonával činitel ONV Strakonice Leopold Hejduk. S poukazem na tíživou životní situaci, jmenovitě nedostatek prostředků k obživě a k léčbě nespecifikované choroby z doby uvěznění, napadl Bublík také postup MNV ve Volyni i zmíněného ONV, neboť mu odmítly vydat osvědčení o národní spolehlivosti a nadále mu odmítaly vrátit cokoli ze zabaveného majetku včetně svršků.¹⁷⁴

Se stížností a žádostí o vrácení majetku se obrátil dokonce na Kancelář prezidenta republiky, jak je možno vyčíst z přípisu ministerstva vnitra z 20. října 1947. Ministerstvo tehdy postoupilo stížnost k dalšímu řízení a žádalo po ONV Strakonice podání zprávy nejpozději do 14 dnů po doručení.¹⁷⁵

Další žádost – tentokrát žádost o vrácení cenností zabavených 7. května 1945 – zaslal Bublík na ONV Strakonice 28. ledna 1948. Tento majetek mu byl odcizen v době jeho uvěznění. Poukázal na to, že část majetku, která nebyla rozkradena, se pravděpodobně nachází u Městské spořitelny ve Strakonících nebo na tamním ONV.¹⁷⁶

Bez ohledu na právní válku, kterou dle dostupných prostředků sváděli Bublíkovi s kompetentními orgány, jmenoval ONV Strakonice 5. ledna 1948 nového národního správce v jejich bývalém závodě. Stal se jím Vladislav Krochot. Tento strojní zámečnick z Mohelnice se o správu podniku fungujícího jako opravna hospodářských a mimohospodářských strojů ucházel v žádosti z 6. prosince předešlého roku.¹⁷⁷

Definitivního rozhodnutí se ve svém případě manželé Bublíkovi už nedočkali, respektive ne na území Československa. Jak uvádí fond ONV Strakonice, někdy v době od 20. do 24. dubna 1948 utekli manželé za hranice – do Německa nebo Rakouska. Ještě v pozdním červenci 1948 probíhalo pátrání po místě jejich pobytu bezvýsledně.¹⁷⁸

¹⁷⁴ Fond ONV Strakonice, karton č. 45, národní správa, konfiskace 1945 – 1948, inv. č. 524

¹⁷⁵ Viz tamtéž

¹⁷⁶ Viz tamtéž

¹⁷⁷ Viz tamtéž

¹⁷⁸ Viz tamtéž

Krajský národní výbor (KNV) v Českých Budějovicích nakonec učinil konečné rozhodnutí týkající se tohoto vleklého případu. Rozhodnutí KNV oznámil ve svém výměru z 28. května 1949, který adresoval do rukou Růženě Bublíkové a zaslal na její adresu ve Volyni, ačkoli – jak již bylo řečeno – už déle než rok se manželé nenacházeli na území Československa. Odvolací komise při KNV zamítla odvolání podané již před více než dvěma roky a potvrdila tak původní verdikt trestní nalézací komise při ONV Strakonice z roku 1947. Nicméně s odvoláním na amnestii vyhlášenou československou vládou dne 18. června 1948 zrušil KNV manželům povinnost výkonu vyměřeného trestu.¹⁷⁹

A nyní stručně k několika dalším případům konfiskace majetku a zavedení národní správy nad ním, kterými se ONV Strakonice v letech 1946 – 1948 zabýval.

ONV Strakonice rozhodl 11. března 1948 o zavedení národní správy nad domem Švehlova spolku v obci Pracejovice. Národním správcem zároveň ustanovil tajemníka JSČZ ve Strakonících Josefa Loužka. Odůvodněním pro toto rozhodnutí byla ideologická závadnost spolku, jehož ideová náplň se podle ONV neslučovala se současným „demokraticko-republikánským“ zřízením v Československu. Samotný Švehlův spolek byl ovšem rozpuštěn už dříve. ZNV v Praze o jeho rozpuštění rozhodl už 30. dubna 1946. Důvod byl nasnadě – spolek byl v minulosti i současnosti těsně spjat s Republikánskou stranou maloroľnického i venkovského lidu (tzv. agrárníky) včetně samotného Rudolfa Berana. Spolek prý i po zrušení agrárníků – jak bylo výslovně zakotveno v Košickém vládním programu - pracoval v intencích této politické strany, tudíž musel být zrušen.¹⁸⁰

Fond ONV Strakonice obsahuje záznamy i o čtyřech dalších konfiskacích majetku v rámci politického okresu Strakonice. Přestože ke dvěma z nich došlo už v roce 1945 a i zbylé dvě se odehrály před květnem 1946, rozhodl jsem se je zde uvést, jelikož nejsou zmíněny v bakalářské práci Situace v politickém okrese Strakonice od května 1945 do května 1946. Všechny se odehrály na základě dekretu presidenta republiky č. 12/1945

¹⁷⁹ Fond ONV Strakonice, karton č. 45, národní správa, konfiskace 1945 – 1948, inv. č. 524

¹⁸⁰ Viz tamtéž

Sb. a původní majitelé byli vyhláškami ONV Strakonice označeni za osoby německé národnosti podle § 1, odst. 1, litery A a § 2, odst. 1 zmíněného dekretu.¹⁸¹

Prvním z těchto případů byla konfiskace a následná parcelace zemědělského majetku původně náležejícího rodině Goldeggově. Tento majetek se nalézal v obvodu několika obcí – Chanovice, Újezd u Chanovic, Nová Ves a Slatiny. ONV Strakonice o ní rozhodl 26. září 1945 s tím, že zájemci o přiděl půdy si měli podat přihlášky k místním rolnickým komisím nejpozději do poledne 3. října téhož roku.¹⁸²

Ve druhém případě se jednalo o zemědělský majetek Josefa Herbesteina v obvodu obcí Čepřovice a Jřetice. Konfiskován byl na základě výměru ONV Strakonice z 2. října 1945. V nejbližší době se počítalo s parcelací tohoto majetku, a proto se zájemci o přiděl jeho částí měli přihlásit nejpozději do poledne 16. října téhož roku.¹⁸³

Zbylá dvě rozhodnutí o konfiskaci se dotkla majetku Rudolfa Bandla a jeho manželky Antonie ve Štěchovicích a majetku Františka Pichlera v Drážově.¹⁸⁴

3.2 Národní správa v soudním okrese Strakonice

3.2.1 Majetek Rudolfa Berana

Majetek bývalého předsedy vlády Rudolfa Berana, nazývaný místními „Bažantnice“ a zahrnující území 37,61 ha, byl zkonfiskován záhy po osvobození. Statek se sestával ze zemědělských pozemků (rozkládajících se částečně na katastrálním území obce Pracejovice v rozloze cca 7 ha) v celkové rozloze 37,12 ha. Tyto pozemky zahrnovaly ornou půdu, louky, pastviny. Dále ke statku náležely obytné budovy pro zemědělce, stodoly, stáje, sýpky, 3 garáže, obytná vila a obora. Obytná vila byla podle zprávy MNV Strakonice ze 17. listopadu 1945 zařízena ve stylu šlechtického sídla s některými cennostmi v podobě obrazů nebo sošek (v té době ale stále sloužila k ubytování Američanů).¹⁸⁵

O výkon národní správy nad touto vilou projevila značný zájem Česká Zbrojovka (dále ČZ) ve Strakonících. Začala se o ni ucházet v prosinci 1945 s odůvodněním, že

¹⁸¹ Fond ONV Strakonice, karton č. 45, národní správa, konfiskace 1945 – 1948, inv. č. 524

¹⁸² Viz tamtéž

¹⁸³ Viz tamtéž

¹⁸⁴ Viz tamtéž

¹⁸⁵ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, Beran - národní správa 1946, inv. č. 244

jako podnik v období okupačním hradila svými zdroji materiálními i lidskými vybavení budovy pro svého tehdejšího ředitele Linhardta, který se měl stát jedním z jejich uživatelů. Podnik takto formulovanou žádost zaslal na MNV Strakonice 21. prosince 1945. Odpověď odeslaná MNV 28. prosince ovšem zněla zamítavě. Zejména z toho důvodů, že ČZ požadovala správu pouze nad obytnými budovami. Neprojevila už ale zájem o správu nad přilehlými zemědělskými pozemky. MNV odůvodnil své zamítavé stanovisko tím, že není možné správu nad tímto nemovitým majetkem dělit. ČZ se proti tomuto rozhodnutí ohradila a 18. března 1946 navrhla za národního správce svého zaměstnance Josefa Turka, kterého evidentně považovala za dostatečně kvalifikovaného pro výkon takové funkce. Znovu bylo zmíněno, že podnik v předešlých letech nuceně věnoval nemalou částku na vybavení těchto objektů. Z toho důvodu ČZ navíc žádala, aby byla v případě chystaných jednání o majetko-právním uspořádání těchto objektů o nich zavčas informována a bylo jí vyhrazeno přednostní právo na jejich správu.¹⁸⁶

Odpověď na tuto žádost ze strany MNV Strakonice v příslušném fondu chybí, nicméně podle jiného dochovaného dokumentu z téhož fondu se lze domnívat, že nebyla kladně vyřízena – tento dokument totiž zmiňuje, že MNV pověřil správou Bažantnice muže jménem Bohumil Švarc. Zmíněný Švarc působil v Bažantnici jako šafář už v období okupačním, kdy byla po zatčení Rudolfa Berana uvalena vnučená správa na jeho majetek (tedy na statek a na strakonický hrad) v srpnu 1941. Švarc se na předchozí vybídnutí 20. února 1946 dostavil do budovy MNV, kde složil slib, jímž se oficiálně stal národním správcem statku.¹⁸⁷

Zanedlouho poté se ozvala místní organizace KSČ v Pracejovicích s námitkami proti tomu, aby Bohumil Švarc vykonával takovou funkci. Tyto námitky byly založeny na skutečnosti, že dotyčný byl v době předválečné starostou zmíněné obce. Kromě toho také byl a je místopředsedou Spolku Švehlova domu sídlícího v obci (předsedou spolku byl dříve Rudolf Beran). Švarc se před rokem 1939 podílel na založení spolku a obnovení jeho stanov. Navíc měl prý spolku zajistit pronájem spolkového domu zadarmo na dobu následujících 99 let na základě smlouvy mezi výborem spolku a obecními zastupiteli z 5. října 1939, čímž vznikla obci každoročně finanční újma. Tyto protesty ale nenalezly u MNV Strakonice pochopení a místní organizace KSČ

¹⁸⁶ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, Beran – národní správa 1946, inv. č. 244

¹⁸⁷ Viz tamtéž

v Pracejovicích tak byla odkázána na nalézací komisi při ONV Strakonice, aby tato posoudila, zda jsou její námitky proti národní spolehlivosti Bohumila Švarce oprávněné.¹⁸⁸

Také Kruh starodružiníků se u okresní rolnické komise ucházel o správu bývalých Beranových objektů.¹⁸⁹

Odbočka Svazu národní revoluce (SNR) ve Strakonicích se na MNV Strakonice v listopadu 1945 obrátila s žádostí o přidělení nějakého objektu z majetku Rudolfa Berana do správy.¹⁹⁰

V červenci 1946 vyjádřil identickou žádost SVOP se záměrem zřídit v objektu krajskou ozdravovnu pro své nemocné členy.¹⁹¹

3.2.2 Velkostatek Zdeny Havránkové

Další zemědělské pozemky, které byly na území soudního okresu Strakonice zkonfiskovány a uvaleny pod národní správu, náležely k velkostatku původně v majetku Zdeny Havránkové.

Velkostatek se rozkládal na katastrálním území města Strakonice a obce Sedlice (politický okres Blatná). V období okupace byl pod vnucenou správou. Po skončení války vznesl MNV Strakonice požadavek, aby byl velkostatek i se vším, co k němu náleželo, převeden do vlastnictví města. Této žádosti bylo vyhověno ze strany ONV Strakonice dne 20. září 1945. Národním správcem majetku byl ustaven Bartoloměj Peška.¹⁹²

Toto rozhodnutí ovšem majitelka napadla u nadřízeného orgánu, tj. u ZNV v Praze. Tento orgán odvolání kladně vyřídil a svým rozhodnutím z 30. ledna 1946 národní správu zrušil s poukazem na to, že majetek byl řádně nabyt na základě kupní smlouvy z července 1934. Dále zejména z důvodu, že město by nemělo ke správě majetku a hospodaření na něm dostatečné finanční prostředky, což ukázalo prošetření záležitosti na místě. Poukázáno bylo i na skutečnost, že majitelka byla držitelkou osvědčení o

¹⁸⁸ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, Beran – národní správa 1946, inv. č. 244

¹⁸⁹ Viz tamtéž

¹⁹⁰ Viz tamtéž

¹⁹¹ Viz tamtéž

¹⁹² Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa - L. Havránková, inv. č. 243

národní a politické spolehlivosti vystaveného ze strany MNV v Sedlici, čímž rozhodnutí o konfiskaci a zavedení národní správy pozbývalo zákonné opory. Rozhodnutí ZNV bylo konečné bez možnosti dalšího odvolání. Dle dalšího nařízení mělo dojít k obnovení původní pachtovní smlouvy z doby předválečné s platností do 30. září 1947.¹⁹³

Nicméně situace se záhy změnila. V souvislosti s revizí pozemkové reformy docházelo k vyvlastňování zemědělské půdy o rozloze větší než 50 ha. Pozemky vyvlastněné od soukromých vlastníků (tj. sice odkoupené, ovšem za cenu neodpovídající reálné hodnotě daných pozemků) pak byly přidělovány tzv. výkonným zemědělcům – tedy těm, kdo tuto půdu obhospodařují, jak stanovil zákon č. 46/1948 Sb.^{194 195}

Z podnětu Krajské hospodářské rady v Českých Budějovicích byla z této příčiny svolána schůze do budovy ONV Strakonice na 20. února 1948. Na této schůzi se v rámci revize pozemkové reformy jednalo o přidělení lesních pozemků na území politického okresu Strakonice, včetně pozemků náležejících k velkostatku Zdeny Havránkové. Celková výměra lesních nemovitostí tohoto velkostatku činila 1029 ha a 2 516 m², což byla výměra mnohonásobně nadlimitní (tedy v rámci intencí revize pozemkové reformy). 16. února 1948 rozeslalo ONV Strakonice pozvánku všem předsedům MNV, kterých se chystaná parcelace velkostatku reálně týkala.¹⁹⁶

MNV Strakonice se svou žádostí ze dne 19. února 1948 přihlásilo o následující pozemky: les Hůl na katastrálním území obce Drachkov a Pracejovice; les Tisovník a Březový vrch na katastrálním území obce Hubenov; les Kbil na katastrálním území obce Švejcárova Lhota; les Hradiště na katastrálním území obcí Libětice, Makarov, Mutěnice, Radošovice; les Srpská na katastrálním území obce Přední Ptákovice; les Vlčiny na katastrálním území Předních Zborovic. Ve všech případech se žádost týkala nejen lesů, ale také pozemků sloužících jako deputáty lesního personálu.¹⁹⁷

Druhé jednání zástupců dotčených MNV se uskutečnilo 25. února 1948 v kanceláři předsedy MNV Strakonice. Pozvání k účasti na této schůzi mělo být rozesláno i těm

¹⁹³ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa – L. Havránková, inv. č. 243

¹⁹⁴ Tzv. zákon o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví a lesní půdě) z 21. března 1948, s platností od 14. dubna t.r.

¹⁹⁵ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa – L. Havránková, inv. č. 243

¹⁹⁶ Viz tamtéž

¹⁹⁷ Viz tamtéž

MNV, které měly na této poradě zájem, ačkoliv se dotčené pozemky nenacházely v jejich katastru. Zápis o této schůzi informuje, že jednotlivé MNV, jejichž zástupci se na jednání dostavili, se již předběžně dohodly o utvoření lesních družstev ke společnému obhospodařování žádaných pozemků. Obce Hájská, Lhota Kapsova, Modlešovice, Nebřehovice a Přední Ptákovice žádaly přidělení lesu Sprská. Obce Přední Zborovice a Radošovice žádaly přidělení lesu Vlčiny, zatím ovšem bez vzájemné dohody na společné správě. Strakonice, Mutěnice a Pracejovice žádaly o přidělení lesu Hůl. Les Hradiště pak měly zájem obhospodařovat obce Libětice, Přední Zborovice a Sousedovice. Libětice dále žádaly i o lesní pozemky známé jako Hůstrá. Obec Úlehle podala žádost o přidělení lesů Kbil a Hájovice. Zástupci MNV Drachkov vyslovili zájem o hospodaření na pozemcích Přední a Zadní Kosa, Březový Vrch, Liščí díry a Spáleniště. Obec Makarov vznesla žádost o pozemky Soudná a Háje. Obce Droužetice, Klínovice, Krty a Hubenov žádaly přidělení lesu Tisovník. Obce Klínovice a Únice každá samostatně žádaly o les Březový Vrch, aniž by mezi nimi v té době existovala dohoda o utvoření společného lesního družstva. Údaje o dalším vývoji těchto jednání ve fondu MěNV Strakonice chybí. Stejně tak chybí i datum konání další schůze, na které se měly mimo jiné podat všem zainteresovaným informace o ceně za 1 ha u jednotlivých pozemků. Lze se ovšem domnívat, že parcelace a následný odkup pozemků ze zbytkového velkostatku obcemi se realizovaly více či méně podle tohoto nástinu.¹⁹⁸

Rozhodnutím ZNV v Praze z 8. května 1948 byla pak na celý velkostatek – tedy jak na pozemky lesní, tak zemědělské - uvalena národní správa. Toto rozhodnutí bylo schváleno radou ZNV v dohodě s ministerstvem zemědělství 7. dubna 1948 a týkalo se veškerého majetku Zdeny Havránkové v obcích Chrástovice, Láz, Leskovice, Rojice, Velká Turná, Nové Strakonice, Pracejovice, Strakonice a Hubenov. Nutnost zavedení národní správy byla zdůvodněna nedostatky v hospodaření ohrožujícími plynulý chod podniku. Národním správcem byl ustanoven Ing. Vojtěch Kayzler zastupující Ústřední ředitelství státních lesů a statků. Majitelka Zdena Havránková byla tímto zbavena moci a práv zasahovat do činnosti národního správce. Rozhodnutí přišlo v době, kdy už byl

¹⁹⁸ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa – L. Havránková, inv. č. 243

velkostatek v souladu se zákonnou normou rozparcelován a postupně dělen mezi jednotlivé obce či jejich svazky a lesní družstva.¹⁹⁹

3.2.3 Majetek Rolfa Hallera

Na základě dekretu č. 12/1945 Sb. zkonfiskoval ONV Strakonice v součinnosti s MNV Strakonice majetek po Němci Rolfu Hallerovi, dr. Lotharu Rozkoschném a jeho manželce Else Rozkoschné z Vídně. Konfiskační vyhláška byla vydána nejprve ONV Strakonice 4. dubna 1946, posléze pak i ze strany MNV Strakonice 8. dubna 1946 (ovšem v praxi byla konfiskace provedena již v létě 1945). Majetek, na který se tato konfiskace vztahovala, se skládal z půdy zemědělské a k ní příslušných budov hospodářských i obytných o celkové rozloze větší než 50 ha.²⁰⁰

Zmiňme na tomto místě nejprve roztržku vznikuvší mezi MNV Strakonice a MNV v Dražejově. Spor se rozhořel v srpnu 1946 a týkal se osoby národního správce výše zmíněného majetku.²⁰¹

MNV Strakonice stanovil národního správce v červenci 1945 na základě rozhodnutí svého pléna. Jmenovitě se jednalo o oficiála MNV Strakonice Eduarda Chmela, který měl spravovat jak majetek v katastrálním území Strakonice (konkrétně zde hovoříme o cca 43 ha zemědělské půdy, hostinci V Ráji a k němu přilehlých hospodářských budovách, dále 2 stodolách uvnitř města), tak i malou část majetku ležící v katastrálním území sousední obce Dražejov (asi 3 ha lesa, obytné domy č. p. 70 a č. p. 71 a přilehlé pozemky o nepatrné výměře). Nicméně MNV v Dražejově odmítl uznat pravomoc Eduarda Chmela nad celým majetkem. MNV Strakonice se proto obrátil na zemědělský referát ONV Strakonice se stížností, že sice došlo k pokusu dohodnout se na ustanovení správce, který by sloučil národní správu nad uvedeným majetkem, avšak tato snaha nebyla druhou stranou dostatečně reflektována.²⁰²

Ze vzájemné korespondence lze vyčíst argumenty obou stran. Zástupci MNV v Dražejově argumentovali především tím, že to oni zavedli národní správu nad celým majetkem jako první (údajně už 3. června 1945), čímž vznikl oprávněný nárok na

¹⁹⁹ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa – L. Havránková, inv. č. 243

²⁰⁰ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²⁰¹ Viz tamtéž

²⁰² Viz tamtéž

správu celého majetku ze strany jimi dosazeného národního správce. Druhá strana toto tvrzení vyvracela s tím, že činitelé MNV v Dražejově národní správu nad celým majetkem nikdy nezaváděli, ani tak nemohli učinit, neboť přesně nevěděli, co všechno k majetku náleží, dále že jimi ustanovený národní správce nikdy nepřevzal národní správu nad celým majetkem ani teoreticky, natož prakticky. Navíc padlo i obvinění, že národní správce dosazený z rozhodnutí MNV v Dražejově - Karel Kuncl, bydlištěm v Dražejově č. p. 98 - je blízkým příbuzným předsedy tohoto národního výboru. MNV Strakonice dále uvedl, proč by se jejich kandidát měl stát národním správcem majetku. V jeho prospěch prý hovořila možnost telefonického spojení ve městě i skutečnost, že je v pravidelném styku s MNV i ONV Strakonice. Plénum ONV Strakonice nakonec na své schůzi konané 5. září 1946 rozhodlo ve prospěch MNV v Dražejově. Národním správcem nad majetkem Rolfa Hallera a Lothara Rozkoschného se stal Karel Kuncl.²⁰³

Konfiskované nemovitosti byly v následujícím roce rozděleny mezi několik subjektů. Místní rolnická komise ve Strakonících zaslala na ZNV v Praze ke schválení přidělový plán, podle kterého Štěpánka Dejmalová, malozemědělec, měla získat nemovitosti o výměře 2,1695 ha. Čtyři další nejmenovaní příjemci měli z majetku získat nemovitosti o celkové výměře 0,8110 ha jakožto stavební parcely. V poslední řadě pak nemovitosti o výměře 11,2972 ha měly být přiděleny do rukou MNV Strakonice pro směny ve veřejném zájmu. Celková výměra nemovitého majetku určeného k přidělení činila 14,2777 ha. ZNV v Praze tento plán schválil dne 7. července 1947.²⁰⁴

Jmenovaná Štěpánka Dejmalová vlastnila pozemky v Olomouci – Neřetíně o výměře 2,9244 ha, ovšem tyto pozemky byly určeny k prodeji pro Olomoucké letiště. Její právní zástupce proto 20. ledna 1947 sepsal protokol o směně u ONV Strakonice za přítomnosti zástupců jmenovaného ONV, Okresní rolnické komise, Místní rolnické komise, Státní odborové úřadovny v Českých Budějovicích a odbočky Národního pozemkového fondu ve Strakonících. Podmínkou směňující bylo, že tyto pozemky nabude bez jakéhokoli omezení, tj. především bez jakýchkoli poplatků v souvislosti se směnou. Její případná vydání měl tedy plně hradit stát, který se o její původní pozemky ucházel ve veřejném zájmu.²⁰⁵

²⁰³ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²⁰⁴ Viz tamtéž

²⁰⁵ Viz tamtéž

Nutno doplnit, že kromě zmíněné části konfiskovaného nemovitého majetku po Hallerovy a Rozkoschném, který podléhal přidělovému plánu, zůstalo dalších 14,2979 ha majetku volného, tj. v držení rumunské státní příslušnice Margarety Sorescu, z čehož 12,5982 ha se nacházelo v katastrálním území Strakonice a 1,6997 ha v katastrálním území obce Dražejov. Margareta Sorescu po zavedení národní správy žádala o vyplácení obnosu, který připadal ideálně na výměru daných pozemků. Jelikož se jednalo o rumunskou státní příslušnici, nemělo rozhodnutí o konfiskaci majetku oporu v platných zákonných opatřeních namířených proti majetku Němců (zmíněna je zde vyhláška ministerstva financí z 22. června 1945). Stejně tak bylo bezpředmětné, k jaké národnosti se dotýčná hlásila v době předválečné. Pokud by MNV Strakonice nehodlal ze svého rozhodnutí ustoupit, hrozilo reálně, že by se do celé záležitosti vložilo rumunské velvyslanectví a intervenovalo u ministerstva zahraničí a u ministerstva vnitra. V tomto smyslu odpověděl advokát JUDr. Jan Hloušek dotázaný předsedou MNV Strakonice, jak v tomto neobvyklém případě postupovat.²⁰⁶

3.2.4 Případ Karla Egera st.

Další osobou postiženou konfiskací majetku z rozhodnutí MNV ve Strakonici byl Karel Eger st., majitel brusírny skla se sídlem na Velkém náměstí č. 8.

Podle údajů z února 1946 bylo proti jeho synovi Karlu Egerovi ml. a Františkovi Egerovi vedeno trestní řízení podle dekretu č. 138/1945 Sb. Navíc spisy Karla Egera st. a Otty Egera měl v té době v rukou veřejný žalobce s úkolem určit, zda se přečiny vymezené malým retribučním dekretem vztahují i na ně.

Plénum MNV Strakonice se rozhodlo zavést nad živností a majetkem Karla Egera st., jakožto nad majetkem nespolehlivé osoby, národní správu. Toto rozhodnutí padlo 8. března 1946. Dne 11. března 1946 poslal MNV na ONV ve Strakonici žádost ohledně jmenování prozatímního národního správce dle § 9 dekretu č. 5/1945 Sb. Protože však osoba řádného národního správce mohla být určena pouze se souhlasem Oblastní osídlovací úřadovny v Českých Budějovicích, doporučil ONV dotázat se na vhodnou osobu na pozici prozatímního národního správce hospodářské skupiny řemesla.²⁰⁷

²⁰⁶ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²⁰⁷ Viz tamtéž

Karel Eger st. podal proti rozhodnutí o konfiskaci svého majetku odvolání k ONV Strakonice, který toto odvolání ovšem 29. dubna 1946 zamítl s poukazem na fakt, že dotyčný nepředložil osvědčení o státní spolehlivosti, k čemuž byl vyzván. Z písemné komunikace mezi oběma národními výbory vyplývá, že ačkoli bylo Karlu Egerovi st. takové osvědčení původně vydáno, vzápětí bylo prohlášeno za neplatné kvůli udání, které došlo na okresní vyšetřovací komisi a vinilo dotyčného z toho, že byl funkcionářem árijské stráže ve zdejší okrese po dobu okupace. Z toho důvodu bylo také proti němu na jaře 1946 vedeno trestní řízení u okresní trestní komise.²⁰⁸

Mezitím 12. dubna 1946 doporučil ONV ve Strakonících do pozice prozatímního národního správce majetku Karla Egera st. Františka Šimůnka. Šimůnek byl profesí taktéž sklář a v té době byl národním správcem obchodu se sklem původně v majetku Františka Egera. Zanedlouho se ONV ovšem vyjádřil v tom smyslu, že na daný případ se nutnost svolení od Oblastní osidlovací komise nevztahuje (a společně s tím ani nutnost jmenovat prozatímního národního správce), jelikož se nejedná o případ, ve kterém by hrozilo akutní nebezpečí z prodlení (jak stanoveno § 7 dekretu č. 5/1945 Sb.), takže je možno osobu národního správce jmenovat bezodkladně.²⁰⁹

Dne 13. září 1946 se do úřadovny MNV ve Strakonících dostavil Richard Drechsler z Prahy a složil slib podle § 16 dekretu č. 5/1945 Sb., čímž se ujal výkonu národní správy nad živností Karla Egera (do pozice byl předtím jmenován výměrem Osidlovacího úřadu v Praze 7 datovaného k 3. srpnu 1946). Ten samý den ovšem odjel zpět do Prahy, klíče od brusírny skla uložil na MNV ve Strakonících s příkazem, aby byly vydány pouze účetní, která měla 16. září 1946 dokončit zápisy v účetních knihách. Podle dopisu odeslaného Drechslerovi 24. září 1946 se ovšem dotyčný od té doby ve Strakonících neukázal a na MNV tak docházely četné stížnosti a dotazy ze strany Karla Egera st., který neměl bez klíčů přístup do dílny, a ze strany zákazníků, kteří čekali na vyřízení svých objednávek. Předseda MNV na závěr dopisu vyzval Drechslera, aby se navrátil co nejdříve a ujal se svých povinností. Richard Drechsler vyličil své stanovisko velmi jasně v ručně psaném dopise adresovaném z 9. listopadu 1946. Mezi důvody, které uvedl pro ospravedlnění své nečinnosti ve funkci národního správce, byla mimo jiné časová a finanční náročnost dopravy z Prahy do Strakonice, dále pak nízké finanční

²⁰⁸ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²⁰⁹ Viz tamtéž

ohodnocení příslušející mu z titulu jeho funkce. On sám nechápal, kdo by se chtěl starat o cíleně zničený obchod s dílnou za tak nízkou finanční odměnu. Egera označil za národně neuvědomělého a nespolehlivého sympatizanta bývalého okupačního režimu, který se i po skončení okupace choval nevhodným způsobem a cíleně vyvíjel co nejmenší pracovní úsilí. V dopise se Drechsler dále domáhal toho, aby byl zpraven o tom, zda bude národní správa zrušena a majetek Egerovi znovu vrácen, nebo zda je možnost, že mu bude tento obchod odměnou za jeho práci prodán. V prvním případě se zdráhal jakkoli se nadále účastnit na správě obchodu a dílny.²¹⁰

Předseda MNV ve Strakoniciích oslovil Osidlovací úřad v Praze s tím, aby se buď Richard Drechsler vrátil do města a aktivně se ujal výkonu svých povinností, které na sebe vzal složením přísahy, nebo aby byl určen jiný národní správce. Tento dopis nese datum 14. prosince 1946. Ve své odpovědi z 27. ledna 1947 Osidlovací úřad v Praze žádá zasvěcení do detailů celé vzniklé situace, zejména jestli už byl ustanoven jiný národní správce s přednostním právem dle zákona č. 255/1946 Sb., nebo zda se Richard Drechsler mezi tím znovu ujal výkonu národní správy. Předseda MNV v dopise z 12. února 1947 sdělil, že Richard Drechsler se v podniku již od září 1946 neukázal a že dosud nebyla jmenována jiná osoba na jeho místo. Žádal tedy Osidlovací úřad v Praze, aby sjednal nápravu. Poukazoval přitom na skutečnost, že celá nestandardní situace působí neklid u veřejnosti.²¹¹

Komunikace mezi MNV Strakonice a nepřítomným národním správcem Drechslerem mezitím pokračovala. Dne 14. března 1947 odeslal Drechsler další ručně psaný dopis, ve kterém obvinil majitele podniku, že v době, kdy bylo rozhodnuto o konfiskaci jeho firmy, vybral z kasy veškerou hotovost v hodnotě 65 000 Kčs a odprodal sklo Fezárnám za částku 28 000 Kčs. Drechsler se tedy ujal národní správy v okamžiku, kdy v dílně zůstalo pouze neupotřebitelné sklo a kdy podnik vykazoval dluh ve výši 40 000 Kčs. Vyčetl také, že mu nebyly ve Strakoniciích přiděleny žádné obytné prostory. Odkazuje se na své prosby adresované na MNV ve Strakoniciích 8., 25. a 28. listopadu 1946, ve kterých se tázal, zda mu bude podnik – poté co by prokázal své profesionální kvality – odprodán. Obvinil činitele zodpovědných úřadů, že o nekalých činech Karla Egera st. věděli, ale nepodnikli nic k nápravě. Dne 18. března 1947 odeslal

²¹⁰ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²¹¹ Viz tamtéž

MNV Richardu Drechslerovi sdělení o tom, že bude brzy zproštěn pozice národního správce firmy, a připomněl, že do doby, než k tomu dojde, musí Drechsler řádně plnit povinnosti plynoucí z jeho pozice.²¹²

Dne 21. března 1947 oslovil MNV ve Strakonících Bohuslava Gruntoráda z Kutné Hory s tím, že byl předběžně ustanoven novým národním správcem firmy. V dopise MNV žádal, aby v případě zájmu zaslal dotyčný osvědčení o státní a národní spolehlivosti, vysvědčení zachovalosti, výuční list ze sklenářského oboru a potvrzení o vykonané praxi v tomto oboru. Oslovený Bohuslav Gruntorád, narozený v roce 1890, ale na zasláný dopis neodpověděl. MNV ve Strakonících proto 4. června 1947 oslovil MNV v Kutné Hoře a žádal o zjištění, zda dotyčný stále žije v tomto městě. V případě, že se odstěhoval, pak žádal o sdělení jeho nynější adresy.²¹³

Současně také MNV ve Strakonících oslovil ministerstvo národní obrany v tom smyslu, zda nemá nějaké přednostní uchazeče o pozici národního správce nad firmou. Ministerstvo se následně dožadovalo podrobnějších informací o zařízení firmy, jejím stavu, chtělo vědět, zda je pro národního správce ve městě k dispozici byt, a žádalo objasnění žádosti, když podle dostupných záznamů byla pozice národního správce již obsazena Bohuslavem Gruntorádem. V dopise z 1. července 1947 odpověděl MNV ve Strakonících, že žádný byt pro národního správce ve městě k dispozici není, dále informoval o skutečnosti, že jím oslovený Bohuslav Gruntorád 16. září 1946 zemřel. Poukázal rovněž na fakt, že původně jmenovaný národní správce Richard Drechsler stále nebyl zbaven své funkce. Následoval popis současného stavu podniku, který byl ovšem v rozporu s údaji, které ve svých dopisech uvedl Drechsler (viz výše). MNV hodnotil podnik jako slušně zařízený a prosperující s poukazem na to, že ve městě se nacházela pouze dvě sklenářství. Zmíněn je také poslední vývoj v případě majitele Karla Egera st. – proti odsouzení okresní nalézací komisí dle dekretu č. 138/45 Sb. podal odvolání k ZNV v Praze. Odvolací komise ZNV mu trest částečně snížila, ale nezprostila ho viny z odnárodňovacích snah, takže nedošlo ke zrušení trestního nálezu. Zmíněno bylo také odvolání, které Eger podal proti rozhodnutí o konfiskaci majetku a které v té době stále čekalo na vyřízení.²¹⁴

²¹² Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²¹³ Viz tamtéž

²¹⁴ Viz tamtéž

Bezradnost úředníků z MNV ve Strakonících ohledně nastalé situace dokládala žádost předsedy tohoto orgánu ze 7. července 1947, ve které žádal, aby ONV ve Strakonících vydal nařízení o uzavření obchodu, ježto se jmenovaný národní správce odmítal ujmout své role a momentálně nebyl jiný kandidát pro výkon této funkce. Karel Eger st. navíc bez patřičného oprávnění dál provozoval svůj obchod (nezapomeňme na vzniklé právní vakuum – Egerovo odvolání proti rozhodnutí o konfiskaci bylo stále v odvolacím řízení a národní správa bez přítomnosti správce byla neplatná) a odmítal vyplňovat dotazníky pro hospodářskou skupinu s poukazy na to, že je to povinností národního správce.²¹⁵

Komplikovaná situace byla nakonec vyřešena v srpnu 1947 – 27. srpna informoval ZNV v Praze, že stálá komise ministerstva národní obrany a odbojových organizací při Osidlovacím úřadě v Praze na schůzi konané 17. června téhož roku rozhodla, že národní správa nad majetkem Karla Egera st. může být obsazena MNV ve Strakonících, klidně i uchazečem bez přednostního práva podle zákona č. 255/1945 Sb. Zároveň byl vysloven apel, aby bylo přihlédnuto k žádostem neumístěných krajanů vrátivších se ze zahraničí. Toto rozhodnutí uvolnilo činitelům MNV ruce, a tak byl výměrem z 13. října 1947 novým národním správcem stanoven František Šimůnek ze Strakoníc. Slib dle § 16 dekretu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. složil v kanceláři předsedy MNV ve Strakonících 15. Října 1947.²¹⁶

Zároveň byl odeslán přípis původně jmenovanému národnímu správci Drechslerovi, ve kterém byl vyzván, aby se do 14 dní od doručení (tj. do 27. října 1947) dostavil na MNV ve Strakonících a předal národní správu do rukou nově jmenovaného správce. Jak je možno vyčíst z písemné komunikace mezi MNV a ONV ve Strakonících z 5. listopadu 1947, Drechsler tuto výzvu zcela ignoroval. Předseda MNV tedy sdělil, že došlo k rozhodnutí o předání národní správy i bez Drechslerovy přítomnosti. Jako datum k provedení tohoto úkonu byl určen 7. listopad 1947.²¹⁷

Výkon národní správy nad firmou Karla Egera st. nebyl ovšem ani v nejmenším lehký úkol. O poměrech v podniku se otevřeně vyjádřil už Richard Drechsler ve svých dopisech (viz výše) a mnohá jeho obvinění nový národní správce František Šimůnek

²¹⁵ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²¹⁶ Viz tamtéž

²¹⁷ Viz tamtéž

potvrdil v písemné zprávě odeslané na MNV ve Strakonících 1. prosince 1947. V této zprávě zmínil katastrofální hospodaření účetního podniku Skokana – v pokladním účtu vykazoval příjem 18 690 Kčs a výdej 44 541 Kčs. Pokladní hotovost byla v době převzetí podniku Františkem Šimůnkem pouze 4,60 Kčs. Následovala celá řada stížností na Karla Egera St. – např. že odmítal dokončit rozdělané práce. Šimůnek se rozhodl přijmout do podniku pokladníka pro příjem peněz Hubače, aby dohlížel právě na účetního Skokana, jelikož ten přijaté peníze nevykazoval v pokladním příjmu. Dále si Šimůnek na přechodnou dobu vyžádal účetního, nákupního a prodejního úředníka Červenku u sklenářské firmy Karel Vogl v Písku, aby mu pomohl postavit zbídačený Egerův podnik na nohy. Nicméně Eger se pokoušel Červenku neustále ovlivňovat. Měl na něj opakovaně naléhat, aby se o vnitřní záležitosti v podniku nezajímal, a hlasitě se podívoval tomu, že dotyčný klesl tak hluboko, aby se podílel na národní správě. Když se toto ukázalo jako neúčinné, začal Eger Červenkovu vyhrožovat udáním (Červenka byl souzen dle dekretu č. 138/1945 Sb. vzhledem k tomu, že v době okupace zastával pozici tajemníka Národního souručenství), ale opět bez úspěchu. Šimůnek ve správě dále uvedl údaje o zlepšujícím se hospodaření podniku právě díky zásahům Červenkovým – podařilo se např. odvrátit exekuci ze strany berního úřadu, která hrozila kvůli tomu, že Eger neodváděl daně. Dále Šimůnek vyplatil mzdy zaměstnancům a poplatil část na dluh odebraného zboží. Na závěr podal nový národní správce návrhy na další opatření s cílem vyvést podnik z krizové situace – konkrétně propuštění Karla Egera st., účetního Skokana a přijetí pomocné pracovní síly, 2 brusičů skla.²¹⁸

Karel Eger st. dělal národní správě podniku potíže i nadále – např. se domáhal platu ve výši přes 18 190 Kčs za období od října 1946 do prosince 1947. Nicméně 6. února 1948 padlo konečné rozhodnutí ve věci Egerova odvolání proti zavedení národní správy. ONV ve Strakonících jeho odvolání zamítl s odkazem na § 4 dekretu č.5/1945 Sb., podle kterého byl Eger označen za osobu státně a národně nespolehlivou. Osvědčení o státní a národní spolehlivosti bylo mu skutečně vyhláškou MNV ve Strakonících odebráno. ONV tedy rozhodl, že Egerův majetek podléhá konfiskaci dle podmínek uvedených v § 1 dekretu č.108/1945 Sb. Proti tomuto rozhodnutí už nebylo možno se odvolat.²¹⁹

²¹⁸ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²¹⁹ Viz tamtéž

Národní správce František Šimůnek nicméně za svou snahu o zvelebení upadlého podniku odměněn nebyl - 25. února 1948 mu bylo ústy předsedy MNV ve Strakonících sděleno, že jeho setrvání v této pozici není nadále možné. Šimůnek se proto rozhodl uvolnit správu sklářského podniku k 1. březnu 1948 s tím, že k tomuto dni připraví uzávěrku obchodních knih a seznam dlužníků a věřitelů. K rozhodnutí vyměnit národního správce dospěla rada MNV na popud akčního výboru. Za nástupce Františka Šimůnka byl vybrán sklář Josef Wagner z Kvíčovic, který byl o tomto rozhodnutí rady MNV z 8. března 1948 informován o dva dny později. K předání podniku novému národnímu správci došlo v poslední březnový den, ale pozice národního správce byl Šimůnek zproštěn až usnesením plena MNV ve Strakonících z 12. června 1948. Ze strany Šimůnkovy došlo ještě na oficiální stížnost na jeho nástupce Josefa Wagnera ohledně toho, že nový národní správce svému oboru nerozuměl a jeho činnost hrozila podniku neblahými důsledky.²²⁰

3.2.5 Firma Antonína Menzela

Další firmou, která byla konfiskována a dána pod národní správu s odvoláním na dekret č. 108/1945 Sb., byl velkoobchod peřím Antonína Menzela. Tento podnik byl ovšem v dosti zbídačeném stavu – 10. července 1946 zaslal MNV Strakonice žádost na ministerstvo vnitřního obchodu o likvidaci podniku z důvodu jeho rostoucí pasivity. Ministerstvo na žádost odpovědělo kladně 23. září 1946. Úvěrní ústav v Praze se 31. října 1946 přihlásil o pohledávku na dluh, který u něj podnik měl, ve výši 298 860 Kčs plus úroky.²²¹

Národním správcem podniku byl nejdříve Antonín Kozbach - původně od 21. června 1945 likvidační správce - od 15. února 1946 do 29. května téhož roku, kdy ho rada MNV navrhla vyměnit za Josefa Němečka. Josef Němeček by měl jako národní správce této firmy nárok na odměnu 2 500 Kčs měsíčně, sám ale nabídl své služby za 1 500 Kčs odměny měsíčně.²²²

MNV Strakonice nakonec 24. září 1947 rozhodlo o tom, že podnik bude dán do klidu, a poslalo žádost na ONV Strakonice, aby byl podnik zapsán na seznam podniků

²²⁰ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²²¹ Viz tamtéž

²²² Viz tamtéž

určených k likvidaci. Podle komunikace mezi MNV Strakonice a Úvěrním ústavem v Klimentské ulici v Praze 2 z 19. ledna 1948 vyplývá, že i na začátku tohoto roku byl podnik v klidu a stále čekal na likvidaci.²²³

3.2.6 Firma Josefa Koláře

Konfiskace a národní správa se rovněž dotkla obchodu se starým železem, kovy, textilními odpadky, papírem, pryží, korkem a kostí původně v majetku Josefa Koláře. Finanční situace podniku ale nebyla příznivá, a tak národní správce firmy, František Kraml, musel 5. ledna 1946 žádat MNV Strakonice o povolení k zatížení běžného účtu národní správy u Všeobecné záložny ve Strakonících částkou 5000 Kčs. Tyto finance byly nutné na výplaty dělníkům a nákupy materiálu od sběračů. MNV proto stejně jako v případě obchodu Antonína Menzela (viz výše) podal 9. srpna 1946 žádost k ministerstvu vnitřního obchodu o likvidaci podniku. Ministerstvo žádost postoupilo 23. září 1946 Fondu národní obnovy (FNO). FNO ovšem nereagoval, a tedy byl v této záležitosti osloven MNV Strakonice. Ve druhé žádosti datované ke dni 8. července 1947 MNV urgoval rozhodnutí o likvidaci s poukazem na skutečnost, že momentálně u firmy nikdo nevykonává národního správce. FNO se ovšem žádostí ani nadále nezabýval, na došlé písemnosti neodpověděl, takže 29. listopadu 1947 došlo k odeslání třetí žádosti o urychlené rozhodnutí v případě firmy Josef Kolář se zdůrazněním, že za ztráty vzniklé neprovedením likvidace nenese MNV odpovědnost.²²⁴

K určitému průlomů došlo na jaře 1948, kdy ministerstvo vnitřního obchodu zrušilo povolení k obchodu s odpadky pro danou firmu, určilo lhůtu 3 měsíců k likvidaci a určilo Jaroslava Zdeňka z Horažďovic za meziobchodníka s odpadky. K rozhodnutí v celé záležitosti nakonec došlo až v červnu 1948.²²⁵

Uveďme ještě, že původnímu majiteli Kolářovi ONV Strakonice 24. března 1948 odebral živnostenské oprávnění k provozování obchodu a vyškrtl ho z živnostenského rejstříku. Živnostenský list mu byl původně vydán Okresním úřadem ve Strakonících 26. září 1940.²²⁶

²²³ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²²⁴ Viz tamtéž

²²⁵ Viz tamtéž

²²⁶ Viz tamtéž

3.2.7 Firma Tobias Freye

Také na firmu Tobias Freye, obchod s dřívím a uhlím, vydal MNV Strakonice v květnu a červnu 1945 konfiskační vyhlášku. Jednalo se o rozsáhlejší podnik, ke kterému náležely skladiště, garáže i vlečka. Majitelé byli židovského původu, a tudíž jim byl majetek ze strany okupační moci odebrán a v říjnu 1941 prodán do vlastnictví Rudolfu Strnadovi (patrně držiteli říšského občanství vzhledem k tomu, že i přes české jméno je o něm všude referováno jako o Němci) a jeho choti Elisabetě. Národním správcem se stala Ilsa Fuchsová, dcera Amálie Fuchsové, původní majitelky firmy před vznikem Protektorátu Čechy a Morava. Firma byla v té době pasivní, Strnad načerpal u Kreditanstalt der Deutschen v Praze (v té době se už jednalo o Pražský úvěrní ústav) úvěr ve výši 800 000 Kčs. Tato suma zůstala nesplacena, věřitel se soudní cestou domáhal jejího zaplacení, ačkoli národní správa neměla dostatečné prostředky k uhrazení této pohledávky. Z toho důvodu obrátil se MNV Strakonice v dubnu 1946 na ministerstvo vnitřního obchodu s dotazem, zda může za této situace národní správu zrušit a předat majetek do rukou právoplatné dědičce, nebo jestli může firmu dát do likvidace. Úvěrní ústav v Praze se 31. října 1946 přihlásil u MNV Strakonice s pohledávkou na celkem 1 010 845 Kčs plus úroky.²²⁷

Materiály ve fondu MěNV Strakonice neobsahují informace o tom, jak se národní správa s tímto nemalým dluhem nakonec vypořádala.

Informace o dalším vývoji v tomto případě jsou poněkud kusé. Můžeme se v nich dočíst o tom, že MNV Strakonice jmenoval za národního správce firmy Jana Klimeše, proti čemuž ovšem po provedení revise národní správy v podniku dne 3. dubna 1946 vystoupil předseda subkomise pro vnitřní osídlení a správu nepřátelského majetku při ZNV v Praze. Proti osobě národního správce vystoupil s námitkami, že neprokázal ani národní a státní spolehlivost, ani občanskou zachovalost. Předseda navrhl Klimešovo odvolání a doporučil vybrat jinou osobu z uchazečů s přednostními právy ve smyslu vyhlášky č. 302 Osídlovacího úřadu a FNO v Praze z 23. ledna 1946. Josef Klimeš nakonec pozici národního správce přeci jen vykonával od ledna 1946 do 1. dubna 1947. Žádost o zbavení funkce zaslal písemně na MNV Strakonice 19. února 1947 – požadoval v ní, aby byl z funkce uvolněn do konce měsíce. Také v ní vysvětloval, že se

²²⁷ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

národní správy ujal na žádost dědičky podniku Ilsy Krajské. Ilsa Krajská původně vykonávala národní správu nad podnikem do konce roku 1945. Jan Klimeš měl podle původní dohody dotyčnou zastoupit nejvýše po dobu 1/8 roku. Argumentoval vysokým věkem a zdravotními problémy, které mu neumožňovaly, aby se o podnik v tak zblázněném stavu nadále mohl starat.²²⁸

Revize národní správy v podniku z dubna 1946 také odhalila několik nesrovnalostí z předchozího roku, kdy národní správu vykonávala Ilsa Krajská. Konkrétně se zjistilo, že 22. srpna 1945 došlo k odprodeji strojního zařízení na výrobu dřeváků za částku 19 710 Kčs, že 18. října téhož roku bylo prodáno 960 metrů filce za částku 108 864 Kčs. Řádné doklady k oběma těmto prodejům nebyly při revisi předloženy. MNV Strakonice proto vyzval bývalého národního správce, Ilsu Krajskou, aby předložila údaje o tom, kdo byl kupující, a vysvětlila, z jakých důvodů došlo k prodeji těchto věcí.²²⁹

Dále je z písemností ve fondu MěNV Strakonice možno zjistit, že 31. března 1947 vystoupila Hospodářská skupina maloobchod, okresní odborná skupina uhlí (dále HSM) s návrhem, aby MNV Strakonice přikročil v kooperaci s HSM k likvidaci podniku v národní správě a aby byla stávajícím zákazníkům dána možnost přihlásit se k odběru uhlí u jiných obchodníků s tímto artiklem, tedy nechat se u nich zapsat do listiny zákazníků. HSM přitom poukazovala na rostoucí nespokojenost zákazníků. Podle HSM by celý proces netrval déle než 14 dní, a to včetně převzetí obchodních knih. MNV Strakonice na tento návrh nepřistoupil (viz následující odstavec).²³⁰

4. dubna 1947 oslovil MNV Strakonice Karel Pojsl, obchodník s uhlím ve Volyni, se žádostí o výkon národní správy nad firmou Tobias Freye. O něco málo později, konkrétně 24. dubna téhož roku, vyslovil stejné přání Petr Kalaš, obchodník s uhlím ze Strakonice. Ve své žádosti podotýkal, že jeho podnik vlastní dvě nákladní auta, a je tudíž schopen zajistit rozvoz a pokrýt poptávku po uhlí u obyvatel města. Taktéž podotkl, že v případě likvidace firmy Tobias Freye je ochotný pokrýt potřebu uhlí i u stávajících zákazníků zmíněného podniku. MNV Strakonice nakonec svým výměrem z 25. dubna

²²⁸ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²²⁹ Viz tamtéž

²³⁰ Viz tamtéž

1947 jmenoval na pozici národního správce Karla Hromádku, ten ovšem na pozici rezignoval, jakmile se dozvěděl o míře zadlužení podniku.²³¹

Na momentální situaci v záležitosti firmy Tobias Freye se 8. května 1947 písemně dotazovala i průmyslová komise při ZNV v Praze. V odpovědi stálo, že dědicové původních majitelů sice žádali o restituci majetku, ale ta nebyla proveditelná vzhledem k tomu, že podnik byl zatížen vysokými dluhy a oni požadují návrat podniku ve stavu, v jakém byl před okupací. MNV Strakonice dále sdělil, že po rezignaci v pořadí už třetího národního správce 30. dubna 1947, jmenovala rada MNV jeho nástupce, který ale ještě nebyl schválen plénem tohoto orgánu. Zmíněna byla také žádost o likvidaci podniku, která byla zaslána na FNO, i zájem o koupi podniku projevený Československými státními drahami, jelikož se nacházel v místech, kam se podle tehdejších plánů mělo rozšířit vlakové nádraží ve městě.²³²

V pořadí čtvrtým národním správcem se na základě usnesení pléna MNV Strakonice z 29. května 1947 stal Josef Syrovátka (rada MNV se takto usnesla už 8. května). Plénum schválilo taktéž žádost předchozího národního správce o zproštění této funkce, o něž zažádal 30. dubna téhož roku po pouhých jedenácti dnech od doby, kdy na MNV Strakonice adresoval svou žádost o přidělení národní správy. Důvodem byl velmi špatný stav podniku.²³³

Dne 17. srpna 1948 byl Okresní akční výbor (OAV) Strakonice osloven zmocněncem vlády pro hospodaření ovocem a zeleninou z ministerstva výživy. Tento zmocněnec požadoval, aby předseda OAV oslovil předsedu MNV Strakonice ve věci uvolnění objektů firmy Tobias Freye pro potřeby Kooperativy, prodejního střediska ovoce a zeleniny. Na počátku patrně stála takováto žádost vznesená ze strany Hospodářského družstva ve Strakonicích. Hospodářské družstvo žádalo tyto objekty z důvodu zajištění plynulého zásobení několika okresů. Předseda MNV tento požadavek odmítl s tím, že jednak místní národní výbory mají pravomoc disponovat pouze s byty (odvolával se v tomto na zákon č. 138/1948 Sb.²³⁴), jednak jsou dané objekty předmětem probíhajícího restitučního řízení. Dále doporučil buď jednat s majitelem podniku, pokud tedy pro něj dopadne restituční řízení příznivě, nebo apelovat u FNO na zrušení

²³¹ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²³² Viz tamtéž

²³³ Viz tamtéž

²³⁴ Zákon o hospodaření s byty z 28. dubna 1948, v platnosti od 4. června t.r. do 1. ledna 1957

podniku. OAV však i přesto žádal jmenování nového národního správce z řad Hospodářského družstva s poukazem na to, že majitelka stále nepodala žádost o provedení restituce. MNV proto 2. září 1948 žádal po Hospodářském družstvu Strakonice, aby mu v krátké době sdělilo jméno osoby vhodné k výkonu národní správy nad podnikem. Hospodářské družstvo 4. září 1948 navrhlo za národního správce Josefa Janouškovce, zástupce svého ředitele. Proti využití podniku hospodářským družstvem takovýmto způsobem se ohradily místní pobočka Osidlovacího úřadu a FNO v Českých Budějovicích. Ve svém přípisu z 26. září 1948 výslovně sdělily, že dokud neskončí restituční řízení u soudu, je nutné ponechat podnik v aktuálním stavu.²³⁵

Případ byl rozuzlen až vyhláškou ministerstva vnitřního obchodu č. 97 z 31. prosince 1948, uveřejněnou v úředním listě č. 6/I z 12. ledna 1949. V praxi došlo ke znárodnění podniku a k jeho začlenění do národního podniku Uhelné sklady československých dolů od 1. ledna 1949. Firma Tobias Freye se tedy stala místní pobočkou tohoto pražského národního podniku a nadále nesla název Strakonická prodejna Uhelných skladů čs. dolů. Podnik Uhelné sklady vyzval MNV Strakonice, aby zrušil národní správu nad podnikem, odvolal Josefa Syrovátka z pozice národního správce a pověřil ho předáním podniku do rukou vedoucího prodejny Bízka.²³⁶

Fond MěNV Strakonice neobsahuje explicitní informace o tom, jak rozhodl soud ve věci běžícího restitučního řízení. Dokument datovaný k 31. lednu 1949 a podepsaný předsedou MNV Strakonice zmiňuje, že v záležitosti navrácení podniku původní majitelce zatím nebylo rozhodnuto. Nicméně s přihlédnutím k faktu, a) že podnik byl od počátku roku znárodněn na základě vyhlášky ministerstva vnitřního obchodu, b) že vnitřní hospodářská politika státu směřovala nejprve ke znárodnění všech podniků s více než 50 zaměstnanci (zákon č. 114/1948 Sb. z 28. dubna 1948), dále pak ke znárodnění velkoobchodu a maloobchodu do roku 1950, je téměř jisté, že soud rozhodl v její neprospěch.²³⁷

²³⁵ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²³⁶ Viz tamtéž

²³⁷ Viz tamtéž

3.2.8 Koncese Jana Počty

Na schůzi z 12. dubna 1946 zavedl MNV Strakonice národní správu nad dopravní koncesí a majetkem Jana Počty. Konfiskace dotyčného postihla na základě trestního řízení, které proti němu bylo vedeno podle dekretu č.138/1945 Sb. (tj. řízení o provinění proti národní cti) – lidový soud v Písku Počtu vyšetřoval, zda během okupace neudal členovi SD Šulcovi Bohumila Hlaváče, který měl doma zásoby cigaret, duší, baterií a československých bankovek a prodával je na černém trhu, za což byl také posléze dotyčný pokutován. Počta byl předtím od 28. května do 17. července 1945 zajištěn jako státně a politicky nespolehlivý z rozhodnutí MNV ve Strakonících.²³⁸

Kvůli hrozbě z prodlení žádal MNV Strakonice nadřízený ONV, aby urychleně jmenoval prozatímního národního správce dle § 9 dekretu č.5/1945 Sb., nebo aby došlo k určení osoby národního správce Osidlovacím úřadem v Praze. ONV Strakonice oproti tomu navrhl, aby byl podnik dán do klidu jako přebytečný a nerentabilní. ONV dále argumentoval tím, že počet osobních dopravců ve městě byl plně dostačující. Navíc se Ústřední svaz dopravy pro Čechy a Moravu vyjádřil v tom smyslu, že nikdo z jeho členů ve Strakonících národní správu nad Počtovou živností a majetkem vykonávat nechce.²³⁹

Počta se proti konfiskaci bránil formou odvolání k ZNV v Praze, které odeslal 16. července 1946. Konkrétně zpochybňoval rozhodnutí ONV Strakonice z 24. května 1946 uveřejněné ve vyhlášce 22. června tohoto roku, podle kterého splňoval podmínky pro konfiskaci majetku dle dekretu č.108/1945 Sb. jakožto státně a politicky nespolehlivá osoba. Počta napadl právě toto označení, podle něj zcela nedostatečné, protože ani ONV ani MNV Strakonice mu nebyly schopny odůvodnit, proč byl takto označován. Rozhodnutí o konfiskaci označil za zmatečné, poněvadž kompetentní orgány, dle jeho mínění, neprovedly dostatečné vyšetření jeho osoby. Navíc uvedl, že konfiskace nebyla provedena v souladu s relevantním dekretem. Ten totiž stanovil, že takové rozhodnutí musí učinit plénum ONV, nikoli jeho jediný člen, jak se mělo v jeho případě udát. Dále napadl správnost provedení správního řízení v tom smyslu, že nedošlo k řádnému zjišťování činů uvedených v dekretu jako podmínky pro rozhodnutí o konfiskaci. Zde obvinil kompetentní orgány, že mu nedaly možnost řádné obhajoby s využitím svědků,

²³⁸ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²³⁹ Viz tamtéž

vznášení námitek a možností přijít s protidůkazy. Dále je obvinil, že nedisponovaly dostatečnými usvědčujícími důkazy spisovými, listinnými nebo svědeckými, na jejichž podkladě by mohlo být rozhodnuto v jeho neprospěch. Touto argumentací podepřel tvrzení označující celé řízení i rozhodnutí od počátku nejen za neplatné, ale také za nezákonné. Odvolání uzavřel tím, že není dostačující, aby byla osoba připravena o majetek toliko na základě toho, že ji místní správní orgán nebo jeho činitel označí za nespolehlivou bez patřičného opodstatnění takového prohlášení. Poukázal rovněž na fakt, že dekret č.108/1945 Sb. se nevztahuje na osoby státně a politicky nespolehlivé, ale na osoby národnosti německé nebo maďarské či na osoby vinné ze skutků protistátních nebo protinárodních.²⁴⁰

Řízení proti Počtovi vedené trestní nalézací komisí při ONV Strakonice skončilo 8. dubna 1947 upuštěním od potrestání. Odvolání podanému v červenci 1946 bylo vyhověno nejdříve doporučením od ZNV v Praze z počátku roku 1949 a posléze i na základě rozhodnutí rady ONV Strakonice ze 14. dubna téhož roku. Rozhodnutí o konfiskaci autodopravní koncese bylo zrušeno, což následně 10. května 1949 potvrdil i KNV v Českých Budějovicích.²⁴¹

3.3 Závěr

Závěrem je třeba konstatovat, že konfiskace a zavádění národní správy nad zkonfiskovaným majetkem byly nedílnou součástí agendy národních výborů na všech úrovních hierarchizovaného systému poválečné státní správy v Československu. Rozhodnutí o konfiskaci se v drtivé většině případů odvolávala na klíčový dekret č.5/1945 Sb. a neméně důležitý dekret č.108/1945 Sb.

Je ovšem nutné hledět na jednotlivá rozhodnutí o konfiskaci poněkud s rezervou, vzhledem k tomu, že některé z uvedených příkladů byly nejednoznačné z právního hlediska. Případ manželů Bublíkových z Volyně je toho zářným příkladem, stejně tak bychom v této souvislosti měli uvést i případ Jana Počty ze Strakonice – všichni z nich ve svých odvoláních proti konfiskačním vyhláškám vydaným národními výbory uvedli i závažné argumenty hovořící proti nespornosti takových rozhodnutí.

²⁴⁰ Fond MěNV Strakonice, karton č. 21, národní správa, inv. č. 241

²⁴¹ Viz tamtéž

Naprosto nelze vyloučit, že za rozhodnutími o konfiskaci v některých případech stála osobní zášť či závist. Stejně tak nelze vyloučit možnost, že v důsledku některých takových rozhodnutí došlo k osobnímu obohacení některých členů národních výborů a jejich známých osob. Koneckonců dostupná legislativa dávala národním výborům poměrně volné ruce. Mnohdy stačilo, aby byl dotyčný ze strany odpovědných orgánů označen jako národně nespolehlivý. Ovšem – jak vidno v případě Jana Počty – takové označení mnohdy stálo na velmi vratkých základech.

K tomu, abychom ale jednoznačně určili všechny skutečnosti a okolnosti, by bylo třeba vyzpovídat široký okruh pamětníků - v případě manželů Bublíkových nejednoho obyvatele města Volyně - abychom si mohli udělat úplnější obraz. Samotné písemné záznamy hovoří nejednoznačně.

Konfiskacemi a zaváděním národní správy se národní výbory kontinuálně zabývaly od května 1945 přes zlomový okamžik 25. února 1948 dále. Nejprve byla rozhodnutí motivována národností a chováním dotyčných za okupace, posléze hospodářským a zemědělským programem KSČ, která se od roku 1948 zcela neomezeně pustila do destrukce soukromého vlastnictví a realizace svého plánu na direktivně řízené hospodářství státu.

4. Únorové dny roku 1948 v politickém okrese Strakonice

Zpracování této kapitoly bylo obtížné díky nedostupnosti relevantních dobových pramenů. Obecní kronika města Strakonice v období let 1945 – 1950 existuje pouze ve formě ručně psaného konceptu, který ovšem k tomuto klíčovému období neobsahuje prakticky žádné informace. Obecní kronika města Volyně je omezena toliko na popis událostí na celostátní úrovni, ale k událostem v samotném městě mlčí. Obecní kronika města Horažďovice je uložena ve fondu SOKA v Klatovech. A přestože měla být digitalizována, tak svazek kryjící období 1940 – 1955 není na internetu dostupný.

Dobový tisk zpravodajství o tom, co přesně se odehrálo v těchto třech městech v klíčových dnech druhého měsíce roku 1948, nepodává. Ve fondu SOKA Strakonice jsou k dispozici výtisky Našich novin (týdeník vydávaný ČZ Strakonice), Jihočeské pravdy (krajský týdeník vydávaný KSČ) a Jihočecha (krajský týdeník vydávaný sociální demokracií), ovšem v žádném z těchto periodik nejsou údaje o událostech pozdně únorových dnů. Jediné, co lze zaznamenat, je náhlá změna obsahového zaměření i rétoriky (zejména pak v Jihočechu) v čísle následujícím po 25. únoru 1948.

Údaje, které jsou v této kapitole obsaženy, byly proto zpracovány z publikací autora zabývajících se regionální historií, obzvláště pak ve spojitosti s historií KSČ, Josefa Sichingera. Jedná se o publikace vydané Domem politické výchovy OV KSČ ve Strakonících v 80. letech 20. století. Je nasnadě, že jsou to díla zcela tendenční, předkládající obraz tzv. Vítězného února zaobalený v rétorických klišé vypilovaných stranickými ideology se všemi atributy, jaké mu byly před rokem 1989 tradičně přiřazovány – vítězství socialismu, potlačení kontrarevoluce, rozdrčení reakce atp. Nicméně i přes tento ideologický marast je možno ze Sichingerových publikací vyextrahovat důležité informace o průběhu komunistického převratu v Československu na úrovni jednoho konkrétního politického okresu.

Kapitola se tedy zabývá událostmi mezi 20. – 25. únorem 1948 (s malým přesahem) ve Strakonících, stručně také ve Volyni. Města Blatná a Vodňany v té době nebyly součástí politického okresu Strakonice, a tudíž jim zde není věnována pozornost. V organickém propojení s tímto je prezentována i stručná historie vzniku lidových milicí v okrese, neboť tímto tématem se autor knih rovněž zabýval.

4.1 Únorové dny roku 1948 ve Strakonících

V čele událostí v politickém okrese Strakonice stála okresní organizace KSČ. Její funkcionáři se zúčastnili porady na Krajském výboru KSČ v Českých Budějovicích ještě před 20. únorem 1948 (v tento den podali nekomunističtí ministři ve vládě demisi a vnitropolitická krize vstoupila do své vrcholné fáze). Této porady se účastnili vedoucí tajemník Okresního výboru (OV) KSČ ve Strakonících František Holeček spolu s místopředsedou ONV ve Strakonících Vítem Paroulkem (rovněž člen KSČ). O úkolech pro následující dny informoval účastníky této schůzky „soudruh“ Tesla z Prahy, který byl vyslán, aby zástupcům okresních organizací tlumočil pokyny Ústředního výboru KSČ.²⁴² Pokyny od ÚV KSČ se týkaly především toho, jak by měl být v závodech organizován hromadný poslech projevu Klementa Gottwalda chystaný na 20. února 1948, dále rezolucí stavících se za požadavky KSČ, které měly být odeslány ze závodů a organizací. Dalším tématem, kterého se tato stranická instruktáž dotkla, bylo vytvoření akčních výborů a oblastí, na které se ve své činnosti měly především zaměřit.²⁴³

Projev Klementa Gottwalda pronesený na Staroměstském náměstí v Praze 21. února 1948 byl rozhlasem vysílán ve všech průmyslových závodech v okrese, na většině úřadů a v místních stranických organizacích. V ten samý den došlo také k odeslání rezoluce z ČZ Strakonice adresované předsedovi vlády Gottwaldovi a ministru vnitra Noskovi. Rezoluce deklarovala odhodlání zaměstnanců tohoto podniku plnit záměry dvouletého plánu, vyjadřovala souhlas s požadavky na utvoření nové, komunistické vlády a velmi kriticky se stavěla ke kroku nekomunistických ministrů. Rezoluce velmi podobného znění byly odeslány i z dalších závodů v okrese.²⁴⁴

21. února 1948 se v okrese začaly formovat jednotky lidových milicí v ČZ Strakonice, ve strakonických Fezárnách, v městském pivovaru ve Strakonících a v několika dalších závodech v okrese. Ozbrojení příslušníci milicí se zhostili strážních úkolů v závodech a u dalších strategicky významných objektů.²⁴⁵ V ČZ se mělo do řad lidových milicí přihlásit 300 dobrovolníků z řad komunistů a také blíže neurčený počet nestraničků, Karel Vlasatý pak byl pověřen ochranou závodu dále s Tomášem Králkou,

²⁴² Sichinger, Josef, Od února 1948 k dnešku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 16

²⁴³ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 26

²⁴⁴ Viz tamtéž

²⁴⁵ Sichinger, Josef, Od února 1948 k dnešku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 16

Františkem Brušákem, Václavem Macalem, Václavem Slukou, Františkem Sekničkou, Janem Šimákem, Matějem Bulínem, Václavem Bedrnou.²⁴⁶ Ve svých řadách měla mít jednotka milicí v ČZ i ženy. Jednalo o jednu z největších jednotek lidových milicí nejen v okrese, ale v celém kraji.²⁴⁷ Ve Fezárnách stáli v čele tamní milice Oldřich Krupka (velitel), dále Petr Vejskraba, František Šída, Vilém Škrle, Karel Holeček, Josef Hubený, Jaroslav Veselý, Václav Kotrch, Antonín Maršálek. Jednotka milicionářů z Fezárů zahájila činnost 24. února 1948.²⁴⁸ V čele milice ve strakonickém pivovaru byl Arnošt Tvrdek.²⁴⁹

První hlídky Lidových milicí se objevily u ČZ Strakonice a u Fezárů 22. února 1948. Tehdy ještě bez uniforem, v civilních oděvech s páskami na ramennou. Jejich členové byli ozbrojeni puškami.²⁵⁰ Od tohoto dne prováděly milice i pochůzkovou službu po městě a kromě areálu mateřských závodů střežily budovu ONV ve Strakonících, budovu okresního soudu, MNV a vlakového nádraží.²⁵¹

22. února 1948 se v Praze konal sjezd zástupců závodních rad, kterého se zúčastnili i zástupci závodních rad z politického okresu Strakonice. Delegáti sjezdu se naprostou většinou (7 900 hlasů proti 10) postavili za návrh KSČ na řešení nastalé vládní krize, dále vyslovili podporu dalšímu znárodnování (podniky nad 50 zaměstnanců) a dokončení pozemkové reformy (konfiskace půdy s rozlohou nad 50 ha). Sjezd vyhlásil jednohodinovou generální stávku na 24. února 1948. Není bez zajímavosti, že mezi onou statečnou většinou, která se postavila proti usnesení sjezdu, byli také dva delegáti z celkem 18 delegátů ČZ Strakonice.²⁵² Tito dva jedinci jsou Sichingerem zhodnoceni jako zástupci doznívajícího vlivu agrární strany, která si v meziválečném období snažila v ČZ Strakonice vybudovat silnou pozici.²⁵³ V publikaci Příspěvek k historii lidových

²⁴⁶ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 37

²⁴⁷ Sichinger, Josef, Příspěvek k historii lidových milicí na Strakonicku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1983, str. 13 – 14

²⁴⁸ Sichinger, Josef, Příspěvek k historii lidových milicí na Strakonicku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1983, str. 18

²⁴⁹ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 37

²⁵⁰ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 28

²⁵¹ Sichinger, Josef, Příspěvek k historii lidových milicí na Strakonicku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1983, str. 13

²⁵² Sichinger, Josef, Od února 1948 k dnešku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 17

²⁵³ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice, 1988, str. 28

milicí na Strakonicku Sichinger udává, že se tohoto sjezdu účastnilo víc než 40 delegátů z politického okresu Strakonice.²⁵⁴

Paralelně s pražským sjezdem závodních rad konala se 22. února 1948 ve Strakonických okresní konference KSČ. Mezi témata, kterými se její účastníci zabývali, nepatřilo sice nic, co by se přímo dotýkalo probíhajícího převratu, zato se hovořilo o blížících se květnových volbách, o potřebě zajistit si pro tyto volby nadpoloviční většinu voličských hlasů a došlo na ocenění několika místních organizací KSČ v rámci okresu z hlediska politické aktivity (organizace KSČ v Zechovicích, ve Volenicích, v Nišovicích, ve Lhotě nad Rohanovem a v Úbislavi) – tamní členové totiž slíbili OV KSČ ve Strakonících, že dosáhnou nejvyšších volebních výsledků s pomocí politické agitace a osobním příkladem. Na konferenci došlo ke zvolení vedení okresní organizace KSČ – vedoucím tajemníkem OV KSČ byl potvrzen František Holeček a předsedou OV KSČ se stal Vilém Allmer. Usnesení přijaté na závěr konference se týkalo rozšiřování členské základny okresní organizace strany, zvyšování odběru stranického tisku, zajištění volebních výborů v každé organizaci, vytváření volebního fondu strany a odpracování 200 000 hodin ve prospěch republiky.²⁵⁵

Hodinová generální stávka vyhlášená pražským sjezdem závodních rad na 24. února 1948 měla svůj ozvuk i v politickém okrese Strakonice v podobě jednodinové manifestační stávky ve Strakonících. Na veřejném shromáždění u příležitosti stávky promluvil předseda OOR Václav Jílek.²⁵⁶ Jílek hovořil k asi 5 tisícům účastníků této manifestace. Nebyl ale jediným řečníkem, vystoupili také další zástupci tzv. obrozené národní fronty a zástupci dalších organizací, i když není upřesněno, o jaké osoby se jednalo a koho zastupovaly, ačkoli obsah projevů byl nasnadě – vyjádření podpory záměrům a snahám KSČ.²⁵⁷

V rozhodující den, tj. 25. února 1948, kdy prezident Beneš pod nátlakem přijal demisi nekomunistických ministrů a dal souhlas k tomu, aby byla sestavena nová vláda ve složení navrženém KSČ, došlo ve Strakonících k ustavení Okresního akčního výboru

²⁵⁴ Sichinger, Josef, Příspěvek k historii lidových milicí na Strakonicku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1983, str. 13

²⁵⁵ Sichinger, Josef, Od února 1948 k dnešku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 17

²⁵⁶ Viz tamtéž

²⁵⁷ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 28

národní fronty (viz kapitola Okresní akční výbor národní fronty ve Strakonících).²⁵⁸ Rovněž se konala veřejná schůze ve strakonické sokolovně. Na této schůzi vystoupil poslanec Národního shromáždění JUDr. Jan Bartuška z Českých Budějovic. Ten hovořil o vládní krizi a v rámci komunistické rétoriky dezinterpretoval záměry ministrů, kteří před 5 dny podali demisi do rukou prezidenta. Dále Bartuška mluvil o tom, proč bylo nutné tvrdě zasáhnout proti kontrarevolučním silám a definitivně tak redefinovat mocenskou sféru v zemi. Účastníci se na závěr měli jednohlasně postavit za novou vládu tzv. obrozené Národní fronty.²⁵⁹

Od 26. února 1948 se začaly tvořit další akční výbory – v ČZ Strakonice (předsedou se stal František Krejčí), Místní akční výbor národní fronty ve Strakonících (předseda František Kubů). Došlo k personálním obměnám na MNV ve Strakonících (viz kapitola Činnost MNV Strakonice) a na ONV ve Strakonících (viz kapitola Činnost ONV ve Strakonících). Akční výbory rozběhly spirálu tzv. očisty veřejného života od reakčních živlů, která postihla veškeré úřady, závody, organizace, instituce i spolky, a staly se tak klíčovým nástrojem nové totalitní moci k její konsolidaci a k potlačení opozice.²⁶⁰

Celá síť akčních výborů byla v politickém okrese Strakonice dotvořena do 20. března 1948. V tento den se ve strakonické sokolovně konal pracovní aktiv předsedů a členů místních akčních výborů národní fronty svolaný z iniciativy okresního akčního výboru národní fronty.²⁶¹

4.2 Únorové dny roku 1948 ve Volyni

MAV-NF ve Volyni byl sestaven z iniciativy MV KSČ. Předsedou MAV-NF byl zvolen Oldřich Vrhel, kromě toho také předseda MV KSČ ve Volyni. Dalšími členy MAV-NF za KSČ byli František Foltýn, Josef Vozandych, Jan Smola a Václav Žák; členy za sociální demokracii byli Josef Kabátník, Václav Sosna, Josef Hrdina a Oto Koupil; národní socialisté byli zastoupeni Antonínem Křížkem a Antonínem Charamzou. Kromě těchto členů tvořili MAV-NF ve Volyni také zástupci SČM –

²⁵⁸ Sichinger, Josef, Od února 1948 k dnešku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 18

²⁵⁹ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 33

²⁶⁰ Sichinger, Josef, Od února 1948 k dnešku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 19

²⁶¹ Sichinger, Josef, Od února 1948 k dnešku, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 20

jmenovitě Kočí, Srnka a další – a člen ROH ve funkci zapisovatele František Novotný.²⁶²

Tento nově vzniklý orgán se zaměřil zejména na posudky vedoucích škol v soudním okrese Volyně (vzhledem k absenci větších průmyslových podniků). Dál se aktivně zaměřil na veřejné agitační akce.²⁶³

MV KSČ ve Volyni pak organizoval utvoření jednotky lidových milicí v závodě Tonak ve Volyni. Tato jednotka byla z velké části tvořena komunisty – např. Josefem Kánikem, Oto Koupilem, Oldřichem Vrhelem, Josefem Kubičkou, Jos. Vozandychem, Boh. Boškou, Františkem Foltýnem, Františkem Kryštofem, Hynkem Horákem, Stanislavem Kolerem, Šťastným, Josefem Vostálem, Vojtěchem Turkem a Vojtěchem Šípem. Velitelem jednotky byl František Němeček a jejím ideovým vedoucím Rudolf Patera, bývalý vězeň v koncentračním táboře, Sichingerem hodnocený jako „obětavý stranický agitátor“. Tato jednotka byla součástí útvaru lidových milicí v ČZ Strakonice.²⁶⁴

Krátce po únorovém převratu došlo ve Volyni ke znárodnění několika podniků: František Jón – výroba konfekce, Simon – obchodní dům, Turek – vápenky a cihelny, Šimák – velkoobchod, mlýn a pekárna.²⁶⁵

4.3 Závěr

Podle údajů, které jsou k nalezení v Sichingerových publikacích, proběhly dny státního převratu v politickém okrese Strakonice poměrně klidně. Obzvláště ve Strakonících a v jejich bezprostředním okolí měla KSČ velmi silnou pozici kvůli přítomnosti dvou velkých průmyslových závodů - ČZ a Fezáren - jednalo se tedy z velké části o průmyslové město. Tisíce dělníků organizovaných odborovými organizacemi v rozhodujících chvílích ve městě veřejně vystupovaly k podpoře KSČ a jejích cílů.

Nikde nedošlo k násilným střetům nebo k nepokojům. Odstrašujícím dojmem jistě museli působit ozbrojení příslušníci milicí rozmístění ve městě a hlídkující společně se

²⁶² Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 49

²⁶³ Viz tamtéž

²⁶⁴ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 50

²⁶⁵ Viz tamtéž

SNB. Po 25. únoru 1948 začal aktivně působit okresní akční výbor a začala se tvořit síť jemu podřízených místních akčních výborů, což mělo za následek rychlou realizaci nekompromisních opatření, která ve svém důsledku upevnila mocenskou dominanci KSČ v okrese.

5. Okresní akční výbor Národní fronty ve Strakonících

Akční výbory národní fronty (AV-NF), které se začaly tvořit záhy po výzvě Klementa Gottwalda při veřejném projevu na Staroměstském náměstí 21. února 1948 po celém území státu, se staly jedním z klíčových nástrojů, který zajistil komunistickému převratu úspěch. Ve své podstatě se jednalo o mocensko-politické orgány působící jak na úrovni vrcholných politických orgánů (jednotlivá ministerstva a parlament), dále uvnitř politických stran i v rámci systému státní správy. Na špici hierarchie stál Ústřední akční výbor národní fronty (ÚAV-NF), okresní akční výbory (OAV) pak měly působnost v rámci politických okresů, ve městech a obcích vznikaly místní akční výbory (MAV). Dále se tyto orgány utvářely v rámci průmyslových závodů, úřadů, škol, spolků, organizací a institucí. Primárním posláním těchto orgánů byla očista veřejného života od ideových odpůrců komunismu (tzv. reakce) a osob KSČ z různých příčin nepohodlných prostřednictvím nuceného přerušování výkonu zaměstnání, nuceného odchodu ze zaměstnání či ze školy, zbavení funkce ap. Proti rozhodnutí akčních výborů neexistovala možnost odvolání. Tyto orgány se sestávaly převážně ze členů KSČ, dále pak ze členů spřízněných organizací jako např. ROH, ÚRO, SČM, SOPV, Svazu Brannosti (SB), ale participovali taktéž sympatizující členové dalších politických stran NF. Lidé zastupující jednotlivé organizace v AV byli pak většinou sami také členové KSČ.

Podstatné je, že veškerá rozhodnutí těchto orgánů nebyla vykonána na jakémkoliv právním základě. Neexistovaly právní předpisy, které by legalizovaly kroky akčních výborů alespoň formálně, z morálního hlediska pak pochopitelně už vůbec ne. Změna přišla až s přijetím zákona č. 213/1948 Sb. z 21. července 1948. Tento zákon zpětně posvětil vše, co se přičiněním akčních výborů v předešlém období událo. Tímto zákonem byla očištná akce de facto uzavřena.²⁶⁶

Cílem této kapitoly je podat obraz o činnosti OAV-NF ve Strakonících. Tento orgán nabyl v okrese velmi záhy po svém ustavení značné moci a svou pravomocí – snad právě proto, že nebyla zcela jednoznačně vymezena jakýmkoli legislativním rámcem – zasahoval do mnoha oblastí veřejného života. Vzhledem k tomu, že akční výbory začaly vznikat až v únoru 1948, tj. na samé hranici časového období vytyčeného jako stěžejní

²⁶⁶ <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/akcni.php>

pro tuto práci, je kapitola zaměřena s drobným přesahem zejména na činnosti OAV-NF ve Strakonících v březnu a dubnu 1948 s přihlédnutím ke komunikaci tohoto orgánu s ustavující se sítí MAV, ale i s dalšími orgány státní správy, organizacemi či institucemi. Dále se kapitola zaměřuje na personální opatření provedená v rámci tzv. očisty veřejného života (viz textová příloha 9). OAV-NF mohl iniciovat i konfiskaci a zavedení národní správy nad soukromým majetkem, stejně tak provádět rozhodnutí o konfiskaci např. dopravních prostředků v soukromém vlastnictví jako jednu z forem postihu pro nepohodlné osoby. Pozdější činnost tohoto orgánu a jeho pozdější přeměna na OV NF nadále zůstane podnětnou a zajímavou oblastí pro případné další bádání.

5.1 Vznik OAV-NF Strakonice

Z přípisu od OV KSČ ve Strakonících z 25. února 1948 nově ustavenému OAV-NF můžeme přesně určit datum vzniku tohoto orgánu.²⁶⁷ Josef Sichinger vznik OAV-NF blíže specifikuje. Zástupci KSČ, JSČZ, ROH, SOPV, SČM a dalších organizací se v tento den sešli v sále hotelu Bílý Vlk ve Strakonících. Na této schůzi byl OAV-NF ustaven. Za jeho předsedu zvolili přítomní Václava Jílka, učitele učňovské školy a předsedu OOR. Jednatelům akčního výboru se stal tajemník OOR Josef Štrunc, zapisovatelem Václav Peleška ze SČM. Sichonger dále zmiňuje, že členkou OAV-NF ve Strakonících byla také funkcionářka KSČ a odborů ze strakonických Fezáren Ludmila Kubíčková-Jedličková. Ze své ustavující schůze odeslali činitelé OAV-NF ve Strakonících rezoluce do rukou prezidenta republiky, dále předsednictvu vlády a Ústřednímu akčnímu výboru Národní fronty v Praze.²⁶⁸

OV KSČ také navrhnul první úkoly pro nově vzniklý OAV-NF. Jednalo se o výměnu dosavadního předsedy ONV ve Strakonících Adolfa Mráze za národní socialisty. Nahradit ho měl dosavadní místopředseda Vít Paroulek. K odstranění Adolfa Mráze z vedoucí pozice na ONV byl udán důvod, že pod jeho vedením není zaručen dobrý chod úřadu, jelikož 21. února 1948 nebyl v úřadě, zrovna tak ani odpoledne 24. února 1948.²⁶⁹

²⁶⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

²⁶⁸ Sichinger, Josef, Dny rozhodnutí, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988, str. 32

²⁶⁹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

OAV-NF měl dále provést výměnu bezpečnostního referenta ONV, dát příkaz k okamžitému zavření textilního obchodu firmy Kočič ve Strakonících a vydat pokyny pro výstavbu MAV-NF pro všechny obce. Všechna prohlášení OAV-NF měla být učiněna veřejně v tisku a přes MNV ve Strakonících.²⁷⁰

Je bohužel smutnou skutečností, že ani fond OAV-NF ve Strakonících ani fond OV KSČ ve Strakonících neobsahuje přesné údaje o kompletním složení tohoto pro dané období tak klíčového orgánu. Z materiálů v příslušných fondech není možno vyčíst ani složení rady, natožpak pléna. Vše by usnadnilo dochované zápisy ze schůzí OAV-NF, ani ty však nejsou k dohledání. Co se s těmito materiály stalo, není známo.

5.2 Činnost OAV NF Strakonice

5.2.1 OAV-NF Strakonice a Československá strana lidová

Jedním z klíčových úkolů pro OAV-NF ve Strakonících bylo provedení očisty a v jejím důsledku de facto likvidace ostatních tří politických stran uvnitř Národní fronty, tedy likvidace těchto stran jako autonomních politických subjektů. OAV-NF dohlížel na utvoření OAV u všech třech politických stran, přičemž příslušná politická strana navrhla složení OAV ze svých funkcionářů a členů působících na území politického okresu Strakonice, toto složení muselo být odsouhlaseno OAV-NF. OAV-NF po důkladném prověření všech navržených členů měl toto složení postoupit dále na KAV-NF v Českých Budějovicích. Zatímco OAV sociální demokracie byl schválen velmi rychle a bez průtahů, ostatní dvě strany, tj. Československá strana lidová (ČSL) a národní socialisté, měly v komunikaci s OAV-NF značné problémy.

1. března 1948 zaslal Okresní sekretariát ČSL ve Strakonících z příkazu KAV ČSL v Českých Budějovicích na OAV-NF ve Strakonících návrh složení pro OAV ČSL. Návrh, který měl být vypracován a předložen ke schválení do 2. března 1948, obsahoval následující jména: Alois Soukup (rolník z Černíče), Josef Lála (účetní OHZ z Volyně), Václav Pihera (rolník z Jetenovic), Jan Zdeněk (rolník z Čestíc), Karel Polanka (rolník z Nebřehovic), František Hájek (stavitel z Volyně), Rudolf Vaníček (major v. v. ze Strakonice), František Mráz (rolník z Modlešovic), Anna Mayerová (žena v domácnosti ze Strakonice), Marie Smrčková (žena v domácnosti ze Strakonice), Jindřich Trch (rolník

²⁷⁰ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

z Milejovic), Vojta Mikeš (šafář z Volyně), JUDr. Josef Ryněš (advokát z Horažďovic), Karel Bendl (kartáčník z Volyně).²⁷¹

V odpovědi z 3. března 1948 sdělil OAV-NF stanovisko svého předsednictva k předloženému návrhu okresního sekretariátu ČSL. Toto stanovisko bylo jednoznačně zamítavé. Důvody k zamítnutí návrhu byly několikeré. Navrhované osoby, které měly tvořit OAV ČSL, nebyly dříve (tj. před únorem 1948) známy kladným postojem k lidově-demokratickému zřízení, a tudíž nedávaly záruku takového postoje ani nyní. Návrh neobsahoval osobu tajemníka. Návrh nebyl podepsán odpovědným ustavovatelem OAV ČSL, ale místo toho jej podepsal okresní tajemník, který sám nebyl prověřen. Návrh nebyl předložen společně s prověřením od KAV ČSL a jeho souhlasem s navrhovaným složením pro OAV ČSL. Zároveň se předsednictvo OAV-NF usneslo, že pozastaví další činnosti ČSL v politickém okrese, dokud nebude sestaven řádně prověřený OAV této strany. ČSL měla vypracovat nový návrh na složení svého OAV a předložit jej na OAV-NF spolu se jmenovitým složením dosavadního okresního výboru ČSL, jmenovitým seznamem referentů členských a veřejných schůzí a dosavadním personálním obsazením sekretariátů. Vše mělo být předloženo výhradně pověřeným ustavovatelem. Tyto podmínky byly klíčové, bez jejich splnění odmítal OAV-NF se zástupci ČSL v okrese dále jednat.²⁷²

15. března 1948 zaslal Krajský sekretariát ČSL v Českých Budějovicích na OAV-NF ve Strakonici nový návrh na OAV ČSL ve Strakonici a žádal o jeho schválení. Návrh obsahoval jméno Aloise Zely (dílovedoucí, Strakonice) jakožto předsedy, dále pak jména osob navrhovaných za členy OAV ČSL - tedy Josefa Berana (obchodník, Strakonice), Františka Hájka (stavitel, Volyně), Karla Bendla (kartáčník, Volyně), Jana Šindeláře (rolník, Sedlíkovice), Anny Mayerové (v domácnosti, Strakonice), Josefa Kouby (malíř pokojů, Strakonice), Františka Douši (rolník, Radomyšl), Karla Benedikta (rolník, Malý Bor), Josefa Lískovce (dělník, Lhota Kapsova). I tento návrh byl ze strany OAV-NF zamítnut se stejným odůvodněním – navrhované osoby nedávaly záruku kladného postoje k lidově-demokratickému zřízení. Stalo se tak 27. března 1948.²⁷³

²⁷¹ Fond OAV-NF Strakonice, karta č. 3, inv. č. 17

²⁷² Viz tamtéž

²⁷³ Viz tamtéž

18. května 1948 byl na OAV-NF ve Strakonících přeposlán návrh ČSL na členy OAV ČSL. Navrženi byli tito členové lidové strany za Strakonice: Alois Zela (dílovedoucí ze Strakonic), František Raba (pekař, Americká třída, Strakonice II.), Anna Mayerová (v domácnosti, Stalinova 87, Strakonice I.), Václav Kouba (malíř, Sportovní ulice, Strakonice II.), Josef Uhlík (rolník, Ohrada, Strakonice II.), Karel Novák (elektrotechnik, Americká třída, Strakonice II.), Julie Hubschmanová (v domácnosti, Benešova třída, Strakonice I.), JUDr. Josef Mayer (kom. pol. správy, Strakonice I.), Rudolf Vaníček (major v. v., Strakonice I.). OAV-NF žádal, aby MAV-NF ve Strakonících uvedené osoby prověřil, vypracoval jejich charakteristiku a zjistil, zda případně mají zájem stát se členy AV lidové strany. Dále kandidátka obsahovala jména osob z Předních Ptákovic – rolník Jan Frnoch a pekař Eduard Salfický -, z Velkého Boru – rolník Rudolf Pihera -, z Volyně - kartáčník Karel Bendl, manželka profesora Anna Kafková, pokladník OHZ Josef Petr a řezník Josef Klas -, z Horažďovic - mlynář Karel Mrskoš a majitel pohřebního ústavu Jan Hovorka. MAV-NF v těchto obcích proto obdržely od OAV-NF v této záležitosti žádost o stejný postup jako MAV-NF ve Strakonících.²⁷⁴

Přístup KSČ vůči lidové straně po únoru 1948 je patrný z přípisu od okresního sekretariátu ČSL podepsaný okresním tajemníkem strany Jaroslavem Štěpkou. Štěpka oslovil 2. července 1948 OAV-NF ve Strakonících v záležitosti MAV lidové strany v Třebomyslicích. MAV-NF v této obci totiž odmítal projednat návrh MAV ČSL. Dvakrát mu byl předložen návrh, ale záležitost se nikam neposunula – MAV-NF odmítal návrh projednat, odmítal také jen podat místním členům lidové strany vysvětlení svého přístupu. Štěpka proto žádal OAV-NF, aby do záležitosti v Třebomyslicích zasáhl alespoň tím způsobem, že vysvětlí tamějšímu MAV-NF, že je jeho povinností podaný návrh projednat. Nicméně úplně stejný přístup praktikoval také OAV-NF – Štěpka totiž zároveň žádal, aby mu byly sděleny důvody, proč dosud stále nedošlo k prověření OAV ČSL, o který strana zažádala už v květnu (viz výše). Na závěr Štěpka žádal, aby OAV-NF pokročil nejen v prověřování osob navržených do akčních výborů ČSL, ale také ve jmenování výborů již prověřených.²⁷⁵

²⁷⁴ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

²⁷⁵ Viz tamtéž

KAV-NF v Českých Budějovicích schválil OAV ČSL 17. července 1948. OAV ČSL měl toto složení: Alois Zela, Karel Bendl, Julie Hubschmanová, Anna Kafková a František Douša. OAV ČSL v tomto složení měl urychleně provést očistu v členských řadách ČSL v politickém okrese Strakonice podle směrnic ÚAV-NF. Dále KAV-NF doporučil, aby se ČSL po dohodě s OAV-NF ve Strakonici zapojila do žňové akce a přispěla tak ke zdárnému průběhu žni a včasnému splnění dodávek.²⁷⁶

Problémy v komunikaci ale přetrvávaly i po schválení OAV ČSL. Do situace se nakonec vložil ústřední sekretariát ČSL. V dopise z 19. července 1948 jsou zmíněny hlavní potíže, které ČSL v komunikaci a ve spolupráci s KSČ po únoru 1948 musela ve strakonickém okrese strpět. Především je zmíněno, že žádost okresního tajemníka ČSL Jaroslava Štěpky, aby se, podle pokynů od vedení strany, mohl osobně zúčastnit schůze OAV-NF a s jeho členy osobně projednat neshody v rámci NF v okrese aktuálně vyvstalé, nebyla vyslyšena. OAV-NF na tuto žádost reagoval v tom smyslu, že s Jaroslavem Štěpkou jednat nebude, neboť zástupcem ČSL v okrese je František Douša z Radomyšle, člen OAV-NF za JSČZ. Díky tomu neměla ČSL v OAV-NF žádného svého zástupce. Vedení ČSL proto doporučilo, aby OAV-NF ve Strakonici jednal přímo se Štěpkou, což by mělo urychlit vyřešení sporů a nedořešených záležitostí. Dále je zmíněna situace v Malém Boru, kde místní organizace ČSL už pětkrát podala návrh na ustavení MAV ČSL, ale žádný návrh nebyl ze strany MAV-NF schválen. Za další potíž byla označena také situace v Třebomyslicích, kde Františku Chalušovi a Karlu Průchovi (pravděpodobně tamějším členům ČSL) místní orgány odmítly vystavit osvědčení o státní a národní spolehlivosti, dále že zde ČSL nedostala zastoupení ve volebním výboru, což v obci vyvolalo zlou krev, proto byl v květnových volbách odevzdán nezanedbatelný počet bílých lístků. Zmíněno je na závěr jednání, které vedení ČSL vedlo s ÚAV-NF v Praze a na kterém se prý čelní představitelé ÚAV-NF měli vyjádřit v tom smyslu, že je třeba vyřešit spory co nejrychleji a s porozuměním pro místní poměry tak, aby v rámci NF byla zajištěna hladká spolupráce.²⁷⁷

Ve své odpovědi z 24. července 1948 uvádí OAV-NF, že přizve do svých jednání dva zástupce ČSL. Konkrétně jsou zmíněna jména Jana Frnocha z Předních Ptákovic a Josefa Smrčky ze Strakonice (podle návrhu OAV ČSL ve Strakonici z 23. července

²⁷⁶ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 7, inv. č. 21

²⁷⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

1948). Tomuto kroku dosud prý bránila skutečnost, že nebyl schválen OAV ČSL, což už nyní neplatí. Ohledně problematických a napjatých situací v Malém Boru a v Třebomyslicích doporučil OAV-NF, aby tajemník okresního sekretariátu ČSL vstoupil v přímá jednání s MAV-NF v těchto obcích. Dále se OAV-NF rozhodl, že v úterý odpoledne se budou konat schůzky s okresními tajemníky všech stran NF.²⁷⁸

5.2.2 OAV-NF Strakonice a Česká strana národně socialistická

1. března 1948 předložil Okresní sekretariát bývalé České strany národně socialistické (ČSNS) – nyní se díky personální očiště od protikomunisticky smýšlejících členů a funkcionářů přetvářející v Československou stranu socialistickou (ČSS) - na pokyn strany a výzvu OAV-NF ve Strakonících návrh na složení svých AV. Návrh byl vypracován pro soudní okresy Strakonice, Volyně a Horažďovice. Návrh pro soudní okres Strakonice obsahoval následující jména: Rudolf Mareš (dlaždičský mistr, Strakonice), František Šíma (rolník, Radomyšl), Václav Hejlík (úředník, Strakonice), Ing. Jindřich Novák, Marie Vokounová, František Bízek (rolník, Cehnic), František Myšák (cukrář, Strakonice), Jan Mikolášik (zaměstnanec ČSD, Strakonice), Jaroslav Opršal (farář církve československé, Strakonice), JUDr. Karel Štětina (advokát, Strakonice), Jan Boháč (učitel, Strakonice), Jiří Stocký (úředník v nemocnici, Strakonice). Návrh pro soudní okres Volyně se sestával z těchto jmen: Prof. Emil Meisner, Antonín Křížek (zahradník, Volyně), Antonín Charamza (bednář, Volyně), Jaroslav Jindra (úředník, Volyně), František Hejlek (úředník, Volyně), Adolf Mráz (ředitel školy, Volyně), Vojtěch Bílek (rolník, Přechemice). Návrh pro soudní okres Horažďovice nesl tato jména: Václav Behemský (učitel, Horažďovice), Jan Dvořák (ad. stát. drah), Jan Cízl (úředník ČSD), František Rybáček (poštovní zřízenec), Tomáš Stulík (strojvedoucí), Antonín Šlechta (truhlářský mistr), Jindřich Sporka (rolník), Marie Seidlerová (učitelka), Em. Březinová (v domácnosti), Matěj Špeta (zemědělec, Malý Bor), Josef Kilián (zemědělec, Břežany), Karel Bouša (mlynář, Lhota Horažďovická), František Kovařík (zemědělec, Sv. Pole).²⁷⁹

3. března 1948 OAV-NF tento návrh zamítl. V odůvodnění byly jmenovány zcela shodné důvody jako v reakci na návrh OAV ČSL (viz výše). Navíc se předsednictvo

²⁷⁸ Fond OAV-NF Strakonice, karta č. 3, inv. č. 17

²⁷⁹ Viz tamtéž

OAV-NF rozhodlo zastavit další činnosti ČSNS ve starém složení, tj. okresního sekretariátu i místních organizací, dokud nebude ustaven řádně prověřený a schválený OAV ČSS v politickém okrese Strakonice.²⁸⁰

Nicméně už dalšího dne, tj. 4. března 1948, vypracoval Okresní sekretariát ČSS ve Strakonících další návrh na svůj OAV. Forma a zpracování tohoto návrhu jasně ukazují snahu splnit nedostatky vytýkané návrhu předešlému (viz výše). Za předsedu byl navržen Rudolf Mareš, za místopředsedu Jan Blažek, za jednatele Jiří Stocký, za pokladníka Václav Hejlík, za členy byli dále navrženi Ing. Jindřich Novák, František Šíma, František Myšák, Jar. Opršal, Jan Boháč, prof. Emil Meisner, Ant. Křížek, Václav Vokáč, Václav Behemský, Jan Dvořák, Em. Březinová. Návrh dále nesl jména Františka Bízka, který byl navržen do KAV ČSS v Českých Budějovicích, a Františka Šímy, který byl navržen jako Bízkův zástupce. Návrh obsahuje také jmenný seznam referentů na členských a veřejných schůzích strany, personální obsazení sekretariátů a složení bývalého okresního výkonného výboru. Seznam dopisovatelů do stranických novin odmítnul okresní tajemník ČSNS poskytnout, uvedl ale jména těch, kteří tuto činnost konali prostřednictvím strany. Rovněž tento návrh byl OAV-NF smeten pod stůl.²⁸¹

23. března 1948 podal proto okresní sekretariát ČSS další návrh na svůj OAV. Předsedou měl být Rudolf Mareš, dlaždičský mistr s bydlištěm v Chelčického ulici 557 ve Strakonících. Mareš zastával v rámci strany funkci vedoucího místního odboru živnostenského a jeho postoj k lidově demokratickému zřízení byl hodnocen jako kladný, o čemž měla svědčit i jeho obliba mezi zaměstnanci a občany. Členem se měl stát Jan Blažka, restaurátér s bydlištěm na Palackého náměstí ve Strakonících. Blažka nezastával ve straně žádnou funkci, ale byl na pozici předsedy okresní hospodářské skupiny živností hostinských. Jeho poměr k novému zřízení byl hodnocen jako kladný, což měla dokládat jeho všeobecná obliba. Členem OAV ČSS se měl dále stát Václav Hejlík, úředník fezáren s bydlištěm v Máchově ulici 525 ve Strakonících, působící od roku 1946 jako pokladník strany. Hejlík byl rovněž funkcionářem pěveckého spolku ve Strakonících a českobratrské církve. Za další členy byli navrženi Rudolf Janeček, dělník ČZ s bydlištěm na Masarykově náměstí ve Strakonících; František Šíma, rolník žijící

²⁸⁰ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

²⁸¹ Viz tamtéž

v Radomyšli, bývalý místotajemník a v Radomyšli též místní tajemník strany, bývalý i současný předseda MNV v Radomyšli představený jako člověk požívající ve své obci široké důvěry a chovající porozumění a obdiv k ruskému národu; dále František Myšák, povoláním cukrář s bydlištěm ve Strakonících, který ve straně údajně žádnou funkci nezastával, ale jeho postoj k novému zřízení byl hodnocen jako „nejkladnější“ s poukazem na to, že se stal členem AV řemesel; dále pak Antonín Křížek, zahradník z Volyně a člen MNV ve Volyni i MAV- NF ve Volyni, který údajně v bývalé ČSNS žádnou funkci nevykonával; v poslední řadě pak Marie Březinová, žena v domácnosti s bydlištěm v Horažďovicích, která ve straně žádné funkce nevykonávala, nikdy předtím nevykonávala ani jiné veřejné funkce. Dále návrh obsahuje personální obsazení sekretariátu ve Strakonících pro celý správní okres – za tajemníka byl navržen Jan Truhlář s bydlištěm ve Strakonících I/243, jehož poměr k novému zřízení byl hodnocen jako nejkladnější, a na pozici kancelářské síly byla navržena Růžena Štěrbová z Hoštic u Volyně, absolventka obchodní školy. Zároveň bylo oznámeno, že sekretariáty strany ve Volyni i v Horažďovicích budou zrušeny. Návrh je zakončen žádostí o brzké prověření a odeslání stanoviska ke schválení na KAV-NF v Českých Budějovicích.²⁸²

OAV-NF ve Strakonících projednal návrh ČSS 2. dubna 1948 a rozhodl se ho zamítnout s odůvodněním, že obsahuje i jména osob nedávající záruku kladné spolupráce. OAV-NF také požadoval, aby k příštím návrhu bylo přiloženo také prohlášení uvedených osob o tom, že se členstvím v AV souhlasí. Okresní sekretariát ČSS byl upozorněn, aby napříště na OAV-NF poslal pouze návrh schválený předtím na KAV ČSS.²⁸³

15. dubna 1948 informoval Krajský sekretariát ČSS v Českých Budějovicích představitele OAV-NF ve Strakonících o tom, že KAV ČSS na své schůzi vypracoval návrh kandidátky na AV strany pro správní okres strakonický. Kromě vybraných jmen obsahuje přípis také prosbu, aby byl dokument dále postoupen KAV-NF ke schválení. ČSS navrhovala do OAV coby předsedu svého člena Rudolfa Mareše, za členy byli dále navrženi František Myšák, Rudolf Janeček, Antonín Křížek a Marie Březinová. Všichni navrhovaní kandidáti byli zhodnoceni jako lidé oddaní myšlence NF, novému lidově-demokratickému zřízení i vládě Klementa Gottwalda. Lze vidět, že tento návrh oproti

²⁸² Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

²⁸³ Viz tamtéž

návrhu dřívějšimu, už neobsahoval jména Václava Hejlíka, Jana Blažka a Františka Šímy.²⁸⁴

OAV-NF ve Strakonících odeslal své stanovisko k přepracovanému návrhu na OAV ČSS na krajský sekretariát této strany 12. května 1948. Kandidátku zamítl z důvodu, že podle mínění jeho členů nedávají navrhované osoby záruku očisty ČSS od živlů bývalé ČSNS. V přípisu je dále poznamenáno, že Rudolf Mareš se měl před předsedou ONV ve Strakonících vyjádřit v tom duchu, že odmítá jakékoli své působení v akčním výboru.²⁸⁵

KAV-NF v Českých Budějovicích schválil 17. července 1948 OAV ČSS navržený a prověřený OAV-NF ve Strakonících. Jeho složení bylo takovéto: Rudolf Mareš, JUDr. Štětina, Antonín Křížek, Václav Hořejší, M. Čejková, Karel Krejza. Stejně jako v případě komunikace KAV-NF s OAV ČSL bylo OAV ČSS uloženo provést urychleně očistu ve svých členských řadách a zapojit se do žňových prací.²⁸⁶

5.2.3 OAV-NF Strakonice a Československá sociální demokracie

OAV-NF ve Strakonících zaslal 5. března 1948 okresnímu sekretariátu sociální demokracie svůj souhlas s návrhem na složení AV této strany podaný 4. března 1948. Následující členové sociální demokracie navržení svou stranu se tedy se souhlasem OAV-NF stali členy OAV Československé sociální demokracie ve Strakonících s cílem sestavit nový okresní výbor sociální demokracie: František Škola (truhlář ze Strakonice), Vojtěch Motl (truhlář ze Strakonice), Antonín Kundrát (tajemník ve Strakonících), František Bezpalec ze Strakonice, František Kuneš ze Strakonice a Josef Kabátník z Volyně. Z návrhu byl z rozhodnutí OAV-NF vyloučen Ladislav Válek z Horažďovic.²⁸⁷

20. března 1948 zaslal okresní sekretariát sociální demokracie na KAV-NF v Českých Budějovicích k prověření návrh na složení okresního výkonného výboru sociální demokracie jakožto výsledek práce OAV sociální demokracie. Předsedou výboru měl být František Škola ze Strakonice I/318, I. místopředsedou Růžena Dusková

²⁸⁴ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

²⁸⁵ Viz tamtéž

²⁸⁶ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 7, inv. č. 21

²⁸⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

ze Strakonice I/93, II. místopředsedou Josef Kabátník z Volyně 459, jednatelem Antonín Kundrát ze Strakonice II/288, zapisovatelem Vojtěch Prokeš ze Strakonice II/288. Členy měli být: Eda Novák z Mladějovic čp. 73, Václav Musil z Hejné čp. 10, Prokop Marz z Horažďovic 187, Jaroslav Pihera z Černětic čp. 1, Josef Kahuda ze Strakonice I/248, František Ženišek ze Strakonice I/151, Josef Štrunc ze Strakonice II/35, Emil Kraus z Volyně čp. 285, Antonín Kůrka z Volyně čp. 311 a Vojtěch Karas ze Strakonice.²⁸⁸

24. března 1948 schválil návrh sociální demokracie na okresní výkonný výbor také OAV-NF. Vyjma Jaroslava Pihery a Emila Krause byli pro OAV-NF ostatní kandidáti přijatelní. Ve stejný den také vyslovil OAV-NF souhlas s návrhem okresního sekretariátu sociální demokracie na složení MAV sociální demokracie ve Strakonících. Schválenými členy byli: Rudolf Oberfalcer, Josef Kahuda, Jan Roháček, Antonie Šimová, Jan Dvořák, Vojtěch Karas.²⁸⁹

5.2.4 OAV-NF Strakonice a ONV Strakonice

O personálních změnách na ONV ve Strakonících pod vlivem OAV-NF je pojednáno v kapitole 1. Přesto obsahuje fond OAV-NF Strakonice několik dalších informací vztahujících se k tomuto tématu.

27. února 1948 usnesl se OAV-NF, že bude na dovolenou dán Raba (měl být dále převeden do zemědělství). Dále měli na okamžitou dovolenou odejít Báče, Otto Seitz, Antonín Kůla. Ježek a Ing. Hantschl měli odejít na dovolenou s návrhem na přeložení. Soukup z Okresní péče o mládež měl odejít na dovolenou a měl být nahrazen Hrdličkou. Rovněž bylo usneseno, že má s okamžitou platností dojít k odvolání Františka Listopada a Ing. Haramuleho, kteří měli být nahrazeni Školou za sociální demokracii a Hesounovou za KSČ. Sociální demokracii měl být vyhrazen školský referát a místo na předsednictvu ONV, KSČ pak měla dostat referát dopravní a technický. Přesuny v referátech mělo provést předsednictvo ONV se souhlasem OAV-NF. 4. března 1948 dále rozhodl OAV-NF o tom, aby D. Frisoldová byla dána na dovolenou s čekatelným.²⁹⁰

²⁸⁸ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

²⁸⁹ Viz tamtéž

²⁹⁰ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

Zápis ze schůze AV zaměstnanců ONV ve Strakonících konané 28. února 1948 informuje o personálních opatřeních přijatých na tomto úřadě ve smyslu tzv. očisty veřejného života. Přijatá opatření se týkala Dobroslavy Frisoldové na pozici smluvní kancelářské síly, která byla okamžitě propuštěna pro svůj politický postoj a pro svou nedbalou docházku, kterou měla podlamovat morálku na pracovišti. Dále se dotkla JUDr. Otto Seitze na pozici vrchního komisaře politické správy, který měl být přeložen v zájmu klidného uspořádání poměrů na úřadě. Administrativní kontrolor Ludvík Báce byl zbaven všech funkcí v závodní skupině ROH, místa vedoucího referátu a byla mu udělena důtka s výstrahou, že pokud nezlepší své postoje, bude proti němu zakročeno ještě rázněji. Vrchní účetní tajemník Ježek dostal písemnou výstrahu. Od tvrdšího postihu Ježka uchránilo jeho hodnocení jako politického negramota, který byl pod vlivem své manželky, a jeho kladně hodnocené pracovní schopnosti. Okresní agronom Ing. Antonín Kůla, toho času neschopen výkonu práce po nezdařeném pokusu o sebevraždu, neměl nastoupit službu u zdejšího úřadu, až se zotaví. Danuše Čapková na pozici smluvní kancelářské síly měla být přeložena do jiného referátu a upozorněna, aby projevila větší porozumění k dnešním poměrům. R. Homolková na pozici smluvní kancelářské síly měla dostat pouze stejné upozornění jako D. Čapková, bez přeložení do jiného referátu. Kontrolor technické služby Hadrava měl být zbaven všech funkcí v ROH a dostat důtku s výstrahou. Stejně mělo být naloženo s Bohumilem Čefelínem, referentem pomocné technické služby. Jan Bohuslav a Karel Hanus, oba na pozici smluvní kancelářské síly v technickém oddělení, měli dostat důtku s upozorněním, že pokud nezlepší svůj postoj, čeká je výpověď.²⁹¹

V záležitosti státních cestmistrů u ONV ve Strakonících Jana Hadravy a Bohumila Čefelína vydal OAV-NF ve Strakonících na doporučení AV zaměstnanců ONV ve Strakonících z 19. března 1948 rozhodnutí o jejich přeložení na jiné působiště. Tento návrh stvrdil OAV-NF 25. března 1948.²⁹²

10. března 1948 potvrdil OAV-NF ve Strakonících Ředitelství pošt v Táboře, že Vilém Allmer, vrchní poštovní tajemník, byl ustanoven bezpečnostním referentem ONV

²⁹¹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

²⁹² Viz tamtéž

ve Strakonících. K výkonu této funkce měl být ze svého zaměstnání uvolněn na 15 hodin týdně.²⁹³

11. března 1948 zaslal ZNV v Praze na ONV ve Strakonících výměr o odvolání několika funkcionářů ONV. Konkrétně se jednalo o členy Františka Listopada za ČSL, Rudolfa Vaníčka za ČSL, JUDr. Ing. Miroslava Haramuleho za národní socialisty. Z členství v radě ONV byl odvolán František Hájek za ČSL. Všechny tyto změny se udály na návrh OAV-NF ve Strakonících. Do ONV byli na pozici členů povoláni Ladislav Čejka za JSČZ a Quido Houba za ÚRO (tomu byla udělena působnost člena rady). ZNV dále určil, že funkci předsedy ONV má vykonávat Vít Paroulek za KSČ, funkci I. náměstka Adolf Mráz za národní socialisty a funkci bezpečnostního referenta Adolf Hejduk za KSČ. Na neobsazenou pozici II. náměstka předsedy a k obsazení tří prázdných míst v radě měla být provedena doplňovací volba.²⁹⁴

13. března 1948 přikázal OAV-NF ve Strakonících, aby byl MUDr. Josefu Mayerovi, radovi ONV ve Strakonících, snížen pracovní postup na vrchního komisaře. Potom prý nebude námitek, aby zůstal dále ve službě. Důvodem mělo být blíže nespecifikované provinění za okupace.²⁹⁵

25. března 1948 navrhl OAV-NF ve Strakonících odvolání člena ONV ve Strakonících za ČSL Vojtěcha Vaňka z Malého Boru. Odvolání oficiálně provedl ZNV v Praze s odkazem na ustanovení § 2, odstavce 1, bodu 3 vyhlášky ministerstva vnitra z 25. února 1948, běž. č. 305 (úřední list I, částka 36 ze dne 26. února 1948). Jmenovaný měl zapovězeno vykonávat svou funkci s okamžitou platností. Předseda ONV měl o tomto rozhodnutí dotyčného vyrozumět na datované potvrzence. ZNV za odvolaného Vaňka povolal na základě ustanovení § 1, odst. 1 vyhlášky ministerstva vnitra z 27. února 1948, běž. č. 314 (úřední list I, částka 38 ze dne 28. února 1948) náhradníka, nového člena Petra Chaloupku z Malého Boru za JSČZ. Předseda ONV měl nového člena o povolání neprodleně uvědomit.²⁹⁶

²⁹³ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

²⁹⁴ Viz tamtéž

²⁹⁵ Viz tamtéž

²⁹⁶ Viz tamtéž

5.2.5 OAV-NF Strakonice a MAV-NF v politickém okrese

Důležitou součástí rané agendy OAV-NF bylo pochopitelně schvalování jednotlivých MAV-NF v rámci politického okresu. Síť MAV-NF se začala ustavovat v obcích politického okresu Strakonice od konce února 1948 a v průběhu března docházely na OAV-NF žádosti z jednotlivých obcí o uznání těchto orgánů ve složení, v jakém často spontánně vznikly. OAV-NF pak dbal na to, aby v těchto orgánech zasedli pouze lidé plně oddaní novému režimu. Spontánní vznik jednotlivých MAV-NF je patrný i z toho, že za členy byli nejednou zvoleni např. i místní příslušníci dobrovolných hasičských spolků, kteří ovšem byli následně z rozhodnutí OAV-NF vyřazeni. Instrukce k založení MAV-NF v jednotlivých obcích posílal OAV-NF členům místních organizací KSČ s tím, aby byly tvořeny zástupci KSČ, sociální demokracie, národních socialistů i ČSL v případě, že se v dané lokalitě vyskytují takoví členové ostatních stran NF ochotní ke spolupráci. Nicméně mnohdy pak právě členové za poslední dvě zmíněné politické strany byli OAV-NF tvrdohlavě odmítáni. Ve vztahu k zástupcům sociální demokracie pak byl OAV-NF o poznání smířlivější. Spontánně vzniklé MAV-NF mnohdy neměli ve svých řadách zástupce SČM nebo ROH. Takoví členové pak museli být vždy z příkazu OAV-NF doplněni. Stejně tak požadoval OAV-NF členství zástupců JSČZ, ovšem s tím většinou nebyla ve venkovských oblastech potíž

Pojďme se nyní podívat, jak probíhala komunikace mezi vznikajícími MAV-NF v obcích a nadřízeným OAV-NF ve Strakonících.

26. února 1948 se odehrála v Domanicích schůze všech voličů, na které byli voleni členové do MAV-NF. Schůze byla svolána tamějším MNV. MAV-NF v Domanicích měl na základě provedené volby toto složení: předseda Jindřich Holman za SČM, dále Václav Hronek za KSČ, Karel Rod za ROH, Václav Vrba za JSČZ, Josef Babor za KSČ. Zástupci ČSL a národních socialistů v obci odmítli vyslat do schůze své zástupce coby kandidáty na členství v MAV-NF, někteří jejich členové se schůze neúčastnili, přestože byla veřejně vyhlášena, jak je podotčeno ve zprávě pro OAV-NF. OAV-NF takovéto složení schválil s jedinou výjimkou - na pozici předsedy MAV-NF v Domanicích upřednostnil Václava Hronka před Jindřichem Holmanem.²⁹⁷

²⁹⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

MAV-NF v obci Přešťovice vznikl na návrh KSČ 26. února 1948. Tvořili jej Václav Šíma za sociální demokracii, předseda MNV v Přešťovicích, Jindřich Podhorský za KSČ, místopředseda MNV v Přešťovicích, Václav Kynkor za ČSL, Vladislav Čejka za KSČ, František Kotrnoch, Blažena Kostěncová za KSČ a Ludmila Lískovcová za KSČ. 22. března 1948 vyslovil OAV-NF ve Strakoniciích nesouhlas s touto podobou MAV-NF a oslovil člena KSČ v Přešťovicích Václava Čejku s pověřením, aby v obci sestavil nový MAV-NF. Nově utvořený MAV-NF v Přešťovicích byl pak schválen 9. dubna 1948 v tomto složení: předseda Václav Čejka za KSČ, dále Jindřich Podhorský za KSČ, Josef Hroch za ROH, Václav Šíma za sociální demokracii, Vladimír Čejka za JSČZ, V. Kafka za SČM, L. Lískovcová za KSČ-ženy a B. Kostěncová za KSČ.²⁹⁸

27. února 1948 došlo k ustavení MAV-NF v Dražejově. Tvořen byl předsedou Josefem Žídkem za KSČ, dále Karlem Holečkem za KSČ, Václavem Čechem za sociální demokracii, Václavem Janusem za KSČ, Karlem Rabou za JSČZ, Antonínem Vondrášem za ROH, Josefem Sichingerem za SČM a Josefem Žílou za SOPV. Za národní socialisty byl na ustavující schůzi na pozici místopředsedy MAV-NF zvolen Rudolf Valdhaus, který byl ale OAV-NF nakonec vyřazen.²⁹⁹

MAV-NF v Radomyšli vznikl 28. února 1948. V podobě, v jaké byl ustaven, nebyl ovšem na OAV-NF 6. března 1948 schválen. Ona neschválená podoba MAV-NF byla následující: předseda František Bláha za KSČ, člen Jaroslav Bláha za KSČ, člen Josef Vlček za KSČ, člen Josef Bašta za sociální demokracii, člen Jaroslav Šácha za ČSL, člen Václav Ptáček za národní socialisty, člen Václav Hájek za ROH, člen Václav Eliáš za SOPV, člen Josef Šolín za Československou obec legionářskou, člen Jan Haloun za SB, člen Alois Klíma za MRO, místopředseda Vladimír Michálek za JSČZ, člen Jan Flandera za Hasičský sbor. Až 22. března 1948 rozhodl OAV-NF o jeho podobě. Ta byla takováto: předsedou byl Karel Matějka za KSČ, dále byl akční výbor tvořen Antonínem Kalistou za JSČZ, Karlem Křivancem za SČM, Josefem Holým za ROH, Eduardem Přibem za ROH, Josefem Javůrkem za ROH, Josefem Karešem za JSČZ, Václavem Vokrojem za KSČ, Václavem Kadlecem za Sokol.³⁰⁰

²⁹⁸ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

²⁹⁹ Viz tamtéž

³⁰⁰ Viz tamtéž

29. února 1948 proběhla schůze v Předních Zborovicích, na které došlo k ustavení MAV-NF v tomto složení: předseda František Raška za KSČ, místopředseda Antonín Franta za KSČ, jednatel Josef Bedlivý za KSČ, Josef Rod za ROH, Jan Mareš za JSČZ. V této podobě neměl MAV-NF v Předních Zborovicích ve svých řadách zástupce SČM, který měl být dodatečně doplněn.³⁰¹

29. února 1948 vznikl MAV-NF v Mnichově. Jeho předsedou byl Karel Novák za KSČ, místopředsedou Václav Cimburek za sociální demokracii, druhým místopředsedou Václav Kroupa za KSČ, jednatelem Václav Polánka za KSČ. MAV-NF měl dále tyto členy: Václav Velíšek za KSČ, Jaroslav Pavlovič za JSČZ, Kruml za JSČZ, František Kruml za KSČ, Ferdinand Kohout za sociální demokracii, František Hrachovec za SČL, Václav Pavlovic za národní socialisty. Z poznámek vepsaných do textu návrhu lze vyčíst, že OAV-NF vyřadil jak člena za národní socialisty (Pavlovic), tak za ČSL (Hrachovec).³⁰²

29. února 1948 vznikl MAV-NF v Krtech-Hradci. Předsedou se stal Jan Mikeš za ROH, jednatelem Karel Kuncl za sbor dobrovolných hasičů, dále byl MAV-NF tvořen Václavem Blažkem za ROH, Václavem Slavíkem za JSČZ, Františkem Krejčím za JSČZ, Františkem Holmanem za KSČ, Augustinem Křivancem za KSČ a Josefem Samcem za ČSL. Vyjma Karla Kuncla a Josefa Samce byli všichni jmenovaní jako členové MAV-NF v Krtech-Hradci potvrzení rozhodnutím OAV-NF ve Strakonících z 13. března 1948.³⁰³

Ustavující schůze MAV-NF ve Slaníku se odehrála 2. března 1948 v místnosti Josefa Příba, předsedy tamějšího MNV, za přítomnosti šesti ze sedmi navržených členů. Jednalo se konkrétně o Františka Pletku za KSČ, Josefa Belháčka za KSČ, Jana Hajského za ČSL, Otto Veselého za živnostníky, Františka Jíně za sociální demokracii, Václava Linharta za JSČZ, Josefa Pelešky za SČM. Aklamační volbou byl Otto Veselý zvolen za předsedu, František Jíně za místopředsedu a Jan Hajský za jednatele. S takovouto podobou MAV-NF ve Slaníku ovšem členové OAV-NF ve Strakonících

³⁰¹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3

³⁰² Viz tamtéž

³⁰³ Viz tamtéž

vyslovili nesouhlas. Předsedou se tedy na jejich zásah stal František Pletka. Navíc z výboru přikázali vyloučit člena za ČSL (Hajský) a živnostníky (Veselý).³⁰⁴

2. března 1948 vznikl MAV-NF v Novosedlech. Ještě v týž den, vlastně ihned po svém ustavení, rozhodli se členové tohoto MAV-NF, že do rozhodnutí ONV ve Strakoncích odvolávají z MNV v Novosedlech tyto členy: Františka Korbela za ČSL, Františka Soukupa za národní socialisty, Františka Kutila za ČSL. Jejich náhradníky se stali: František Zemen za sociální demokracii, Jaroslav Požárek za národní socialisty a Josef Hromádka za ČSL. 22. března 1948 byl MAV-NF schválen ve složení: předseda Josef Šiška za SOPV, dále Josef Kloud za KSČ, Ladislav Hlava za ROH, Čeněk Němeček za KSČ, Alois Holeček za JSČZ, Josef Křížan za sociální demokracii, Josef Dub za SČM. 24. března 1948 doplnil řady MAV-NF v Novosedlech Boh. Soukup za JSČZ. Tato podoba, oproti podobě v jaké MAV-NF v Novosedlech vznikl na začátku března 1948, nezahrnovala Františka Beneše za spolek dobrovolných hasičů, Jaroslava Šímu za MRO, Tomáše Vebra za JSČZ a Bohumila Soukupa za národní socialisty.³⁰⁵

MAV-NF ve Štětkni byl ustaven 3. března 1948. 22. března pak OAV-NF tento orgán schválil. Jeho složení bylo následující: předseda Karel Vadroň za MNV, Felix Špacler za Sokol, Josef Gregor za KSČ, František Hrba za ROH, Josef Pravda za SOPV, Alois Štogr za sociální demokracii, Miloslav Hrdlička za KSČ, Josef Pták za JSČZ, Jan Větrovec za JSČZ. Ze složení, v jakém byl MAV-NF ve Štětkni původně ustaven, vyřadil OAV NF Františka Kláska za národní socialisty, Jana Brandejse za ČSL a Václava Viktora za sbor hasičů. Dále požadoval OAV-NF, aby byl štěkeňský MAV-NF doplněn o člena SČM. František Klásek byl do MAV-NF ve Štětkni dodatečně přijat poté, co vyšlo najevo, že jeho příslušnost k národně socialistické straně byla uvedena omylem a ve skutečnosti se jedná o člena KSČ a MRO.³⁰⁶

MAV-NF ustavený v Radošovicích 4. března 1948 byl na OAV-NF schválen 18. března 1948. Sestával se z Františka Duba za JSČZ na pozici předsedy, dále Josefa Matějky za KSČ, Emanu Kalouse za sociální demokracii, Josefa Součka za ROH,

³⁰⁴ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³⁰⁵ Viz tamtéž

³⁰⁶ Viz tamtéž

Václava Hradského za SČM, Antonie Hejtmánkové za JSČZ, Františka Ťuky za JSČZ.³⁰⁷

4. března 1948 byl ustaven MAV-NF v Předních Ptákovcích ve složení: František Ulrich (předseda za SOPV), Josef Šedivý (místopředseda za ČSL), Rudolf Soukup (jednatel za národní socialisty), Zdeněk Hronek (zapisovatel za SOPV), dále byli v MAV-NF za KSČ Karel Vágner, Jindřich Cepák, Jan Brod, Jan Laňka, Václav Šimák, Jan Legát, Vladimír Hurych, Jaroslav Václavík, za sociální demokracii Silvestr Kantor a Jindřich Buben, za národní socialisty Rudolf Soukup a Karel Mařík, za ČSL František Uhlík, za JSČZ Jan Kroupa, Karel Kokrda a Josef Barvíř, za SOPV Josef Žák, za hasičský sbor Stanislav Sýkora a Václav Funda, za SČM Marie Vadlejchová ml. a Zdeněk Vokoun, za KSČ-ženy Josefa Boubalová a Marie Feglová. 18. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakoncích MAV-NF v Předních Ptákovcích v navržené podobě s výjimkou členů za KSČ Laňky, Šimáka, Legáta, Hurycha a Václavíka, člena za sociální demokracii Jindřicha Bubna, člena za JSČZ Karla Kokrdu, člena za národní socialisty Karla Maříka, člena a jednatele MAV-NF za národní socialisty Rudolfa Soukupa, člena a místopředsedu za ČSL Josefa Šedivého. Rovněž žádný člen za hasičský sbor nebyl v MAV-NF ponechán.³⁰⁸

MAV-NF v Kapsově Lhotě byl ustaven 5. března 1948. Předsedou byl Adolf Bečvář za KSČ. Dále byl výbor tvořen Janem Trumským za sociální demokracii, Václavem Novákem za JSČZ, Stanislavem Soukupem za ROH, Jaroslavem Hrubcem za ROH, Ludvíkem Tichým za ROH, Marií Furbachovou za KSČ-ženy.³⁰⁹

5. března 1948 byl ustaven MAV-NF v Třešovicích. Údaje o jeho složení byly na OAV-NF odeslány následujícího dne. Předsedou se stal Adolf Černý za ROH, místopředsedou František Tetaur za KSČ, jednatelem František Hynek za JSČZ, dále tvořili MAV-NF v Třešovicích Tomáš Turek za JSČZ, Josef Cíza za SČM, Bohumír Bakula za JSČZ a Josef Boháček za JSČZ a Jan Vlček za sociální demokracii. Toto složení schválil OAV-NF 22. března 1948.³¹⁰

³⁰⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³⁰⁸ Viz tamtéž

³⁰⁹ Viz tamtéž

³¹⁰ Viz tamtéž

MAV-NF v Kuřimanech vznikl 5. března 1948, 13. března 1948 rozhodl OAV-NF o tomto jeho složení: předseda Josef Valenta za KSČ, dále Tomáš Vávra za KSČ, Václav Bláhovec za KSČ, Miloslav Frčka za KSČ. Dále měl být ještě MAV-NF v Kuřimanech doplněn o zástupce SČM a ROH. 17. března pak byli přibráni Josef Vejvoda za ROH a František Hejtmánek za SČM.³¹¹

5. března 1948 dostali členové OAV-NF ve Strakoncích ke schválení návrh na složení MAV-NF v Katovicích. O podobě tohoto MAV-NF se na OAV-NF rozhodlo 26. března 1948. Předsedou byl potvrzen Jan Jelen za KSČ. Spolu s ním tvořili MAV-NF v Katovicích František Peleška za sociální demokracii, Ladislav Rezek za ROH, Rudolf Duběda za KSČ, Václav Voruda za sociální demokracii, Václav Barvív za JSČZ, Václav Zedník za ROH, Josef Havelka za ROH, Arnošt Korál za KSČ, Ladislav Ondrák za Sokol, Jan Matějka za Sokol, Václav Pešek za SOPV, Václav Černý za SČM, Emil Lhoták za Otavu. 15. dubna 1948 dotazoval se MAV-NF v Katovicích na OAV-NF, proč nebyli schváleni další navržené členové, konkrétně Josef Cimburek za národní socialisty a Josef Pešek za ČSL. Bylo žádáno o jejich dodatečné schválení. Stejně tak byl OAV-NF informován, že do MAV-NF v Katovicích byli dodatečně povoláni Jiří Voruda za SČM a Jaroslava Vorudu za KSČ. 15. června 1948 informoval OAV-NF, že souhlasí s členstvím Jiřího Vorudy a Josefa Vorudy v MAV-NF, ale nikoli s členstvím Cimburka a Peška.³¹²

5. března 1948 schválil OAV-NF tuto podobu MAV-NF v Jíníně: předseda Karel Kroupa, dále Václav Kovář, Václav Jirsa, František Kepka, Matěj Dub, Antonín Dub, Václav Maroušek za SČM. Koho přesně zastupovali ostatní členové kromě Václava Marouška, není v dokumentu uvedeno.³¹³

6. března 1948 nebylo na OAV-NF ve Strakoncích schváleno složení MAV-NF v Kbelnici. Původní předseda František Strnad byl nahrazen Josefem Šišpelou za KSČ. 15. března byl pak MAV-NF v Kbelnici v obměněném složení schválen. Kromě Šišpely ho tvořili: Josef Man za KSČ, Karel Lavička za JSČZ, František Kochta za ROH a Jan Janeček za JSČZ. Dál měl tyto členy doplnit i člen SČM.³¹⁴

³¹¹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³¹² Viz tamtéž

³¹³ Viz tamtéž

³¹⁴ Viz tamtéž

6. března 1948 schválil OAV-NF složení MAV-NF v Čejeticích v následující podobě: předseda Karel Křivanec za KSČ, dále členové Josef Brušák za KSČ, Ludvík Král za JSČZ, Bohumil Dvořák za SČM, Rudolf Rybák za ROH, Jan Nosek za ČSOL, Václav Justýn za ČSS, Václav Janeček za sociální demokracii, Josef Dunovský za KSČ.³¹⁵

6. března schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF v Droužeticích, který se sestával z předsedy Jaroslava Hřídela za JSČZ, dále ze členů Josefa Babora za JSČZ, Marie Snobrové za JSČZ, Karla Čechury za KSČ, Františka Lejska za KSČ, Josefa Procházky za sbor hasičů, Václava Kyznara za SOPV, Marie Zelenkové za SČM.³¹⁶

6. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF ve Skalách. Jeho složení bylo takovéto: předseda Josef Květoň za KSČ, členové Karel Prokop za KSČ, Matěj Krajánek za KSČ, Karel Tuček za KSČ, Vojtěch Limpouch za sociální demokracii, Pavel Josef za sociální demokracii, Jan Maroušek za sociální demokracii, Václav Máz za SČM, Václav Kahovec za SČM, Vojtěch Švehla za JSČZ.³¹⁷

MAV-NF v Sousedovicích byl schválen OAV-NF 6. března 1948. Jeho složení bylo: předseda Stanislav Skalický za KSČ, členové Josef Šimon za KSČ, Stanislav Kocour za KSČ, František Soukup za KSČ, Václav Braun za JSČZ, Václav Zahradník za SOPV, Václav Maršálek za SČM.³¹⁸

6. března 1948 došlo k ustavení MAV-NF v Rovné. Předsedou byl František Záluský za KSČ, místopředsedou Antonín Klecán za sociální demokracii, jednatelem Josef Kubovec za JSČZ, dále Karel Mráz za národní socialisty, Antonín Brázda za ROH, Karel Šareš za SB a Josef Holman za SČM. 22. března 1948 schválil OAV-NF pozměněné složení. Předsedou zůstal Záluský, dále zůstali Josef Kubovec, Antonín Brázda a Josef Holman, Antonína Klecána nahradil Josef Ditelka (jméno je vepsáno rukopisem a je špatně čitelné) také za sociální demokracii a Karel Mráz společně s Karlem Šarešem byli vyřazeni.³¹⁹

³¹⁵ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³¹⁶ Viz tamtéž

³¹⁷ Viz tamtéž

³¹⁸ Viz tamtéž

³¹⁹ Viz tamtéž

6. března 1948 schválil OAV-NF tuto podobu MAV-NF v Mutěnicích: předseda Josef Zítek za KSČ, dále jako členové Josef Vacek za KSČ, Antonín Láznicka za KSČ, Václav Kůs za KSČ, Josef Holzbauer za SOPV, Stanislav Šantrůček za SOPV, Ladislav Paletář za ROH, František Krátký za JSČZ, Václav Paletář za JSČZ, Jaroslav Binhák za SČM, Alois Pavlíček za ČSL.³²⁰

MAV-NF v Miloňovicích byl KSČ sestaven ve dnech 6. – 7. března 1948. Byl tvořen 6 členy za KSČ, 2 členy za sociální demokracii, 3 členy za ČSL, 1 členem za národní socialisty, 1 členem za ÚRO, 1 členem za JSČZ, 1 členem za SČM. OAV-NF projednal složení MAV v Miloňovicích 21. března 1948 a usnesl se na následující podobě: předseda Josef Trch za KSČ, dále byli členy František Vaněk za KSČ, Josef Kubička za sociální demokracii, Jan Šindelář za KSČ, Petr Štěpánek za KSČ, Jan Jánský za ROH, Jan Bradáč za ROH, František Havel za ČSL, Karel Ouředník za JSČZ, Zdeněk Frčka za SČM.³²¹

6. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF v Pracejovicích se složením: předseda Martin Kepl za KSČ, dále členové Josef Špimr za ROH, František Binhák za sociální demokracii, Josef Kohout za ROH, Josef Brynda za ROH, Jan Kareš za JSČZ, Josef Kepl za SČM.³²²

OAV-NF ve Strakonících 6. března 1948 neschválil MAV-NF v Chraštovicích ve složení, v jakém byl v této obci ustaven. 8. března 1948 vydal OAV-NF pokyny k tomu, jak má složení dotčeného MAV-NF vypadat. Předsedou byl určen Josef Vadlecjch za KSČ, I. místopředsedou Josef Klas za JSČZ, II. místopředsedou Václav Čapek za JSČZ, zapisovatelem Josef Podhorský za ROH a jednatelem Eduard Kovář za KSČ. Kromě jmenovaných funkcionářů byl tento MAV-NF tvořen také Eduardem Klasem a Václavem Sýkorou za sociální demokracii, Josefem Chvojanem za národní socialisty, Františkem Kučerou za ČSL, Vojtěchem Rezkem za JSČZ, Miloslavem Kůtem za SČM a Olgou Kovaříkovou za ROH.³²³

8. března 1948 byl schválen MAV-NF ve Velké Turné. Tento byl tvořen předsedou Janem Plzou za ROH, Josefem Mlíčkem za ROH, Františkem Vaněčkem za KSČ,

³²⁰ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³²¹ Viz tamtéž

³²² Viz tamtéž

³²³ Viz tamtéž

Václavem Vadlejchem za JSČZ, Josefem Dobešem za JSČZ, Bohuslavem Havelkou za SČM, Františkem Mlíčkem za legionáře, Janem Duchoslavem za JSČZ, Josefem Klasem za sociální demokracii, Václavem Benedou za sociální demokracii, Karlem Poklopem za KSČ, Janem Klasem za ČSL. 22. března 1948 došlo ještě k další změně z rozhodnutí OAV-NF – Janu Duchoslavovi, Františku Mlíčkovi a Janu Klasovi bylo členství v MAV-NF ve Velké Turné odejmuto.³²⁴

11. března 1948 přišel na OAV-NF ve Strakonících návrh na složení MAV-NF ve Strakonících, který konal svou první schůzi 26. února 1948. Jeho předsedou byl František Kubo za KSČ a jednatelem Antonín Kunderát za sociální demokracii. Návrh na složení MAV-NF se dále sestával z Jaroslava Furbacha za SOPV, Františka Házy za SNR, Boženy Hesounové za KSČ-ženy, Aloise Hronka za ROH, Vojtěcha Karase za sociální demokracii, Karla Klose za Sokol, Karla Nálepy za ÚRO, Ing. Jindřicha Nováka za národní socialisty, Jana Pixy za JSČZ, Jana Roháčka za sociální demokracii, Josefa Svobody za ÚRO, Zbyňka Švarze za SČM, Karla Teyšla za ÚRO, Josefa Trtka za legionáře a Aloise Zely za ČSL. A v takovéto podobě byl MAV-NF ve Strakonících schválen i OAV-NF 22. března 1948.³²⁵

13. března 1948 došlo ke schválení MAV-NF v Modlešovicích. Jeho předsedou byl Ferdinand Sokol za ROH, členy byli Václav Kolářik za KSČ, Jan Čakrda za ROH, Václav Sokol za SČM.³²⁶

13. března byl schválen MAV-NF v Mladějovicích. Jeho složení bylo: předseda Čeněk Dušek za KSČ, dále František Jůzek za KSČ, František Hanuš za sociální demokracii, František Chalupecký za JSČZ, Jaroslav Myslivec za SČM.³²⁷

13. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF v Kváskovicích v tomto složení: předseda Emanuel Suchomela za JSČZ, místopředseda František Tuček za rolnickou komisi, jednatelem Vojtěch Sedláček za SOPV, dále Jan Nosek za KSČ, Jan Švec za KJSČ, Matěj Šlais za KSČ, Jaroslav Votava za ROH. Výbor měl být dodatečně doplněn o zástupce SČM.³²⁸

³²⁴ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³²⁵ Viz tamtéž

³²⁶ Viz tamtéž

³²⁷ Viz tamtéž

³²⁸ Viz tamtéž

13. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF v Leskovicích. Ten se sestával z předsedy Jaroslava Kinkory za JSČZ, dále z Miroslava Hruby za sociální demokracii, Václava Nováka za JSČZ, Václava Hradského za ROH, Václava Cimburka za KSČ.³²⁹

13. března 1948 projednal a schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF v Liběticích v takovémto složení: předseda Jaroslav Holý za ROH, dále Otto Kuneš za KSČ, Tomáš Fiala za ROH, Josef Founě za JSČZ, František Polan za JSČZ, Ladislav Had za SČM.³³⁰

13. března 1948 byl na OAV-NF schválen MAV-NF v Doubravici ve složení: předseda Karel Ježek za KSČ, Václav Sládek za sociální demokracii, Miroslav Kaizr za SČM, Karel Pacalt za KSČ, Vojtěch Veselý za KSČ, Karel Klečka za KSČ, Jan Kaizr za sociální demokracii.³³¹

13. března 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících o tomto složení MAV-NF v Krejnicích: předseda Antonín Hejpetr za ROH, dále Josef Vohradský za KSČ, Václav Vápeník za KSČ, František Linhart za KSČ, Matěj Samec za KSČ, Vojtěch Čáp za SČM, František Kalčík za JSČZ.³³²

MAV-NF v Jemnicích, ustavený 29. února 1948, byl na OAV-NF ve Strakonících schválen 13. března 1948 v této podobě: předseda Jaroslav Vaněček za JSČZ, dále Josef Liška za ROH, Eduard Strnad za SČM, Jan Strnad za JSČZ, Antonín Vorel za KSČ, Jaroslav Šaršek za KSČ, Anna Strnadová za JSČZ. Na pokyn OAV-NF byli z MAV-NF v Jemnicích vyřazeni Josef Šindelář za ČSL a Jan Soukup za národní socialisty.³³³

15. března 1948 vyjádřil OAV-NF ve Strakonících nesouhlas se složením MAV-NF v Klínovicích a současně pověřil předsedu místní organizace KSČ, aby sestavil MAV-NF v novém složení. Návrh na nové složení MAV-NF přišel na OAV-NF k posouzení hned následujícího dne, tj. 16. března 1948, kdy byl také schválen. MAV-NF v Klínovicích byl tvořen předsedou Václavem Pavlíkem za KSČ, dále Václavem Žílou

³²⁹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³³⁰ Viz tamtéž

³³¹ Viz tamtéž

³³² Viz tamtéž

³³³ Viz tamtéž

za JSČZ, Boh. Kvěšem za ROH, Josefem Šobrem za SČM, Boh. Blažkem za KSČ a Václavem Krejčím za KSČ.³³⁴

17. března 1948 pověřil OAV-NF ve Strakonících Karla Viktora z Koclova, aby v této obci sestavil MAV-NF. Návrh na složení nově vzniklého MAV-NF v Koclově došel na OAV-NF 25. března 1948. Sestával se z předsedy Václava Hlavy za KSČ, místopředsedy Františka Sádlika za KSČ, jednatele Františka Jelínka za KSČ, dále člena za KSČ Josefa Chvala, členů za sociální demokracii Jaroslava Lajnera a Františka Klecana, člena za ROH Josefa Viktory a člena za JSČZ Josefa Purkrábka. 9. dubna 1948 byl MAV-NF v Koclově v této sestavě schválen s tím, aby byl doplněn člen za SČM.³³⁵

17. března 1948 pověřil OAV-NF Josefa Kotlíka z obce Úlehle utvořením zdejšího MAV-NF. Instrukce byly jasné: výbor utvořit z místních členů KSČ a sociální demokracie, k tomu připojit po jednom členu z ČSL a ČSNS, pokud se v obci vyskytují takoví členové těchto dvou stran, kteří mají k novému zřízení kladný poměr. Dále mělo být do MAV-NF přibráno po jednom členu za ROH, JSČZ a SČM. Po splnění úkolu měl Josef Kotlík předložit seznam členů i s uvedením politické příslušnosti na OAV-NF ke schválení. Na závěr stojí žádost o urychlené provedení stanoveného úkolu. 9. dubna 1948 OAV-NF schválil složení MAV-NF v Úlehli. Ten se sestával z předsedy Josefa Kotlíka za KSČ, dále ze členů Tomáše Hodonického za KSČ, Aloise Máchy za KSČ, Františka Sládka za legionářskou obec, Františka Nového za JSČZ, Antonína Levého za KSČ a Josefa Haranta za sociální demokracii. MAV-NF měl být ještě dodatečně doplněn o zástupce SČM.³³⁶

17. března 1948 pověřil OAV-NF člena KSČ v Drachkově Jakuba Zeleného, aby v této obci sestavil MAV-NF. Návrh na složení MAV-NF doputoval na OAV-NF 22. března 1948 a schválen byl 25. března 1948. Předsedou byl Jakub Zelený za KSČ, místopředsedou Jan Tábora za ROH, jednatelem Jan Koloušek za SČM, členem Jan Nový za JSČZ. Původní návrh obsahoval ještě jedno jméno. Jednalo se o Františka

³³⁴ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³³⁵ Viz tamtéž

³³⁶ Viz tamtéž

Truhláře, zástupce JSČZ, který ale nakonec nebyl na OAV-NF jako člen MAV-NF v Drachkově schválen.³³⁷

17. března 1948 pověřil OAV-NF Františka Císaře z Ohrazenic, aby v této obci sestavil MAV-NF. V návrhu, který byl následně v Ohrazenicích vypracován, je František Císař za KSČ předsedou, Josef Košán za JSČZ místopředsedou, Vít Rychtář za ÚRO jednatelem a František Mařík za ROH členem MAV-NF.³³⁸

18. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakoncích MAV-NF v Cehnicích v následujícím složení: předseda František Hájek za KSČ, členové František Havlík za KSČ, Stanislav Vilím za KSČ, Josef Šter za ROH, Bohumil Zronek za ROH, František Voříšek za JSČZ, František Šter za JSČZ, František Žák za JSČZ, František Záveský za Sokol. MAV-NF měl být ještě rozšířen o zástupce SČM.³³⁹

O složení MAV-NF v Nebřehovicích se na OAV-NF ve Strakoncích jednalo 18. března 1948. Schválené složení bylo takovéto: předseda Jan Kotrch za KSČ, dále Václav Havlík za KSČ, Josef Škopek za KSČ, Václav Vachout za sociální demokracii, Josef Hons za JSČZ. Chyběl zástupce SČM, který měl být co nejdříve doplněn.³⁴⁰

22. března 1948 OAV-NF projednal a schválil složení MAV-NF v Dunovicích. Ten se sestával předsedy Josefa Němce za KSČ, dále ze členů Františka Kautmana za KSČ, Václava Štára za ČNS, Josefa Brejchy za JSČZ, Jana Pečeného za ROH, Jana Blažíčka za ROH, Antonína Andrlíka za ROH, Tomáše Hronka za JSČZ, Ladislava Krejčího za SČM, Jana Trnky za SČM, Josefa Kopky za ČSL.³⁴¹

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakoncích MAV-NF ve Vojnicích v tomto složení: předseda František Vichr za KSČ, dále členové Josef Pavlík za KSČ, Čeňek Vichera za KSČ, František Rychtář za KSČ, Česlav Sádlo za KSČ, Václav Jeřábek (není uvedena politická příslušnost). OAV-NF požadoval, aby byl MAV-NF ve Vojnicích doplněn ještě o zástupce SČM.³⁴²

³³⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 217

³³⁸ Viz tamtéž

³³⁹ Viz tamtéž

³⁴⁰ Viz tamtéž

³⁴¹ Viz tamtéž

³⁴² Viz tamtéž

22. března 1948 schválil OAV-NF složení MAV-NF v Brusích, které bylo následovné: předseda Václav Vrba za ROH, členové František Miklas za ROH, Miloslav Vrba za SČM, František Jíně za JSČZ, Antonín Miklas za KSČ.³⁴³

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakoncích MAV-NF v Zadních Zborovicích v tomto složení: předseda Josef Jirsa za KSČ, Adolf Mašek za KSČ, Bohumil Šilhán za ROH, Josef Petele za JSČZ, Václav Kovář za JSČZ. MAV-NF měl být nadále doplněn členem SČM.³⁴⁴

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakoncích složení MAV-NF v Třebomyslicích. Ten se skládal ze Stanislava Šimsy za KSČ na pozici předsedy, Karla Klečky za JSČZ, Františka Štála za KSČ, Josefa Hrdličky za KSČ, Bohumila Českého za ROH. Opět bylo požadováno doplnění členem SČM.³⁴⁵

22. března 1948 byl schválen MAV-NF ve Štěchovicích a to v tomto přesném složení: předseda Antonín Zíka za KSČ, Václav Kuneš za JSČZ, František Šebelík za ROH, Václav Janeček, František Holkup, František Kubeš, Petr Moos (u těchto není uvedena politická příslušnost). Zároveň OAV-NF požadoval, aby došlo k doplnění sestavy o člena SČM.³⁴⁶

22. března 1948 byl schválen MAV-NF v Tažovicích. Předsedou byl Čeněk Hořejš za JSČZ, dále byl výbor tvořen Josefem Novákem za KSČ, Františkem Vítkem za KSČ, Jaroslavem Štěpánkem za SČM, Čeněkem Špičkou za JSČZ.³⁴⁷

22. března 1948 byl schválen MAV-NF v obci Škůdra. Předsedou byl František Vojík, spolu s ním tvořili výbor Tomáš Příbyl, František Vlček a Josef Vlček. Politická příslušnost těchto osob chybí, zato ale mezi jmenovanými nebyl zástupce SČM, který měl být dodatečně do výboru doplněn.³⁴⁸

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakoncích MAV-NF v Milíkovcích v tomto složení: předseda Josef Kolář za KSČ, Václav Černík za KSČ, Jindřich Sládek za KSČ, Jindřich Sládek za ROH, Václav Cikhart za JSČZ, Josef Král za sociální demokracii,

³⁴³ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³⁴⁴ Viz tamtéž

³⁴⁵ Viz tamtéž

³⁴⁶ Viz tamtéž

³⁴⁷ Viz tamtéž

³⁴⁸ Viz tamtéž

Alois Pavelišta za sociální demokracii. MAV-NF v Milíkovcích opět neměl ve svých řadách člena SČM, a proto mu bylo uloženo takovou osobou své řady doplnit.³⁴⁹

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF ve Strašicích ve složení: předseda František Novák za KSČ, dále František Nový za KSČ, František Bublík za KSČ, Karel Pavlík za JSČZ, Karel Hanus za sociální demokracii, Vojtěch Požárek za JSČZ, Vojtěch Lazna za JSČZ. OAV-NF opět uložil doplnit toto složení o člena SČM.³⁵⁰

22. března 1948 zabýval se OAV-NF ve Strakonících návrhem na složení MAV-NF v Rohozné. Schválil jej v této podobě: předseda Alois Kahovec za KSČ, dále Eduard Levý za KSČ, Josef Mála za JSČZ. OAV-NF požadoval doplnění výboru o členy za ROH a SČM. Oproti podobě, v jaké byl MAV-NF v Rohozné ustaven, byl po zásahu OAV-NF oklestěn o Emila Hrdličku za ÚRO, Josefa Kahovce za JSČZ a Eduarda Vodáka za sociální demokracii. 30. března 1948 pak došlo k dalším změnám – Emil Hrdlička jakožto zástupce ÚRO byl tentokrát do MAV-NF zařazen a spolu s ním i Josef Kahovec za JSČZ.³⁵¹

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících toto složení pro MAV-NF v Sedlíkovicích: předseda B. Kortán za KSČ, dále Jan Dvořák za KSČ, Václav Chmelař za JSČZ. O něco málo později, tj. 18. dubna 1948, navrhli členové MAV-NF v Sedlíkovicích jeho doplnění o Františka Vítkovce za KSČ a Karla Mráze za ROH. Oba byli na OAV-NF schváleni 15. června 1948.³⁵²

22. března byl schválen MAV-NF v Řepici. Jeho složení bylo: předseda Václav Kořínek za SB, dále Václav Šindelář za KSČ, Josef Mráz za JSČZ, Jindřich Kořínek za KSČ, Karel Kopp za ROH, Josef Turek za ROH, Karel Samec za JSČZ. OAV-NF ve Strakonících přikázal doplnění akčního výboru o Věru Šindelářovou za SČM.³⁵³

22. března 1948 jednal OAV-NF o složení MAV-NF v Rojicích a schválil ho v tomto složení: předseda Josef Kárník za KSČ, dále Karel Tomáš za KSČ, František Hřebíček

³⁴⁹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³⁵⁰ Viz tamtéž

³⁵¹ Viz tamtéž

³⁵² Viz tamtéž

³⁵³ Viz tamtéž

za JSČZ, Alois Fecl za ÚRO, Václav Báče za SČM. Ze složení, v jakém byl MAV-NF v Rojicích původně ustanoven, vyškrtl OAV-NF Václava Varouse za ČSL.³⁵⁴

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF v Petrovicích ve složení: předseda Karel Diviš za KSČ, dále Jan Tonka za KSČ, František Žák za KSČ, Jaroslav Příb za JSČZ. MAV-NF v Petrovicích měl být dodatečně doplněn zástupci SČM a ROH.³⁵⁵

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF v Paračově sestávající se z předsedy Josefa Vacka za KSČ, dále z Josefa Jůzka za SČM, Jaroslava Louženského za ROH, Karla Homolky za KSČ, Aloise Havlíka za ROH, Václava Limpocha za JSČZ.³⁵⁶

22. března 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících o tomto složení MAV-NF v Netonicích: předseda Jaroslav Kudlafa za sociální demokracii, dále Jan Ročovský za KSČ, František Limpoch za KSČ, František Voldán za KSČ. MAV-NF v Netonicích měl následně doplnit své řady o zástupce SČM.³⁵⁷

O složení MAV-NF v Nahošíně rozhodli členové OAV-NF ve Strakonících 22. března 1948. S výjimkou Karla Zacha za ČSL schválili MAV-NF v Nahošíně v podobě, v jaké se ustavil: předseda František Turek za JSČZ, místopředseda Karel Kinkor za KSČ, zapisovatel Václav Křivanec za JSČZ a člen Miroslav Raba za SČM.³⁵⁸

22. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících MAV-NF ve Volenicích, který byl ustaven 3. března 1948. Předsedou byl Václav Sýkora za SVOP, dále byl MAV-NF tvořen Karlem Kašákem za KSČ, Jindřichem Šťastným za ROH, Antonínem Knížetem za ROH, Tomášem Kompitem za Sokol, Jaroslavem Šiškou za KSČ, Janem Římallem za JSČZ, Josefem Benadou za KSČ. OAV-NF přikázal doplnit toto složení o zástupce SČM a sociální demokracie.³⁵⁹

25. března 1948 schválil OAV-NF ve Strakonících toto složení MAV-NF v Lázu: předseda Karel Čapek za KSČ, dále Alois Švec za KSČ, Václav Trávníček za KSČ,

³⁵⁴ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³⁵⁵ Viz tamtéž

³⁵⁶ Viz tamtéž

³⁵⁷ Viz tamtéž

³⁵⁸ Viz tamtéž

³⁵⁹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 7, inv. č. 21

Václav Hrouda za JSČZ, Boh. Haloun za KSČ, Václav Vojta za KSČ, Josef Dubovský za KSČ, Václav Klas za SČM.³⁶⁰

9. dubna 1948 byl na OAV-NF ve Strakonících schválen MAV-NF v Malé Turné, který se sestával z předsedy Jindřicha Keřky za KSČ, dále z Františka Šabeka za KSČ, Josefa Kováře za KSČ, Marie Divišové za ROH, Josefa Příbyla za KSČ, Františka Diviše za JSČZ, Karla Čapka za ROH, Josefa Klase za sociální demokracii, Stanislava Kinkora za sociální demokracii, Milušky Kovářové za SČM.³⁶¹

MAV-NF v Oseku byl na OAV-NF schválen ve složení: František Skřivanec za KSČ, Karel Sládek za JSČZ, Jaroslav Mrkvička za KSČ, Václav Ševěra za SČM, Josef Mrkvička za národní socialisty, Karel Zeman za rolnickou komisi, Jaroslav Bláha za ROH, Josef Nečesaný za ROH, Josef Ptáček za sbor hasičů, Josef Bašta za sociální demokracii. Josef Chvojan, původní člen za sociální demokracii, byl z MAV-NF v Oseku vyřazen.³⁶²

5.2.6 OAV-NF Strakonice a okresní školství

Další z oblastí, kterou ve značné míře postihla tzv. veřejná očista, bylo společně s veřejnou správou, politickými stranami, bezpečnostními složkami a justicí také školství. OAV-NF ve Strakonících proto na svém zasedání z 27. února 1948 rozhodl pověřit AV zaměstnanců školství a osvěty v politickém okrese Strakonice provedením opatření proti těm pracovníkům ve školství, kteří neprojevili kladný postoj ke Košickému vládnímu programu a budovatelskému programu Gottwaldovy vlády. Mělo dojít k záměrným postihům těch učitelů a vychovatelů, jejichž osobnost nedávala záruku toho, že povedou jim svěřené děti a mládež v ideologicky žádaném duchu, tj. v duchu lidově-demokratického režimu a k oddanosti republice a jejímu pracujícímu lidu, použijeme-li dobovou rétoriku. Takto bylo zahájeno odstranění tzv. reakčních živelů ze školství. OAV-NF si vyhradil právo konečného rozhodnutí u případů, ve kterých nebylo dbáno pokynů ÚAV-NF o odstranění všech reakčních živelů ze školských

³⁶⁰ Fond OAV-NF Strakonice, karta č. 3, inv. č. 17

³⁶¹ Viz tamtéž

³⁶² Viz tamtéž

úřadů, škol i ostatních školských a učitelско-stavovských institucí spadajících do okruhu působnosti OAV-NF v rámci politického okresu.³⁶³

Ve stejný den, tj. 27. února 1948, rozhodl OAV-NF o tom, že má dojít k okamžitému postavení celkem pěti učitelských a profesorských osob mimo službu. Jednalo se o profesora státního reálného gymnázia ve Strakonících Martina Holého, ředitele dívčí měšťanské školy ve Strakonících Václava Rašku, odborného učitele chlapecké měšťanské školy ve Strakonících Stanislava Šímu, odborného učitele na téže škole Antonína Šedivého a odbornou učitelku na dívčí měšťanské škole ve Strakonících Annu Bažatovou.³⁶⁴

6. března 1948 rozhodl OAV-NF o tom, že Jan Prokop, učitel hospodářské školy ve Strakonících, má být dán na dovolenou s čekatelným. Jan Prokop měl okamžitě opustit ústav a vyčkat pokynů od nadřízených orgánů.³⁶⁵

10. března 1948 se dotazovalo ministerstvo školství na OAV-NF ve Strakonících na státního učitele Bedřicha Růžka, který byl zproštěn správy odborné školy ve Strakonících. Ministerstvo žádalo o sdělení, zda byl dotyčný funkce zproštěn z rozhodnutí OAV-NF a pokud ano, tak jaké důvody tomuto rozhodnutí předcházely. 17. března 1948 odeslal OAV-NF odpověď, ve které stojí, že Bedřich Růžek nebyl odvolán z výkonu služby z důvodů politických, ale byl přeložen kvůli tomu, že jako předseda Okresní péče o mládež (OPM) ve Strakonících nedal vyšetřit ztrátu 8 000 Kčs z majetku OPM a souhlasil s tím, aby tato ztráta byla vykázána jako odměna za přesčasové hodiny zaměstnanců OPM. Stejně rozhodnutí jako OAV-NF a zcela samostatně učinil v této záležitosti také MAV-NF ve Strakonících.³⁶⁶

12. března 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících, že má dojít k přeložení profesora B. Linkeho ze Strakoníc.³⁶⁷

25. března 1948 usnesl se OAV-NF ve Strakonících, že řídicí učitel v Bušanovicích František Mašek má být dán na dovolenou s čekatelným. V tomto smyslu informoval Zemskou školní radu v Praze 1. dubna 1948.³⁶⁸

³⁶³ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

³⁶⁴ Viz tamtéž

³⁶⁵ Viz tamtéž

³⁶⁶ Viz tamtéž

³⁶⁷ Viz tamtéž

25. března 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících, že má být udělena písemná výstraha učitelce mateřské školy ve Strakonících II. Kunešové v tom smyslu, aby se více věnovala péči o svěřené děti a vlídněji s nimi zacházela. V tomto smyslu také informoval okresní školní výbor. U tohoto rozhodnutí není úplně jednoznačné, zda se jednalo o skryté politické pozadí nebo skutečně pouze o pokárání za nedostatky ve výkonu profese. Nicméně v druhém případě by nebylo zcela jasné, proč by pokárání inicioval OAV-NF, neboť se jednalo o záležitost čistě v kompetenci příslušných školských orgánů.³⁶⁹

25. března 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících zaslat žádost na ÚAV-NF týkající se přeložení děkana Antonína Voráčka, profesora na státním reálném gymnáziu ve Strakonících. Důvod v tomto případě byl zcela nasnadě a dokonce je v přípisu zcela nepokrytě vyjádřen – převor maltézského řádu byl v politickém okrese Strakonice výraznou postavou ČSL a byl spolutvůrcem protikomunistického bloku.³⁷⁰

27. března 1948 zaslal OAV-NF ve Strakonících okresní školní radě své rozhodnutí o tom, že má být dán na dovolenou s čekatelným učitel z Předslavic V. Mašek.³⁷¹

Z přípisu zaslání OAV-NF na OOR ve Strakonících 30. března 1948 lze vyčíst, že na základě rozhodnutí OAV-NF došlo k profesnímu postižení těchto osob působících v okresním školství: Karel Fiala a Blažej Kohout, oba profesori státního reálného gymnázia ve Strakonících, a Josef Braun, řídicí učitel v Malém Boru, byli navrženi na přeložení. Nucené přeložení na jiné pracoviště postihlo i učitele ve Strakonících Josefa Staňka a Vlastu Sokolovou. Nucená výpověď postihla Annu Řánkovou, učitelku v Horažďovicích, Václava Behenského, odborného učitele v Horažďovicích a Josefu Březinovou, učitelku v Katovicích.³⁷²

31. března 1948 proběhla 6. schůze AV zaměstnanců školství a osvěty ve Strakonících. Touto schůzí zlikvidoval AV svou činnost. Očistu výboru Místní skupiny zaměstnanců školství a osvěty ve Strakonících, dále pak zaměstnanců rad a učitelstva v okrese hodnotil jako dokončenou. Seznam veškerých opatření, která byla vůči školským zaměstnancům z příčin politických a ideových přijata, zaslal mimo jiné na

³⁶⁸ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

³⁶⁹ Viz tamtéž

³⁷⁰ Viz tamtéž

³⁷¹ Viz tamtéž

³⁷² Viz tamtéž

OAV-NF ve Strakonících. Seznam učitelů a profesorů, proti kterým bylo ze strany OAV-NF a AV místní skupiny zaměstnanců školství a osvěty zakročeno, je k nahlédnutí v textové příloze (viz textová příloha 10).³⁷³

26. března 1948 žádal OAV-NF ve Strakonících Zemskou školní radu v Praze, aby byl s okamžitou platností přeložen profesor státního reálného gymnázia v Praze VII Václav Polívka a jmenován ředitelem státního reálného gymnázia ve Strakonících. Ředitel gymnázia Miroslav Treybal byl funkce zproštěn ve stejný den (ale o jeho přeložení bylo rozhodnuto už 12. března 1948). Zemská školní rada nicméně ve stejný den pověřila profesora při státním reálném gymnáziu v Jindřichově Hradci Antonína Lerla prozatímním vedením této školy s výhradou souhlasu OAV-NF ve Strakonících s tímto krokem. 1. dubna 1948 zopakoval OAV-NF své rozhodnutí z 26. března téhož roku a trval na tom, aby byl vedením strakonického gymnázia pověřen Václav Polívka. Nicméně Václav Polívka na tuto nabídku nereflektoval, a tak 13. dubna 1948 vyslovil OAV-NF souhlas s ustavením Antonína Lerla prozatímním správcem gymnázia.³⁷⁴

Zemská školní rada v Praze reagovala na rozhodnutí OAV-NF ve Strakonících z 26. března 1948 týkající se některých členů pedagogického sboru státního reálného gymnázia ve Strakonících, konkrétně pak státních profesorů Karla Fialy a Blažeje Kohouta, oznámením, že Karel Fiala byl přeložen 3. dubna 1948 na státní reálné gymnázium v Mostě a Blažej Kohout téhož dne na státní reálné gymnázium v Písku. 18. dubna 1948 komunikoval OAV-NF se Zemskou školní radou ohledně záležitosti učitelů na strakonickém gymnáziu znovu. Potvrdil své rozhodnutí, že Karel Fiala i Blažej Kohout mají být přeloženi jinam, Jaroslav Holý a Jaroslav Persona pak mají být propuštěni. Opatření ohledně zmíněných osob měla ale začít platit až po konci školního roku. Za změnou rozhodnutí, tedy že přijaté postihy nepřijdou v platnost ihned, stála žádost zasláná ředitelstvím dotčeného gymnázia na OAV-NF 7. dubna 1948. Vedení školy se ohrazovalo proti takovému kroku, neboť Karel Fiala i Blažej Kohout vyučovali v osmém ročníku, který měl krátce před maturitou. OAV-NF také oznámil, že do konce školního roku nebude za tyto dva pedagogy gymnáziu poslána náhrada, proti čemuž se vedení gymnázia ohradilo s tím, že by nebylo schopno zajistit výuku vzhledem k velkému vytížení ostatních členů pedagogického sboru. Žádost nesla podpis zatímního

³⁷³ Fond OAV-NF Strakonice, karta č. 6, inv. č. 20

³⁷⁴ Viz tamtéž

správce gymnázia, Antonína Blažko za tamní akční výbor a také Jindřicha Krásy za zaměstnaneckou radu. Žádost s identickým vyzněním zaslal na OAV-NF i Pracovní výbor SČM působící na gymnáziu.³⁷⁵

Jaroslav Persona podal proti svému postihu ze strany OAV-NF ve Strakonících odvolání. Z něj je možno se dočíst, proč byl jednou z perzekuovaných osob. Údajně se měl nevhodným způsobem chovat ve třídě po celostátním sjezdu ČSNS (datum sjezdu uvedeno není). Ve třídě VIII. B studenti vykřikovali hesla namířená proti Antonínu Zápotockému a KSČ, která zazněla na sjezdu národních socialistů, a Jaroslav Persona nezakročil, nebo jen velmi mírně.³⁷⁶

Důvody k postihu Blažeje Kohouta měly spojitost s jeho členstvím v ČSL. OAV-NF ve Strakonících uvedl, že byl ideovým vedoucím této strany ve Strakonících, že spolupůsobil na oběžnicích, které strana vydávala, a že v rámci této strany získal nějaké zvláštní školení nebo v ní měl zvláštní zařazení. Všechny tyto důvody Kohout v textu svého odvolání vyvrací. Kohout byl také místopředsedou místní skupiny Svazu zaměstnanců školství a osvěty. Akční výbor této skupiny ho po prověření uznal za spolehlivého a z funkce neodvolal, jak se píše v potvrzení pro OAV-NF s datem 8. dubna 1948.³⁷⁷

6. dubna 1948 informoval Okresní školní výbor ve Strakonících, že podle přípisu OAV-NF ve Strakonících předložil Zemské školní radě v Praze návrhy na udělení dovolené s čekatelným Josefě Březinové, učitelce v Katovicích, Anně Hnídkové-Řánkové, učitelce v Horažďovicích, Vlastimilu Behenskému, odbornému učiteli v Horažďovicích. Dále byla podána žádost na zaměstnaneckou radu učitelstva národních škol ve Strakonících, aby určila služební místa pro Josefa Staňka a Vlastu Sokolovou-Šroubkovou, kteří měli být přeloženi v rámci okresu. Okresní školní výbor dál udělil písemné napomenutí odbornému učiteli ve Strakonících Jindřichu Maříkovi a udělil písemné výstrahy řediteli měšťanské školy v Chanovicích Janu Kopřivovi, řediteli měšťanské školy ve Volenicích Janu Vlčkovi, odbornému učiteli ve Volenicích

³⁷⁵ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

³⁷⁶ Viz tamtéž

³⁷⁷ Viz tamtéž

Jaroslavu Vaněčkovi, odbornému učiteli ve Volenicích Josefu Bočinskému a učitelce domácích nauk ve Volenicích Anně Pichlerové.³⁷⁸

10. dubna 1948 rozhodl OAV-NF o dalším postihu učitele Antonína Šedivého, který byl v té době nuceně na dovolené s čekatelným. Dopravní oddělení ONV Strakonice mu mělo zkonfiskovat vůz značky Wanderer.³⁷⁹

Z rozhodnutí OAV-NF ve Strakonicích z 13. dubna 1948 udělila Zemská školní rada v Praze výstrahu prof. Janu Janátovi při státním reálném gymnasiu v Českém Krumlově pro negativní postoj k lidově demokratickému zřízení. Český Krumlov nebyl ale původním Janátovým působištěm, tam byl přeložen na základě rozhodnutí OAV-NF ve Strakonicích.³⁸⁰

14. dubna 1948 oznámilo ministerstvo školství a osvěty ředitelce odborné školy pro ženská povolání ve Strakonicích Marii Schneiderové, že se rozhodlo ji ze služebních důvodů dát na dovolenou s čekatelným podle §§ 78 a 79 zákona ze dne 17. července 1917, čís. 319 ř.z. Od 30. dubna 1948 se jí dále měla zastavit výplata služebních platů. Od 1. května 1948 měla jí zdejší účtárna začít vyplácet přiměřenou zúčtovatelnou zálohu se zřetelem k výši čekatelného, které bude později vyměřeno. Tomuto přípisu z ministerstva předcházelo rozhodnutí OAV-NF ve Strakonicích o odstranění Schneiderové ze služby v rámci očisty školství. Důvodem pak byl záporný postoj jmenované k lidově-demokratické republice a jejímu řádu, konkrétně pak k ROH a SČM. Schneiderová měla trpět vyvěšování štvavých článků, úmyslně opomíjet a znemožňovat poslech školního rozhlasu, dále mělo dojít k situaci, kdy Schneiderová v okamžiku, kdy hrála sovětská hymna, usedla na židli, načež jejího příkladu následovalo i několik dalších pedagogických pracovníků. Dále se měly objevit zprávy, že Schneiderová jako ředitelka trpí nekázeň na své škole mezi učitelkami i žákyněmi, nekontroluje docházku do školy a přijímá potraviny od rodičů žákyň. Tyto zprávy, ať už pravdivé či vyfabulované, byly pro AV zaměstnanců školství a osvěty skupina Strakonice i pro OAV-NF zámkou ke zjednání nápravy. Uvolněnou pozici ředitelky obsadila Libuše Smíšková, učitelka na této škole.³⁸¹

³⁷⁸ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

³⁷⁹ Viz tamtéž

³⁸⁰ Viz tamtéž

³⁸¹ Viz tamtéž

ZNV v Praze vyslovil 12. dubna 1948 napomenutí členům profesorského sboru na Zemské průmyslové škole ve Volyni Ing. Janu Adamcovi, arch. Antonínu Průšovi a Ing. Janu Kafkovi. Tomuto rozhodnutí ze strany ZNV v Praze předcházelo rozhodnutí OAV-NF ve Strakonících z 13. března 1948. Vše bylo znovu motivováno politickými postoji jmenovaných osob. Přípis o udělení napomenutí měl být všem třem jmenovaným přečten za účasti celého profesorského sboru a měl o tom být vypracován protokol, který napomenutí posléze podepíší. Se smluvním profesorem Ing. Karlem Kosinou byl dále rozvázn pracovní poměr na jeho žádost. Nicméně OAV-NF ve Strakonících žádal v tomto nápravu – v přípisu z 22. dubna 1948 zaslaném na ZNV v Praze požadoval, aby byl Ing. Kosina svého místa zbaven, ne aby byl propuštěn na vlastní žádost.³⁸²

13. dubna 1948 žádal OAV-NF Zemskou školní radu v Praze, aby na základě jeho rozhodnutí udělila písemnou výstrahu profesorovi státního reálného gymnázia ve Strakonících Janu Janátovi a řediteli hospodářské školy ve Volyni Janu Barešovi. Důvodem byl jejich negativní postoj k novému státnímu zřízení.³⁸³

Na OAV-NF ve Strakonících došlo odvolání učitelů Vlastimila Behenského a Anny Hnídkové-Řánkové – první z nich 28. dubna a druhé 3. května 1948. Oba tito pedagogičtí pracovníci byli z rozhodnutí Zemské školní rady v Praze dáni na dovolenou, případně přeloženi ze svého pracoviště. Behenský uvedl, že nařčení z negativního postoje k lidově-demokratickému režimu je nepravdivé, že naopak byl jeho postoj vždy kladný, a žádal, aby mu byla dána příležitost prokázat pravdivost svého tvrzení. Anna Hnídková-Řánková byla původně rozhodnutím MAV-NF v Horažďovicích dána na dovolenou s čekatelným, ovšem už 19. dubna 1948 provedl MAV-NF změnu svého původního rozhodnutí v obou z uvedených případů. Oběma učitelům proto měla být dána výstraha předsedou MAV-NF. V tomto duchu se pak vyjádřil i OAV-NF - dne 18. května 1948 se rozhodl Behenského i Hnídkovou-Řánkovou ponechat na jejich místech.³⁸⁴

26. dubna 1948 se MNV v Radomyšli na OAV-NF ve Strakonících dotazoval, jak pokračuje řízení proti učiteli Františku Konrádovi. 3. května 1948 OAV-NF odpověděl,

³⁸² Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

³⁸³ Viz tamtéž

³⁸⁴ Viz tamtéž

že 9. dubna 1948 požádal Okresní školní výbor ve Strakonících, aby byl Konrád přeložen na jiné pracoviště.³⁸⁵

11. března 1948 požádala Újezdni školní rada ve Strakonících Okresní školní výbor, aby byli prověřeni její členové. Záležitost byla dále postoupena na OAV-NF ve Strakonících. Obsažena byla i příloha v podobě jmenného seznamu členů újezdni školní rady. Ta se sestávala ze členů zastupujících I. místní školní obec K. Majera - řídícího učitele Masarykovy školy -, J. Scombergrové, Vl. Sokolové, K. Stuchla - řídícího učitele na Podsrpu ve Strakonících -, K. Pucherny - učitele z Předních Ptákovic -, J. Klause - úředníka MNV Strakonice a člena KSČ -, Ing. J. Schmita - zahradníka ze Strakonice a člena KSČ -, Josefa Staňka - učitele ze Strakonice a člena národních socialistů -, R. Doležala - knihkupce ze Strakonice a člena národních socialistů -, Jos. Svobody - technického úředníka ze Strakonice a člena sociální demokracie -, Fr. Kozelky - kontrolora ČZ Strakonice a člena sociální demokracie -, M. Smrčkové - zahradnice ze Strakonice a členky lidové strany -, V. Vačkáře - obchodníka ze Strakonice a člena lidové strany -, J. Kučery - zemědělce z Mutěnic -, Jos. Berana - obchodníka ze Strakonice a člena lidové strany -, dále z náhradníků Bl. Kubové a Heleny Šůlové. Dále újezdni školní radu ve Strakonících tvořili zástupci II. školního újezdu, jmenovitě Fr. Allmer - odborný učitel ze Strakonice -, Jos. Bernard - odborný učitel ze Strakonice -, J. Křivánková - odborná učitelka ze Strakonice -, M. Saveljevová - odborná učitelka ze Strakonice -, Jan Košťál - odborný učitel ze Strakonice -, Hugo Binhack - účetní MNV Strakonice a člen KSČ -, K. Nálepa - tajemník OOR Strakonice a člen KSČ -, Boh. Bajer - obchodník drogist ze Strakonice a člen národních socialistů -, Jan Drobný - dělník ze Strakonice a člen národních socialistů -, Fr. Faiřerlík - oficiál ČSD ve Strakonících -, Alois Zela - mistr impregnace dřeva ze Strakonice a člen lidové strany -, Václav Falář - úředník ONP ve Strakonících a člen sociální demokracie -, Josef Šobr - krejčí v Dražejově -, Václav Bulka - rolník z Mutěnic -, Antonín Němejc - rolník z Podsrpu ve Strakonících -, náhradníky byli M. Vondříčka, Vojt. Prokeš a K. Mikšičková – členka lidové strany.³⁸⁶

30. března 1948 sdělil OAV-NF ve Strakonících, že předložený návrh na složení újezdni školní rady neschvaluje a požadoval návrh přepracovat. Na základě poznámek,

³⁸⁵ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

³⁸⁶ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

kteře byly udělaný přimo v textu návrhu tučkou, je možno určit, jaké osoby konkrétně byly OAV- NF nepohodlné. Jednalo se o Jos. Bernarda, Vl. Sokolovou, J. Křivánkovou, K. Stuchla, K. Puchernu, Jos. Staňka, R. Doležala, Bohdana Bajera, Jana Drobného, V. Vačkáře, Jos. Berana a K. Mikšičkovou. Všechna tato jména jsou zřetelně přeškrtnuta.³⁸⁷

5.2.7 OAV-NF Strakonice a akční výbory

26. února 1948 oslovila OAV-NF Čs. obec legionářská-jednota ve Strakonicích s tím, že se přihlašuje k činnosti OAV-NF. 4. března 1948 oznámil OAV-NF ve své odpovědi Čs. obci legionářské-jednotě ve Strakonicích, že byl do OAV-NF jmenován její zástupce Karel Stuchl, ředitel obecné školy ve Strakonicích.³⁸⁸

5. března 1948 zpracoval akční výbor (AV) firmy Otava v Katovicích zprávu o svém složení a dosavadní činnosti a odeslal ji na OAV-NF ve Strakonicích. AV ve firmě Otava působil ve složení: Emil Lhoták (předseda za KSČ), Karla Klivanová (místopředseda za čs. sociální demokracii), František Bezpalec (jednatel a zapisovatel za čs. sociální demokracii), František Štrobl (první člen předsednictva za ZKM), Jaroslav Václavík (druhý člen předsednictva za ROH), Anna Nachtigalová (členka za ROH), Jaroslav Beneš (člen za KSČ), Josef Kojzar (člen za ROH), Jan Matěja (člen za KSČ), Robert Polanka (člen za ROH), Čeněk Uhlík (člen za ZKM), Václav Zuklín (člen za KSČ). Ke své činnosti AV firmy Otava uvedl, že ustavující schůze se konala 28. února 1948 v uvedeném složení vyjma Čenka Uhlíka, který byl během schůze kooptován do AV jako člen ZKM. AV upozornil účetního Furmana na zákaz proplácet osobní účty Kudrnáče (zde označen jako pan továrník) a provádět jakékoli finanční transakce škodící podniku. AV dále provedl změny ve vedení závodní skupiny ROH – odvolal předsedu Šafandu a na jeho místo jmenoval Březáka. AV provedl rovněž změny i v závodní radě, ze které odvolal Josefa Lhotáka, Václava Šejvara, Jaroslava Petrána, Josefa Ašenbrýla a do které jmenoval Jana Ině, Jaroslava Beneše, Antonína Šlajchrtu, Marii Masákovou. AV schválil zrušení pracovního poměru po oboustranné dohodě se sociálním referentem Bergmannem a na uvolněné místo jmenoval Františka Bezpalice. Na své ustavující schůzi také omezil působnost pana Barvínka na barevnu a na jeho

³⁸⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karta č. 3, inv. č. 17

³⁸⁸ Viz tamtéž

vedoucí místo určil prozatímně ředitele Halamu. Na další schůzi konané 3. března 1948 zkontroloval AV osvědčení o národní spolehlivosti předložená předsedou závodní rady Šimánkem, rozhodl o vydání vyhlášky vyzývající zaměstnance závodu, aby stížnosti na své spolupracovníky podávali písemně s čitelným podpisem, a schválil postup svých členů Emila Lhotáka, Františka Bezpalice a Jaroslava Beneše, kteří přijali návrh OHR, aby se ředitel Klausner stal správcem závodu.³⁸⁹

Na poradě konané 12. března 1948 prověřil OAV-NF členy představenstva a dozorčí rady tvořícího se Hospodářského družstva ve Strakonících. Seznam prověřených osob byl následně odeslán ministerstvu zemědělství. Jednalo se konkrétně o tyto členy představenstva: Jaroslav Kudveis (Cehnice), Petr Bláha (Týnec), František Hanuš (Hoslovice čp. 1), Josef Mareš (Kraselov), František Trojan (Lhota nad Rohanovem). Seznam dále nese tato jména členů dozorčí rady hospodářského družstva: Karel Pavlíček (Mutěnice), Jan Čížek (Lhota Střelskohoštická), Vojtěch Kouba (Kamenná), Václav Báče (Rojice), Jaroslav Šoula (Nespice), Miloš Houska (Strunkovice), Karel Kroupa (Jínín čp. 34), Josef Makrlík (Malý Bor čp. 39), Václav Juda (Velešice), František Douša (Radomyšl), Jaroslav Král (Čejetice čp. 23).³⁹⁰

17. března 1948 byl za spoluúčasti člena OAV-NF ve Strakonících Františka Loužka a tajemníka JSCZ ve Strakonících v úředních místnostech Okresní záložny hospodářské v Horažďovicích ustaven AV ve Sdružení chovatelů hospodářského zvířectva v Horažďovicích. Za předsedu byl zvolen Jan Čížek, rolník ze Lhoty Střelskohoštické. Za místopředsedu byl zvolen J. Procházka, správce velkostatku Haléřova fondu dělníků Škodových závodů a zástupce odboru chovu drůbeže. Za pokladníka byl zvolen Josef Makrlík s bydlištěm v Malém Boru čp. 59. Za jednatele byl zvolen Antonín Burger, vedoucí úředník OZH z Horažďovic. Za členy pak byli zvoleni V. Kolář z Velkého Boru čp. 38, zástupce odboru chovu koní, dále V. Rudla, rolník z Kalenic, zástupce odboru chovu skotu, dále V. Křešnička, rolník z Dolního Poříčí, zástupce odboru chovu prasat, a také E. Žebrakovský, vrchní kontrolní asistent. Kontrolní asistent František Pěnek byl potvrzen jako politicky spolehlivý AV OSCH v Horažďovicích.³⁹¹

³⁸⁹ Fond OAV-NF Strakonice, karta č. 3, inv. č. 17

³⁹⁰ Viz tamtéž

³⁹¹ Viz tamtéž

17. března 1948 zaslal Okresní myslivecký spolek ve Volyni na OAV-NF ve Strakonících hlášení o ustavení svého AV na výborové schůzi konané 13. března 1948. Předsedou se stal Jan Smola (obchodník ve Volyni), místopředsedou Pavel Urse (ředitel velkostatku ve Volyni), jednatelem Antonín Kuhnel (soudní adjunkt ve Volyni). Členy se stali: Hynek Náhlík (cukrář ve Volyni), Josef Vondřich (městský strážník ve Volyni), MVDr. Josef Vocek (zvěrolékař ve Volyni), Jaroslav Pihera (statkář v Černěticích), Adolf Pelouch (mistr ČZ ve Volyni).³⁹²

20. března 1948 zaslala na OAV-NF ve Strakonících hlášení o ustavení AV odbočka Svazu brannosti ve Strakonících s žádostí o jeho schválení a potvrzení v tomto složení: předsedou byl popor. SB Karel Vlasatý, místopředsedou Hesounová (patrně Božena Hesounová, členka MNV Strakonice za KSČ), jednatelem a zapisovatelem des. SB Josef Švehla; členy byli štkpt. František Vlasatý za SOPV, br. Rudolf Černý za ČOL, štrrap. Malkovský za SNB, Kotlaba za KSČ, br. Pokorný za ČOS, Mil. Sokolová za SČM, Zd. Šmíd za sociální demokracii, des. SB Jan Lukáš za SB.³⁹³

21. března 1948 odeslal JSCZ na OAV-NF ve Strakonících hlášení o složení okresního AV JSCZ pro politický okres Strakonice. Předsedou byl Jaroslav Kudveis z Cehnic, místopředsedou František Douša z Radomyšle, jednatelem Karel Cihla ze Štěkně, pokladníkem František Trojan ze Lhoty nad Rohanovem, členy dále byli Jan Koláček z Litochovic, Miloslav Vilánek z Češtic, Petr Bláha z Týnce, Petr Chaloupka z Malého Boru, František Logner z Lažan Defurových, Jan Havelka z Modlešovic, Josef Čejka z Přešťovic, Jan Frnoch z Předních Ptákovíc. Všichni uvedení s výjimkou Františka Douši, Jana Havelky a Jana Frnocha byli členy KSČ.³⁹⁴

21. března 1948 odeslala Okresní hasičská jednota č. 66 ve Strakonících na OAV-NF ve Strakonících ke schválení návrh na svůj AV. Ten se měl sestávat z továrního mistra Josefa Štoska z Katovic, který měl vykonávat funkci předsedy. Rolník Josef Dobeš z Velké Turné (byl také členem MAV-NF ve Velké Turné), mlynář Vojtěch Sedláček z Kváskovic (byl také členem MAV-NF v Kváskovicích), starosta III. obvodu ve Volyni Václav Sosna (byl také členem MAV-NF ve Volyni) a zaměstnanec ČZ Strakonice František Polanka (byl také členem MAV-NF ve Střelských Hošticích) byli

³⁹² Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³⁹³ Viz tamtéž

³⁹⁴ Viz tamtéž

navržení za členy AV. OAV-NF ve své odpovědi z 30. března 1948 navržené složení AV hasičské jednoty schválil vyjma Františka Polanky.³⁹⁵

24. března 1948 zaslal Okresní myslivecký spolek v Horažďovicích seznam osob navrhovaných do AV spolku. Spolek čítající na 298 členů nyní žádal o schválení tohoto návrhu, který zahrnoval lesního hajného Josefa Kulišana z Břežan, kováře Františka Pučila z Olšan, 1. hajného Františka Čoudka z Oselců, rolníka Josefa Klečku z Mečichova, rolníka Václava Hrabáka ze Sedla, rolníka Josefa Petříka z Kejnic, technického úředníka Václava Šatru z Hejné, autořidiče Antonína Hájka z Horažďovic, řezníka Emanuela Frančíka z Horažďovic, zahradníka Františka Kandra ze Zářečí. V odpovědi z 10. dubna 1948 požadoval OAV-NF ve Strakonících, aby mu spolek zaslal složení starého výboru s politickou příslušností jeho členů a také aby ve výše uvedeném návrhu u jednotlivých osob doplnil politickou příslušnost.³⁹⁶

25. března 1948 předložil Československý červený kříž (ČSČK) ve Strakonících na OAV-NF návrh na složení svého AV. 26. března 1948 byl návrh schválen v tomto složení: předsedou byl schválen Karel Stuchl (ředitel školy ve Strakonících), místopředsedou MUDr. Adolf Vaňata (městský lékař ve Strakonících), jednatelem Emil Hrdlička (úředník OPM ve Strakonících), pokladníkem Václav Kafka (úředník ONP ve Strakonících), členkou Anna Darebná (úřednice ONP ve Strakonících). Zde poznamenejme, že původní AV ČSČK ve Strakonících byl ustaven už 10. března 1948 v tomto složení: MUDr. Adolf Vaňata (předseda), Anna Čalounová (místopředsedkyně), Václav Soukup (jednatel), Jaroslava Personová (pokladník), Karel Perneger (zapisovatel), Tomáš Zdichynec (zástupce samaritánů), Marie Weidenthalerová (zástupkyně dobrovolných sester).³⁹⁷

27. března 1948 vydal OAV-NF ve Strakonících výnos, aby došlo ke sloučení Občanské záložny v Horažďovicích, Hospodářské záložny ve Strakonících, Zemědělské záložny v Horažďovicích a Kampeličky Malý Bor. Všechny jmenované ústavy měly být podle výnosu sloučeny v budově Občanské záložny v Horažďovicích a na ředitele měl být navržen Burger z Hospodářské záložny v Horažďovicích. Do pětičlenného výboru měli být dále jmenováni JUDr. Karel Pták z Občanské záložny v Horažďovicích, Josef

³⁹⁵ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, inv. č. 17

³⁹⁶ Viz tamtéž

³⁹⁷ Viz tamtéž

Kadaně a Jan Čížek za Hospodářskou záložnu ve Strakonících, Alois Griezsl za Zemědělskou záložnu v Horažďovicích, Josef Makrklík za Kampeličku Malý Bor. Tento výnos byl adresován ONV ve Strakonících a postoupen k dalšímu příslušnému řízení.³⁹⁸

29. března 1948 také Prácheňský okrsek Ústřední matice divadelních ochotníků československých (ÚMDOČ) zaslal na OAV-NF ve Strakonících návrh složení pro svůj AV. Tento návrh se sestával z okresního osvětového inspektora a kulturního referenta Josefa Barnáše, inspektora pojišťovny a okr. režiséra Františka Pondělíčka, holiče a člena okr. rady Františka Trávníčka, obchodníka, knihovníka a člena okr. rady Slávy Zemana, technického úředníka ČZ a předsedy okrsku Karla Černého. V odpovědi z 9. dubna 1948 OAV-NF tento návrh zamítl.³⁹⁹

31. března 1948 přišel na OAV-NF ve Strakonících návrh na členy AV Fabingerova klubu fotografů amatérů ve Strakonících. Za předsedu byl navržen František Klivan, člen KSČ, za místopředsedu Karel Švarc, člen SNR, za jednatele Václav Růžička, člen ROH, za členy AV byli navrženi Bohumil Váně za sociální demokracii a Ing. Jindřich Novák za národní socialisty. OAV-NF schválil AV spolku s výjimkou Ing. Nováka. Nebyl to ale první návrh, který Fabingerův klub na OAV-NF zaslal. Původní návrh není sice k dispozici, ale v přípisu z 31. března 1948 píše OAV-NF, že za člena AV klubu neschvaluje Ing. Bohumila Voženílka, který byl nedávno propuštěn z ČZ kvůli zápornému postoji k novému státnímu zřízení.⁴⁰⁰

5.2.8 Další činnost OAV-NF Strakonice

27. února 1948 rozhodl OAV-NF odvolat z okresní kriminální úřadovny kriminálního inspektora Kratochvíla a nahradit ho Kramlem, dalším odvolaným měl být kriminální inspektor Jareš. Oba měli být dáni na dovolenou s čekatelným. Ze SNB ve Strakonících měli být dáni na dovolenou Uhlík, Šurych a Koleta, ze SNB v Předslavicích pak Pechoušek. Toto bylo oznámeno bezpečnostnímu referentovi ONV ve Strakonících Leopoldu Hejdukovi. V přípisu OAV-NF ve Strakonících z 15. března 1948 určenému Zemskému velitelství SNB v Praze je zmíněno také jméno vrchního

³⁹⁸ Fond OAV-NF Strakonice, karta č. 3, inv. č. 17

³⁹⁹ Viz tamtéž

⁴⁰⁰ Viz tamtéž

kriminálního inspektora Jablonského, který měl být dán na dovolenou s čekatelným. OAV-NF žádal, aby v důsledku zvýšené činnosti byl stav okresní kriminální úřadovny doplněn alespoň o dvě osoby.⁴⁰¹

27. února 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících o odvolání Václava Raška, ředitele školy na dovolené s čekatelným, ze správy kin ve Strakonících. Krajský sekretariát Správy státních kin v Českých Budějovicích 6. března 1948 souhlasil s Raškovým odvoláním i s tím, aby byl nahrazen Jaroslavem Furbachem z MNV Strakonice. Furbach měl převzít správu kin Sbor a Sokol. 27. března 1948 rozhodl OAV-NF o tom, aby se správy kin namísto Furabacha, který o tuto pozici neprojevil zájem, ujal Jan Vondrys, úředník ČZ ve Strakonících.⁴⁰²

2. března 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících o tom, aby byl propuštěn Jindřich Staněk z pozice dirigenta pojišťovací kanceláře Pojišťovny Slavia, národního podniku ve Strakonících. Stalo se tak 9. března 1948.⁴⁰³

4. března 1948 přikázal OAV-NF Okresnímu soudu ve Strakonících, aby byl jeho zaměstnanec Antonín Mašek dán na dovolenou, k čemuž došlo 9. března 1948.⁴⁰⁴

6. března 1948 odvolal OAV-NF předsednictvo a dozorčí radu Okresní záložny hospodářské v Horažďovicích. Na uvolněné pozice dosadil Víta Paroulka, předsedu ONV ve Strakonících, Františka Loužka, tajemníka JSCZ ve Strakonících, a Jana Kudveise, zemědělce v Cehnicích.⁴⁰⁵

8. března 1948 přikázal OAV-NF Hospodářskému družstvu ve Strakonících, aby s okamžitou účinností byli na dovolenou dáni ředitel Hospodářského družstva v Horažďovicích Josef Valenta, jeho zástupce Václav Hrachovec, úředník Hospodářského družstva ve Volyni Karel Janda a správce Hospodářského družstva ve Strakonících Jaroslav Ulč.⁴⁰⁶

13. března 1948 v přípisu zaslaném na MAV-NF ve Strakonících vyzval OAV-NF, aby došlo k prověření úředníka ONPSZ ve Strakonících Trávníčka. Dále měly být všechny spolky ve městě vyzvány, ať vytvoří akční výbory k očištění svého členstva.

⁴⁰¹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴⁰² Viz tamtéž

⁴⁰³ Viz tamtéž

⁴⁰⁴ Viz tamtéž

⁴⁰⁵ Viz tamtéž

⁴⁰⁶ Viz tamtéž

Obzvláště jsou zmíněny Svaz přátel USA a Katolická mládež, která měla být rozpuštěna a převedena pod SČM. V neděli 21. března 1948 měla být provedena Národní směna v celém městě.⁴⁰⁷

13. března 1948 oslovil Okresní soud ve Strakonících OAV-NF ve Strakonících s žádostí o prověření dvou osob – přednosta soudu Miroslava Donáta a soudního podúředníka Jana Vlka. Tito dva zaměstnanci okresního soudu byli podle sdělení presidia Zemského soudu v Praze z 11. března 1948 navrženi k jmenování. Vyjádření OAV-NF se mělo týkat národní a státní spolehlivosti a poměru k lidově demokratickému zřízení obou zmíněných zaměstnanců okresního soudu. 18. března 1948 se OAV-NF vyjádřil, že nemá námitek proti jmenování Miroslava Vlka. O Donátovi mělo být rozhodnuto později. 25. března 1948 rozhodl OAV-NF o tom, že v případě Miroslava Donáta souhlas nedá.⁴⁰⁸

15. března 1948 zaslala místní organizace KSČ v Radešově OAV-NF ve Strakonících stížnost na předsedu MNV v této obci Josefa Haranta. Místní komunisté žádali, aby byl Harant neprodleně zproštěn všech svých funkcí. Jako důvody k takovému kroku uvedli, že Harant rozbíjí strany NF, vylučuje komunistické členy z volebních seznamů a uznává je za choromyslné blázny, přeškrťává kandidátní listiny komunistů, navrhuje státně a politicky nespolehlivé osoby na vedoucí místa, nevyhovuje členům KSČ v jejich žádostech a nepravdivými údaji jejich žádosti znevažuje. K dalším důvodům patřilo, že údajně jeho zaviněním nesplnila obec kontingent chlebového obilí, podporoval prý šmelinu, svým vlivem jako předseda MNV a lidovec rozbíjel v obci KSČ, při volbě honebního výboru a honebního starosty podstrkoval lístky za nepřítomné osoby, podvodně měl vylákat podpisy od občanů ve prospěch Rudolfa Berana, když byl tento bývalý předseda protektorátní vlády souzen. Komunisté dále referovali o události, ke které mělo dojít 1. května 1946. Když šel komunistický průvod v krojích a se standartou z Radešova do Čestic, měla celá Harantova rodina vyběhnout z domu a procházejícím se komunistům se posmívat a nadávat jim do bláznů. Dále se komunisté z Radešova odvolávali na to, že už v roce 1945 žádala KSČ ve Volyni, aby došlo k výměně tohoto předsedy MNV. Stížnost je zakončena apelem, aby se do čela MNV v Radešově dostal čestný člověk, který nebude

⁴⁰⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴⁰⁸ Viz tamtéž

zneužívat své úřední moci k vlastním zájmům a pro „reakcionářské rejdy“. Pokud by OAV-NF ve Strakonících nezakročil, byli členové KSČ v Radešově ochotni obrátit se se záležitostí na parlament.⁴⁰⁹ Jak byla tato záležitost ze strany OAV-NF řešena, není možné určit – ve fondu OAV-NF Strakonice tyto informace nejsou.

17. března 1948 zaslal OAV-NF ve Strakonících přípis na MAV-NF v Pracejovicích s tím, aby byl odvolán dosavadní národní správce nad domem čp. 21 v této obci Švarc. Správa domu měla být přidělena Kučerovi jakožto dlouholetému nájemníku tohoto domu.⁴¹⁰

25. března 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících, že má dojít k zastavení činnosti Svazu přátel USA a uzavření jejich sekretariátů ve Strakonících a v Horažďovicích. Toto rozhodnutí bylo zasláno na ONV ve Strakonících 26. března 1948.⁴¹¹

OAV-NF ve Strakonících rozhodl 25. března 1948 o přeložení Jana Adama na jiné úřední pracoviště s okamžitou platností. Jmenovaný působil na pozici správce okresní nemocnice ve Volyni. Důvodem k přeložení měla být změna prostředí a lepší zapojení do lidově-demokratického zřízení.⁴¹²

27. března 1948 informoval OAV-NF ve Strakonících Františka Lognera z Lažan Defurových o svém rozhodnutí učiněném 25. března 1948 ohledně uvolněné pozice předsedy Okresní rolnické komise ve Strakonících – Logner měl s okamžitou platností nahradit odvolaného Čenka Skokana ze Zářečí a ujmout se všech povinností k této funkci příslušejících.⁴¹³

27. března 1948 zamítl OAV-NF ve Strakonících žádost Jana Truhláře o prověrku nutnou k tomu, aby mohl nadále působit na pozici tajemníka bývalé národně socialistické strany ve Strakonících.⁴¹⁴

25. března 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících dát okresního soudce ve Volyni JUDr. Zdeňka Žemličku na dovolenou s čekatelným. 13. dubna 1948 pak požádal

⁴⁰⁹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴¹⁰ Viz tamtéž

⁴¹¹ Viz tamtéž

⁴¹² Viz tamtéž

⁴¹³ Viz tamtéž

⁴¹⁴ Viz tamtéž

Krajský soud v Písku o zavedení trestního řízení proti jmenovanému pro úplatkářství a případné zneužití úřední moci.⁴¹⁵

28. března 1948 usneslo se MAV-NF v Liběticích požádat OAV-NF ve Strakonících o to, aby zbavil funkce výpomocného hajného Václava Blažka ze Strunkovich nad Volyňkou. Blažek hájil v katastru obce Libětice les Hradiště z bývalého velkostatku Ludmily Havránkové. Tento les byl v rámci revize pozemkové reformy v brzké době určen k parcelaci. Důvody k takové žádosti byly tyto: Blažek používal lesní dělníky z Libětic k polním pracím na svém hospodářství, které zanedbával, dále lesním dělníkům vyhrožoval velkými pokutami nebo tím, že je nepustí k lesu, pokud mu nebude honitba v lese přidělena, dále měl výsměšně reagovat na připomínku, že les bude parcelován poznámkou, že les připadne řádu Maltézských rytířů. OAV-NF žádosti vyhověl 2. dubna 1948 a usnesl se, že s Václavem Blažkem má být rozváznán pracovní poměr kvůli jeho protilidově-demokratickému smýšlení.⁴¹⁶

OAV-NF ve Strakonících rozhodl 31. března 1948 o přeložení Vladimíra Haise, vedoucího úředníka okresního úřadu péče o mládež v Horažďovicích, na jiné úřední působiště. Důvodem mělo být, že Hais zneužíval úřední doby k agitaci. Předseda ONV ve Strakonících tento návrh předložil na ZNV v Praze.⁴¹⁷

OAV-NF ve Strakonících v důvěrném přípisu zaslaném na ONV ve Strakonících 31. března 1948 informuje, že okresní agronom za národní socialisty Ing. Antonín Kůla byl z rozhodnutí OAV-NF dán na dovolenou s čekatelným. Důvodem bylo jeho „naprosté nepochopení lidově demokratické správy“. To se mělo projevovat např. tak, že Kůla nespolupracoval s lidovým referentem ONV, prohlašoval, že podléhá jen ministerstvu zemědělství, a namísto referenta komunikoval s předsedou ONV, který měl stejnou stranickou příslušnost. Kůla byl KSČ trnem v oku ještě před únorem 1948. Jak je v tomto přípisu zdůrazněno, na veřejných schůzích okresního sjezdu ONV se stavěl do pozice protikomunistické, stejně tak se choval a vyjadřoval rovněž na schůzích JSČZ.⁴¹⁸

MAV-NF v Horažďovicích v přípisu na OAV-NF ve Strakonících z 31. března 1948 žádal, aby došlo k přeložení vrchního strážmistra SNB Pultra pro jeho popřevratové

⁴¹⁵ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴¹⁶ Viz tamtéž

⁴¹⁷ Viz tamtéž

⁴¹⁸ Viz tamtéž

chování. Přeložen měl být také tajemník OPM František Hais, který údajně zneužíval úřední hodiny k agitaci. Tajemník bývalé národně socialistické strany Jan Maxa měl být zařazen do práce pracovním úřadem, Jan Doubek zrovna tak a úředník MNV Lukeš propuštěn jako méně výkonný podle směrnic ministerstva vnitra.⁴¹⁹

2. dubna 1948 bylo na OAV-NF ve Strakoncích učiněno několik rozhodnutí ohledně konfiskace dopravních prostředků jejich majitelům z důvodů politických. Rozhodnutí se týkalo jistého Supa ze Strakonice, kterému byla odebrána koncese k provozování autodopravy a společně s koncesí také vůz značky Popular. Dále se konfiskace vozidel týkala Karla Smolky z Katovic, kterému měl být odebrán vůz značky Hanomag, Jana Truhláře (bývalého tajemníka národních socialistů), kterému měl být odebrán motocykl značky BMW, Václava Hrachovce z Horažďovic, který přišel o vůz značky Walter, a Františka Listopada z Horažďovic (bývalého dopravního referenta na ONV ve Strakoncích), který měl být připraven o nákladní vůz značky Bernard. Tento nákladní vůz byl určen pro Hospodářské družstvo ve Strakoncích. V tomto smyslu informoval OAV-NF dopravní oddělení ONV ve Strakoncích.⁴²⁰

3. dubna 1948 žádal OAV-NF ve Strakoncích ÚAV-NF v Praze, aby byl přeložen administrátor římsko-katolické církve z Pačejova Koblih, protože zneužíval kazatelny k politickým projevům proti KSČ, neuznával členy KSČ za katolíky a vyháněl je z kostela. Děti členů KSČ od něj dostávaly špatné známky z náboženství.⁴²¹

5. dubna 1948 se MAV-NF ve Volyni usnesl na tom, aby došlo k okamžitému propuštění úřednice OPM Slávky Soukupové. Důvodem bylo, že dotyčná nemá kladný postoj k nynější vládě. Soukupová sepsala proti tomuto rozhodnutí odvolání, ve kterém mimo jiné uvedla, že podporuje vládu Klementa Gottwalda, protože to je vláda plně podporující práva pracujícího lidu. K textu odvolání připojila také osvědčení od AV komise zaměstnanců OPM ve Volyni mající potvrdit kladný poměr Soukupové k novému zřízení. 28. dubna 1948 došlo ke změně původního rozhodnutí a Soukupové byla udělena důtka. Od jejího propuštění bylo upuštěno.⁴²²

⁴¹⁹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴²⁰ Viz tamtéž

⁴²¹ Viz tamtéž

⁴²² Viz tamtéž

9. dubna 1948 oslovil ÚAV-NF v Praze OAV-NF ve Strakonících v záležitosti přednesené MAV-NF ve Vojnicích. V této obci mělo docházet k rozbrojům iniciovaným některými mladými lidmi odmítajícími vstoupit do SČM. Václav Vichr, předseda MAV-NF ve Vojnicích, zpravil ÚAV-NF o situaci v ručně psaném dopise. V něm líčil, že předseda místní skupiny SČM ve Vojnicích oznámil, že z této skupiny vystoupili členové náležející k ČSL. Jednalo se konkrétně o čtyři mladé lidi – Václava Kavale (nar. 1920), Josefa Peška (nar. 1920), Blaženu Bernášovou (nar. 1927) a Marii Táborovou (nar. 1930). Toto jejich jednání mělo být způsobeno vlivem rodičů, kteří projevovali odpor k tomu, že nový vedoucí místní skupiny SČM Václav Jeřábek je komunista. V kanceláři OAV-NF byl 19. dubna 1948 s dotýčnými osobami a Václavem Jeřábkem sepsán protokol. Kavale i Pešek odmítali vstoupit do SČM z důvodu svého věku, Bernášová se odvolávala na to, že bydlí na samotě půlhodiny cesty od obce a nemůže se dostavovat do schůzí SČM, Táborová uvedla, že na schůze nebude chodit proto, že se konají v soukromých bytech, ne ve veřejné místnosti. Ve fondu OAV-NF Strakonice bohužel chybí, jak bylo v této záležitosti ze strany OAV-NF dále postupováno. ÚAV-NF každopádně žádal, aby osoby, které projevíly nesnášenlivost a odpor k lidové demokracii a NF, nemohly pokračovat v politické činnosti. Nicméně v tomto případě se nejednalo o osoby, které by v obci zastávaly nějakou veřejnou funkci.⁴²³

9. dubna 1948 oznámil OAV-NF ve Strakonících J. Krejčímu ze Státní bezpečnosti, že v obci Hradešice na Horažďovicku rozšiřuje rolník Václav Melka zprávy o tom, že komunisté budou vražděni v tunelech a věšeni na šibenících. Dále Melka šířil zvěsti, že bude brzy válka, čímž budil neklid a strach. Pro bližší informace o případu se měl J. Krejčí obrátit na předsedu MAV-NF v Hradešicích Václava Chládku. OAV-NF žádal přísné vyšetření případu i trest pro viníka.⁴²⁴

Artur Aisner ze Strakonice byl 14. dubna 1948 Společnou národní správou pekařských podniků, sídlící v Praze II na Havlíčkově náměstí č. 28/IV, zbaven funkce zmocněnce národní správy. Stalo se tak na základě přípisu OAV-NF ve Strakonících. Eisner byl nařčen z protilidově-demokratického smýšlení. Důvodem ale patrně byl přípis zasláný ústředím ČSL v Praze na sekretariát ČSL ve Strakonících o intervenci

⁴²³ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴²⁴ Viz tamtéž

v Eisnerově trestní záležitosti u ZNV v Praze. Pozadí celé záležitosti se pak dotýčný snažil osvětlit písemně. Intervence ze strany ČSL měla být motivována Eisnerovým tchánem, který byl členem ČSL. Eisner sám tvrdil, že nemá nic společného s žádnou politickou stranou a politicky se nikdy neexponoval. Dál se Eisner odkazuje na rezoluci zaměstnanců podniku L. Pendl a spol., který vedl, sepsanou spontánně krátce po jeho propuštění, jako na důkaz toho, že smýšlení, z něhož byl obviněn, se u něj neprojevovalo. Dál se odkazoval na svou účast v protinacistickém odboji od roku 1940 a na skutečnost, že mu Němci sebrali majetek. Zaměstnanci firmy, u které Eisner působil, skutečně zmíněnou rezoluci sepsali a odeslali na OOR ve Strakonících. V rezoluci sepsané 15. dubna 1948 žádali, aby byla funkce Eisnerovi vrácena pro jeho odbornou způsobilost, sociální citění vůči zaměstnancům a způsob vedení podniku. OAV-NF ve Strakonících nicméně své rozhodnutí nezměnil.⁴²⁵

16. dubna 1948 se OAV-NF ve Strakonících rozhodl požádat Okresní úřad ochrany práce ve Strakonících, aby byli Jindřich Wágner ze Strakonic a p. Zábranský z Mečichova nasazeni do řádného pracovního poměru vzhledem k tomu, že se vyhýbali práci. Tato žádost byla sepsána 28. dubna 1948.⁴²⁶

16. dubna 1948 rozhodl OAV-NF ve Strakonících o odebrání živnostenských listů Františku Křížovi a V. Vrbenskému ze Strakonic. Podle OAV-NF se jednalo o osoby přestárlé, existenčně zajištěné. Na úroveň jimi poskytovaných služeb došlo ze strany obyvatel města už několik stížností. Toto rozhodnutí zaslal živnostenskému referátu na MNV ve Strakonících 28. dubna 1948.⁴²⁷

V souvislosti se zavedením národní správy nad velkostatkem barona Karla Hildprandta v Oseku se MAV-NF v Oseku obrátil na OAV-NF ve Strakonících kvůli propuštěným zaměstnancům tohoto velkostatku - lesnímu Janu Bočkovi a správci Juliovi Černouškovi. Tito dva muži zůstali v obci bez zaměstnání. MAV-NF 19. dubna 1948 zjistil, že oba po propuštění z velkostatku zůstali bez práce. Byli dáni k dispozici Úřadu na ochranu práce. Oba si měli do 16. dubna 1948 sami najít zaměstnání, což se nestalo. Navíc oba v obci měli působit neklid a rozbroje svou přítomností a šířením nepravdivých informací (není blíže určeno, čeho se tyto lživé informace měly týkat,

⁴²⁵ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴²⁶ Viz tamtéž

⁴²⁷ Viz tamtéž

patrně ale zmiňovaného velkostatku a jeho parcelace), také se snažili aktivně zasahovat do prováděné reformy velkostatku. MAV-NF v Oseku jejich jednání označil za provokační a působící nesváry mezi obyvatelstvem a žádal, aby OAV-NF provedl radikální zásah v podobě přemístění obou osob a jejich zaměstnání mimo obvod okresu. Takový krok měl být podniknut k zajištění veřejného klidu v obci a v okolí a k zamezení tomu, aby dotyční ovlivňovali místní úřady i obyvatele. Se žádostí, aby byli Boček i Černoušek dáni k dispozici Okresnímu úřadu ochrany práce, se na OAV-NF ve Strakonících obrátil také MNV v Radomyšli. 28. dubna 1948 oslovil OAV-NF Okresní úřad ochrany práce ve Strakonících s tím, aby oba uvedené zařadil do řádného pracovního poměru a do 5 dnů podal zprávu o výsledku.⁴²⁸

Další osobou, kterou profesně postihlo rozhodnutí OAV-NF ve Strakonících, byl zaměstnanec jatek ve Strakonících, Josef Činčura. MNV ve Strakonících sdělil Činčurovi 20. dubna 1948, že na příkaz OAV-NF z 3. dubna 1948 s ním rozvazuje pracovní poměr. Vzhledem k textu odvolání, které Činčura proti tomuto rozhodnutí vypracoval, se lze domnívat, že uvedeným důvodem k jeho propuštění bylo jeho údajně nevhodné chování za okupace. V textu odvolání takový důvod Činčura vyvrací argumentací, že byl v období okupace 6x udán a 3x u něj byla provedena domácí prohlídka okupačními orgány. Po osvobození v květnu 1945 proti němu nikdo nevznesl žádné obvinění v tomto smyslu a nebyl nikdy ani vyšetřován pro své postoje a chování v období let 1939 – 1945. Činčura se dále ospravedlňoval tím, že jako zaměstnanec jatek měl na starosti distribuci masa pocházejícího z nuceného výseku, ale nemohl vždy uspokojit potřeby všech žadatelů, což mohlo způsobit negativní postoje některých osob vůči němu, ačkoli se vždy nažil nejlepší maso distribuovat dělníkům ČZ a Fezáren. Dále odkazoval na zdroje, kde je možno si toto jeho konání ověřit. Připomněl také, že po únoru 1948 vstoupil do KSČ, ale předtím se o politický život nestaral z důvodu pracovní zátěže. Toto odvolání bylo sepsáno 28. dubna 1948. 18. května 1948 se k němu vyjádřil OAV-NF, který potvrdil své dřívější rozhodnutí se zdůrazněním, že Činčurův postoj k lidově-demokratickému zřízení je velmi dobře znám a že je potřeba, aby na jatkách zavládl jiný pořádek než doposud.⁴²⁹

⁴²⁸ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴²⁹ Viz tamtéž

22. dubna 1948 zahájil OAV-NF ve Strakonických komunikaci s MAV-NF v Horažďovicích v záležitosti dvou schůzí MAV ČSS v Horažďovicích, které se v tomto městě odehrály 22. března a 5. dubna 1948. OAV-NF připomněl, že na základě oběžníku č. 4 od ÚAV-NF nemá tato strana v politickém okrese Strakonice vykonávat jakoukoli činnost, dokud nebude schválen OAV ČSS, který navrhne MAV ČSS a předloží takový návrh ke schválení na příslušný MAV-NF. Členové MAV ČSS měli být upozorněni, že pokud budou vykonávat jakoukoli činnost do doby, než bude akční výbor, jehož jsou členy, schválen OAV-NF, budou trestně stíháni pro nedodržení usnesení ÚAV-NF. Vrchní strážmistr Pultr, velitel stanice SNB v Horažďovicích, celou záležitost následně vyšetřil a podal o ni na OAV-NF zprávu. V tomto případě se mělo jednat o neveřejné schůze v hostinci Na Zámecké pořádané MAV strany socialistické, který byl schválen MAV-NF v Horažďovicích a jemuž byly takové schůze bez účasti veřejnosti povoleny tím samým MAV-NF. Na obou schůzích se prověřovali členové místní stranické organizace z hlediska politické spolehlivosti a prováděla se perlustrace členů. Zápisy z těchto schůzí byly v opisech poskytnuty na MAV-NF v Horažďovicích i na OAV-NF ve Strakonících. Tyto schůze se nekonaly samovolně, ale z vyzvání MAV-NF v Horažďovicích.⁴³⁰

24. dubna 1948 informoval KAV-NF v Českých Budějovicích, že podle sdělení ÚAV-NF v Praze byla zřízena kolektivní národní správa v ústředí svazu katolické Charity. V politickém okrese Strakonice bylo několik ústavů patřících přímým nebo nepřímým členům katolické Charity. Do všech těchto ústavů měli být jmenováni zmocněnci, tj. zaměstnanci těchto ústavů chápaní KSČ jako „naprosto spolehlivé osoby“. KAV-NF za tímto účelem poslal na OAV-NF ve Strakonících před několika dny svého prostředníka Bláhu, ale dosud neobdržel návrhy osob, které by mohly funkci těchto zmocněnců zastávat. Dále KAV-NF specifikoval požadavky, které by měli kandidáti na pozice zmocněnců splňovat – měli by být římsko-katolického náboženství, být odborníky v tom druhu ústavnictví, do kterého budou přikázáni. Dále je doporučena pečlivost při výběru. Návrh měl být vypracován co nejdříve, aby mohl být zaslán na ÚAV-NF. V politickém okrese Strakonice se národní správa týkala těchto ústavů: Opatrovna Chudých školských sester de N. D. v Horažďovicích, Zaopatřovací ústav Svazu Charity ve Strakonících, Internát Chudých školských sester de N. D.

⁴³⁰ Fond OAV-NF Strakonice, karta č. 6, inv. č. 20

v Horažďovicích a Dívčí internát sester B. Mariae Virginis ve Štěkni. 3. května 1948 OAV-NF ve Strakonících udělil instrukce MAV-NF ve Strakonících, v Horažďovicích a ve Štěkni. 12. května 1948 zaslal OAV-NF na KAV-NF do Českých Budějovic návrhy požadovaných osob. Jednalo se o M. Vojtěšku Teskovou, nar. 16. června 1887 v Uzenicích u Blatné, která dříve působila jako ředitelka školy, dříve byla členkou ČSL, ale aktuálně byla bez politické příslušnosti. Tesková byla navržena na pozici zmocněnkyně pro Opatrovnu Chudých školských sester de N. D. v Horažďovicích. Václav Šmat, nar. 25. června 1887 v Újezdě u Chanovic, povoláním duchovní a příslušník ČSL, byl navržen na pozici zmocněnce v Internátu Chudých školských sester v Horažďovicích. 14. května 1948 už byla známa i jména dvou zbylých osob navržených na pozice zmocněnců v Dívčím internátě sester B. M. Virginis ve Štěkni a v Zaopatřovací ústavu Svazu Charity ve Strakonících. V prvním případě byl navržen Alois Staněk, nar. 17. června 1909, povoláním odborný učitel a člen KSČ, ve druhém případě pak Barbora Bundilová, nar. 4. prosince 1896, vedoucí sestra Svazu Charity, bez politické příslušnosti.⁴³¹

AV-NF v Pražské pojišťovně-národním podniku se 26. dubna 1948 obrátil na OAV-NF ve Strakonících v záležitosti týkající se Josefa Brabce ze Strakonice, zaměstnance této pojišťovny, který byl na základě rozhodnutí OAV-NF propuštěn ze svého místa. AV-NF v Pražské pojišťovně nyní žádal o další přešetření tohoto rozhodnutí a o zvážení všech okolností. OAV-NF na tuto žádost odpověděl 18. května 1948 tak, že rozhodnutí ohledně Josefa Brabce je neměnné, protože jeho postoj je prý všem strakonickým občanům znám jako postoj provokatéra.⁴³²

29. dubna 1948 v písemné žádosti zasláné na ZNV v Praze žádal předseda OAV-NF ve Strakonících, aby byl odvolán Alois Turek z Hradešic z funkce prohlázele dobytka. Důvodem měl být jeho negativní postoj k novému zřízení.⁴³³

30. dubna 1948 žádal OAV-NF ve Strakonících AV První československé pojišťovny-národního podniku, aby byla udělena výstraha jejímu zástupci Janu Halounovi z Oseku tak, jak se OAV-NF usnesl 16. dubna 1948.⁴³⁴

⁴³¹ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴³² Viz tamtéž

⁴³³ Viz tamtéž

⁴³⁴ Viz tamtéž

3. června 1948 zaslal OAV-NF ve Strakonících žádost na Zemské finanční ředitelství v Praze, aby došlo k přeložení zaměstnanců berního úřadu ve Volyni Karla Zemánka a Jana Peteleho na jiné působiště z důvodu, že ve svém okolí měli vzbuzovat veřejné pohoršení. Takto se usnesl MAV-NF ve Volyni 1. dubna 1948 a prostřednictvím OAV-NF ve Strakonících postoupil dopis na Zemské finanční ředitelství v Praze 5. dubna 1948.⁴³⁵

5.2.9 OAV-NF Strakonice a advokátní stav v politickém okrese

Krátce po únorovém převratu a zcela v intencích tzv. veřejné očisty od reakčních živlů došlo ze strany AV rovněž k prověřování advokátního stavu. Tyto prověrky se děly z příkazu AV advokátní komory v Praze a byly odůvodněny úsilím o očištění advokátního stavu od živlů ohrožujících stát, veřejný zájem i stavovský zájem advokacie. Zde uvedené osoby musely do 6. března 1948 na AV advokátní komory předložit potvrzení od příslušného AV-NF o tom, že nejsou námitky proti tomu, aby dotyční nadále setrvali ve výkonu své advokátní praxe.⁴³⁶

JUDr. Zdeněk Zdráhal, advokát ve Strakonících, žádal OAV-NF ve Strakonících o prověření své osoby 2. března 1948. 5. března 1948 vyslovil OAV-NF souhlas s tím, aby dotyčný i nadále pokračoval ve výkonu advokátní praxe.⁴³⁷

3. března 1948 žádal OAV-NF ve Strakonících o prověrku JUDr. Petr Hadraba, advokát ve Strakonících. 5. března 1948 vyslovil OAV-NF souhlas s tím, aby dotyčný i nadále provozoval advokátní praxi.⁴³⁸

JUDr. Jaroslav Moravec, advokát ve Strakonících, žádal OAV-NF ve Strakonících o vystavení potvrzení o tom, že není námitek proti tomu, aby nadále působil jako advokát. Žádost byla podána 3. března 1948 a OAV-NF rozhodl 5. března 1948 ve prospěch žadatele.⁴³⁹

⁴³⁵ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴³⁶ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 7, inv. č. 21

⁴³⁷ Viz tamtéž

⁴³⁸ Viz tamtéž

⁴³⁹ Viz tamtéž

JUDr. Karel Štětina, advokát ve Strakonících, podal žádost o prověření své osoby OAV-NF ve Strakonících 3. března 1948. OAV-NF povolil žadateli další výkon advokacie svým rozhodnutím ze 4. března 1948.⁴⁴⁰

4. března 1948 zamítl OAV-NF ve Strakonících výkon advokátní praxe JUDr. Josefu Rynešovi z Horažďovic. Ve stejný postihlo identické rozhodnutí také JUDr. Josefa Brabce ze Strakonice.⁴⁴¹

5.2.10 OAV-NF Strakonice a národní správa

Na schůzi rady ONV Strakonice konané 1. března 1948 informoval její předseda, že OAV-NF ve Strakonících si vyhradil agendu zasazování národních správ do podniků s více než 50 zaměstnanci. V den konání schůze již dosadil národní správu do městského pivovaru ve Strakonících, kde byl národním správcem ustanoven tamní úředník Teyšl, dále pak u firem Munzová v Horažďovicích a Krásová ve Volyni, kde byl v pozici národního správce Prokop Morz.⁴⁴²

Dále zazněly na schůzi rady ONV Strakonice další požadavky OAV-NF na zavedení národní správy na základě § 7 dekretu č.5/1945 Sb.⁴⁴³, týkaly se těchto závodů: Hodkova pila ve Strakonících, Pošumavské závody na impregnaci dřeva ve Strakonících, Otava v Katovicích, Gustav a Ot. Bublík v Horažďovicích, Jaroslav Chvoj vápenky v Horažďovicích a Ing. A. Pacovský v Nišovicích. Dále se měla národní správa zavést nad následujícími velkoobchody: Zdeněk Simon, Volyně; Jan Šimák, velkoobchod zbožím koloniálním, Volyně; Leo Hoffman, velkoobchod zbožím koloniálním, Strakonice.⁴⁴⁴

OAV-NF si dále vyhradil, aby byl dosazen zmocněnec do stavebních živností nad 50 zaměstnanců. Do doby, než bude takový zmocněnec jmenován, měl živnost vést její majitel odpovědným způsobem. Tento požadavek se týkal jmenovitě firem Ing. A.

⁴⁴⁰ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 7, inv. č. 21

⁴⁴¹ Viz tamtéž

⁴⁴² Fond ONV Strakonice, kniha č. 72, zápisy ze schůzí rady ONV Strakonice 1948, sign. IIA/72

⁴⁴³ Tento odstavec příslušného dekretu stanoví, že k zavedení národní správy u podniků průmyslových, obchodních nebo jiných živnostenských s více než 21 zaměstnanci, může dojít pouze z rozhodnutí příslušného ONV.

⁴⁴⁴ Fond ONV Strakonice, kniha č. 72, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1948, sign. IIA/72

Chramosty, Josefa Franka, Františka Hájka, Adolfa Hekra, arch. V. Pilouška, Čeňka a Ing. L. Prokopa, Jindřicha Bubla.⁴⁴⁵

Na schůzi rady ONV Strakonice dne 8. března 1948 informoval průmyslový a živnostenský referent Leopold Hejduk o tom, jací národní správci ve jmenovaných firmách a obchodech působili. Národním správcem pro firmu Josefa Franka, firmu arch. V. Pilouška a firmu Adolfa Herka byl Bedřich Buzek, stavitel ze Strakonice. Národním správcem pro firmu Jindřich Bubla a spol. v Horažďovicích byl Josef Martan, disponent firmy. Národním správcem pro firmu Ing. A. Pacovský byl Ladislav Šejnoha z Nišovic. František Holín z Volyně byl národním správcem firmy Zdeněk Simon ve Volyni. Jan Novotný, obchodní zástupce ze Strakonice, byl v pozici národního správce nad obchodem bratří Hoffmanových ve Strakonících. Firma Ing. Ladislav Prokop a Čeňk Prokop ve Strakonících byla spravována Antoním Theyerlem, stavbyvedoucím ze Strakonice. Josef Bláha, stavbyvedoucí z Nemětic, vykonával národní správu nad firmou Františka Hájka ve Volyni. Firma Ing. Antonína Chramosty ve Strakonících byla pod správou Františka Macháčka, stavitele z Protivína. Bořivoj Korejs byl v pozici národního správce Pošumavských závodů na impregnaci dřeva. Závod Otava v Katovicích byl veden technickým ředitelem Ferdinandem Klausnerem, ale měl být v dohledné době sloučen se závodem Tonak v Novém Jičíně. Do městského pivovaru ve Strakonících si namísto Karla Teyšla jmenoval Budvar jiného národního správce, jehož jméno dokument neuvádí.⁴⁴⁶

Majitel firmy Zdeněk Simon, velkoobchodu textilním zbožím, podal proti výměru ONV ve Strakonících iniciovaným OAV-NF ve Strakonících odvolání 6. března 1948. V textu odvolání protestoval zejména proti tomu, že na základě příslušného výměru ONV byla národní správa zavedena na složky velkoobchod a export. Dosazený národní správce nicméně převzal správu i nad složkou maloobchod a nad oblastní rozdělovnou textilu, přičemž ta byla majiteli svěřena výměrem ministerstva vnitřního obchodu s tím, že pouze ministerstvo může toto rozhodnutí odvolat. Až v dodatečném potvrzení od OAV-NF z 6. března 1948 bylo majiteli potvrzeno, že rozhodnutí o národní správě se týká i detailního prodeje. Dále Simon protestoval proti tomu, že při zavádění národní správy nebylo dbáno pokynů závodních odborových rad a směrnic odhlasovaných

⁴⁴⁵ Fond ONV Strakonice, kniha č. 72, zápisy z jednání rady ONV Strakonice 1948, sign. IIA/72

⁴⁴⁶ Viz tamtéž

vládou 5. března 1948. Majitel proto žádal, aby národní správa na velkoobchod a export byla uvalena ústředními orgány za podmínek a okolností uvedených v příslušných směrnících odhlasovaných na vládní úrovni, dále žádal, aby došlo ke zrušení národní správy nad maloobchodem a oblastní rozdělovnou textilu. Zdůraznil rovněž, že okresní orgány zodpovědné za učiněné rozhodnutí o národní správě jsou odpovědné za dočasné zastavení provozu rozdělovnou textilu a ohrožení plynulého zásobování obyvatelstva textilem.⁴⁴⁷ Jak bylo v tomto případě dále postupováno, není z materiálů ve fondu OAV-NF Strakonice zřejmé. Nicméně se lze domnívat, že majitel tímto odvoláním velkého úspěchu nedosáhl vzhledem k tomu, že proti rozhodnutím AV-NF neexistovala reálná možnost odvolání.

Okresní sdružení JSČZ ve Strakonících zaslalo 6. března 1948 na OAV-NF ve Strakonících návrh na zavedení národní správy. Tento návrh se týkal 6 podniků. Jednalo se o Velkostatek Němčice, firmu Šipan, družstevní lihovar ve Štěkni, Mlékárnu Volyně, Horské pastevní družstvo a Okresní záložnu hospodářskou ve Volyni. Dále okresní sdružení JSČZ navrhlo, aby OAV-NF oznámil řediteli Hospodářského družstva (HD) ve Strakonících Františku Fakanovi rozhodnutí AV okresního sdružení JSČZ dát na dovolenou 4 zaměstnance HD. To se týkalo konkrétně Josefa Valenty, ředitele HD v Horažďovicích, Hrachovce (křestní jméno je na dokumentu nečitelné), zástupce ředitele HD v Horažďovicích, Karla Jandy, úředníka HD ve Volyni, a Jaroslava Ulče, správce HD Strakonice. Jak se OAV-NF rozhodl ohledně návrhu na zavedení národní správy ve výše uvedených podnicích, nelze určit - příslušný přípis se ve fondu OAV-NF Strakonice nenachází.⁴⁴⁸

13. března 1948 žádal OAV-NF ve Strakonících, aby ONV ve Strakonících zavedl národní správu nad autoškolou Cyrila Němce ve Strakonících. Rozhodnutí mělo být učiněno s okamžitou platností a národním správcem se měl stát Emil Bártík, kontrolor ČZ ve Strakonících. Toto rozhodnutí vzešlo z podnětu OOR ve Strakonících podaného 10. března 1948.⁴⁴⁹

⁴⁴⁷ Fond OAV-NF Strakonice, karton č. 6, inv. č. 20

⁴⁴⁸ Viz tamtéž

⁴⁴⁹ Viz tamtéž

5.3 Závěr

Závěrem je nutno říct, že OAV-NF ve Strakonících se v rámci příslušného politického okresu stal krátce po 25. únoru 1948 orgánem s nejrozsáhlejšími pravomocemi. Jeho pravomoc zasahovala do všech oblastí veřejného života a přesahovala i pravomoc ONV. Činitelé OAV-NF se zodpovídali pouze KAV-NF v Českých Budějovicích a pochopitelně ÚAV-NF v Praze, ale na území politického okresu stáli nad všemi úřady, organizacemi a institucemi, což jasně dokládá i skutečnost, že pokud bylo na jednání OAV-NF učiněno rozhodnutí o postižení nějaké osoby nucenou výpovědí nebo přeložením, toto rozhodnutí nemuselo být nijak zdůvodněno. Je zřejmé, že drtivá většina rozhodnutí učiněných na OAV-NF v souvislosti s profesními postihy osob byla motivována výhradně politickými a ideologickými důvody víc než čímkoliv jiným. AV jako takové byly takto přímo koncipovány – jako nástroje k očištění veřejného života od ideologických odpůrců, čímž hloubily a zpevňovaly základy rodící se diktatury KSČ. A tento svůj úkol OAV-NF ve Strakonících v čele celé komplexní sítě MAV-NF a AV v politickém okrese splnil podle zadání.

Závěr

Cílem této práce bylo podat komplexní, ucelený a objektivní pohled na vývoj politické situace na území politického okresu Strakonice v období po prvních poválečných volbách v Československu na jaře 1946 po únorový komunistický převrat v roce 1948. Tato práce je svým tematickým zaměřením ojedinělá a novátorská, neboť toto období na úrovni zmíněného okresu vždy stálo a stojí z nejasného důvodu mimo pozornost badatelů.

Práce je strukturována tak, aby nejprve pokryla co nejvíce rozhodnutí učiněných důležitými orgány státní správy a na jejich základě vylíčila politické poměry, které v okrese panovaly po volbách v roce 1946. První tři kapitoly se proto poměrně detailně zabývají činností ONV Strakonice a MNV Strakonice, rozhodnutí o konfiskaci a uvalení národní správy pak jsou náplní samostatné kapitoly, protože tvořily jednu z nejdůležitějších náplní agendy těchto dvou orgánů v poválečném období. Poslední dvě kapitoly se naopak snaží vylíčit zlom, který nastal v únoru 1948, kdy KSČ zcela jednoznačně ovládla politickou scénu, následkem čehož došlo k radikální proměně politických poměrů. Politické události, ke kterým došlo na celostátní úrovni, zde stojí mimo pozornost, neboť práce si především klade za cíl být mikrosondou odhalující dobovou politickou realitu v tehdejší politickém okrese Strakonice.

Úvodní kapitola pojednává o činnosti ONV Strakonice jakožto vrcholného orgánu státní správy v politickém okrese a je založena na zápisech ze schůzí rady ONV a na dvou souhrnných zprávách hodnotících činnost tohoto orgánu v období od července 1946 do listopadu 1947. Tyto zprávy byly vypracovány členy rady ONV. Zápisy ze zasedání pléna ONV nebyly při psaní kapitoly využity, neboť neobsahovaly podstatnější informace, které by nějakým významnějším způsobem doplňovaly to, co již bylo obsaženo v zápisech ze schůzí rady. Kapitola se také zaměřuje na personální změny, které na ONV Strakonice nastaly v době tzv. veřejné očisty po 25. únoru 1948, a přináší srovnání personálního obsazení orgánu na základě demokratických voleb konaných v roce 1946 a po zásazích ze strany OAV-NF Strakonice v roce 1948. Některá důležitá rozhodnutí učiněná radou ONV Strakonice jsou detailně rozepsána v textových přílohách.

Druhá kapitola se snaží podat ilustrativní obraz o činnosti MNV Strakonice (později MěNV Strakonice) na základě studia zápisů ze schůzí rady i pléna tohoto orgánu. Ne všechna rozhodnutí učiněná na MNV Strakonice jsou v práci zaznamenána. Tento orgán byl orgánem místní správy s působností pouze v soudním okrese Strakonice, tudíž celá řada záležitostí, kterými se zabýval, stojí mimo tematické zaměření této práce a z širšího hlediska neměla pro politický vývoj na úrovni politického okresu Strakonice žádný dopad. Tato kapitola je tedy koncipována selektivně, pokouší se rekonstruovat činnost orgánu z vícera úhlů, aby doložila propojení orgánů státní správy na území politického okresu – tedy klade důraz na jejich vzájemnou komunikaci a rozdělení pravomocí. Kapitola je zakončena informacemi o zásazích akčních výborů do obsazení rady i pléna MNV Strakonice, čímž dokládá, jak KSČ po únoru 1948 zcela přepsala politickou mapu v soudním okrese Strakonice založenou na výsledcích legitimních demokratických voleb.

Kapitola zkoumající téma konfiskací a národních správ vychází ze studia pramenů obsažených ve fondech ONV Strakonice i MNV Strakonice. Nejprve se zaměřuje na případy řešené na ONV Strakonice, následně se pohled zužuje na území soudního okresu Strakonice. Kapitola se detailním vyličením dobových případů snaží ukázat, jak velkou pravomoc v tomto ohledu národní výbory měly a jak některá jejich rozhodnutí lze v podstatě označit za kontroverzní. V této kapitole stojí hlavní průmyslové závody mimo pozornost, protože k jejich znárodnění došlo na základě prezidentských dekretů už v roce 1945. Případy v kapitole popsané se týkají živnostníků a velkostatkářů, ne ovšem velkých průmyslníků.

Kapitola líčící události v politickém okrese Strakonice v únoru 1948 je založena na studiu regionálně-historické literatury, neboť studované fondy v SOkA Strakonice (ani fond OV KSČ Strakonice) neobsahují použitelné údaje, které by umožnily podat uspokojivý obraz těchto bouřlivých dnů. Koncept obecní kroniky města Strakonice kryjící roky 1945 – 1950, ani obecní kronika města Volyně se o událostech v okrese v únoru 1948 nezmiňují. Příslušný svazek obecní kroniky města Horažďovice pokrývající období let 1940 – 1955 je uložen v depozitáři SOkA Klatovy, nicméně jeho digitalizovaná podoba je nedostupná. Dobový tisk také neodhalí použitelné údaje. Záběr v této kapitole je proto omezen na město Strakonice a velmi stručně také na město Volyně.

Závěrečná kapitola práce se velmi detailně zaměřuje na vznik a činnost OAV-NF Strakonice v období únor – duben/květen 1948 na základě pečlivého studia fondu OAV-NF Strakonice. Cílem kapitoly bylo odhalit zásahy tohoto orgánu v rámci tzv. veřejné očisty a konfiskací majetku. Kapitola dále dopodrobna podává obraz o tom, jak se formovala síť MAV-NF v politickém okrese s údaji o jejich personálním obsazení. Rozhodnutí OAV-NF Strakonice o personálních postizích pro osoby nepohodlné svými názory či politickou příslušností – ať už se jednalo o činitele ONV Strakonice, zaměstnance ve školství, advokáty či další osoby – jsou zde zdokumentovány ve značně širší. Kapitola jednoznačně dokládá, že tento orgán se po únoru 1948 stal orgánem s nejširší pravomocí v politickém okrese a že tato široká pravomoc byla hluboko za hranou tehdy stále platných zákonů, zcela otevřeně popírala demokratické principy.

Vzhledem ke snaze dodržet určitý rozsah této práce a neodchýlit se od předem stanovené struktury, nedošlo ke zpracování a zařazení několika dalších témat. Konkrétně se jedná o nastínění činnosti MNV Volyně a MNV Horažďovice a spolu s tím i bližší rekonstrukci situace v těchto dvou soudních okresech. Dále nedošlo k sepsání kapitoly o kulturních a veřejných akcích konaných ve Strakonících i jinde, která by mohla dát práci ráz poněkud plastičtější, živější. Oblastí, která by stála za probádání, je jistě také činnost MAV-NF Strakonice – zápisy z jednání rady tohoto orgánu se dochovaly, nicméně vzhledem k tomu, že cílem této práce je podat obraz o situaci na území politického okresu, rozhodl jsem se detailněji se událostmi v jednotlivých soudních okresech nezabývat a soustředit se na širší perspektivu. Zajímavé i podnětné by jistě bylo zpracovat bezpečnostní hlášení o situaci v okrese zpracovaná příslušníky SNB na ve druhé polovině roku 1947 nebo případně i repatriaci sovětských občanů po připojení Zakarpatské Ukrajiny k SSSR v témže roce a činnost odpovědných orgánů v tomto směru. Jak již ale bylo řečeno – ve snaze držet se určitého rozsahu i zaměření bylo nutno přistupovat ke shromážděným informacím selektivně. Všechny předestřené oblasti proto představují možnosti případného dalšího rozšíření práce v budoucnu nebo mohou směřovat jiné badatele se zájmem poznání o daném období dále rozšířit.

Seznam pramenů a literatury

Archivní prameny

Státní okresní archiv Strakonice

- fond ONV Strakonice, karton č. 15, karton č. 45, kniha č. 70, kniha č. 71, kniha č. 72

- fond MěNV Strakonice, karton č. 3, karton č. 21, kniha č. 8, kniha č. 9

- fond OAV-NF Strakonice, karton č. 3, karton č. 6, karton č. 7

Sekundární literatura

DUNOVSKÝ, Marek, *Situace v politickém okrese Strakonice od května 1945 do května 1946*, bakalářská práce PEDF UK Praha, 2010

SICHINGER, Josef, *Příspěvek k historii lidových milicí na Strakonicku*, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1983

SICHINGER, Josef, *Dny rozhodnutí*, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988

SICHINGER, Josef, *Od února 1948 k dnešku*, Dům politické výchovy OV KSČ, Strakonice 1988

Internetové zdroje

<http://www.totalita.cz/vysvetlivky/akcni.php>; navštíveno 15. dubna 2013

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1945-33>

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1947-149>

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1947-15>

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-46>

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-138>

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1945-5>

Výše zmíněné navštíveny v rozmezí 1. leden 2013 – 31. březen 2013.